

ROMAN

JULES VERNE

Wilhelm Storitz'in
Sirri

2. BASIM

SAM

Jules Verne

1828'de Fransa'da doğdu. Jules Verne, denizcilik geleneği olan bir ailenin çocuğuydu ve bu durum onun yazın hayatını derinden etkiledi. Küçük bir çocukken gemilerde tayfalık yapmak için evden kaçtı ama yakalanıp ailesine teslim edildi.

1847'de hukuk öğrenimi görmesi için Paris'e gönderildi. Ancak Paris'teyken tiyatroya ilgisi derinleşti. 1850'lerin sonlarında ilk oyunu yayımlandı. Babası, hukuk öğrenimini bıraktığını duyduğunda aralarında büyük bir tartışma çıktı ve harcamaları için gönderilen para kesildi. Bu durum Jules Verne'i öykülerini satarak para kazanmaya zorladı.

Paris'in kütüphanelerinde jeoloji, mühendislik ve astronomi okunarak geçirilen uzun saatlerden sonra, Jules Verne ilk kitabı *Balonla Beş Hafta'yı* yayımladı. Bu romanı, *Dünya'nın Merkezine Seyahat*, *Dünya'dan Ay'a* ve *Denizler Altında 20.000 Fersah* gibi romanlar izledi.

Romanlarının büyük beğeni toplaması Jules Verne'i zengin bir adam yaptı. 1876'da büyük bir yat aldı ve Avrupa'nın çevresini yatıyla dolaştı.

1905'te Amiens'te öldü.

WILHELM STORITZ'IN SIRRI

Jules Verne

Çeviren:

Pınar Güzelyürek

Jules Verne

Wilhelm Storitz'in Sırrı

Özgün Adı: *Le secret de Wilhelm Storitz*

İthaki Yayınları - 124 Edebiyat

E-kitap: *siou**r ~ 1. Sürüm ~ Haziran 2014*

2. Baskı Kasım 2008,

İstanbul

Türkçe Çeviri: *Pınar Güzelyürek, 2002*

İthaki, 2002

Yayıncının yazılı izni olmaksızın herhangi bir alıntı yapılamaz.

Yayına Hazırlayan: Şule Cepcepoğlu

Grafik Tasarımı ve Uygulama: İthaki

Redaksiyon: Alev Özgüner

Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: Yeşim Ercan Aydın

Kapak, İç Baskı: İdil Matbaacılık Emintaş Kazım Dinçol Sanayi Sitesi No: 81 / 19 Topkapı-İstanbul

Tel: (0212) 674 66 78

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.

Mühürdar Cad. İlder Ertüzün Sok. 4/6 34710 Kadıköy İstanbul

Tel: (0216) 330 93 08 - 348 36 97

Faks: (0216) 449 98 34

ithaki@ithaki.com.tr

www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Jules Verne Kitaplığı; Jules Verne
kitaplarını yıllar önce
Türkçeye kazandırmış olan
A. İhsan Tokgöz'e
ithaf edilmiştir.

A. İhsan Tokgöz: Türk yazar, yayıncı ve siyaset adamı. Jules Verne'in romanlarını Türkçe'ye ilk çeviren kişidir. 1890 yılında Alem Basımevi'ni kurdu ve Edebiyat-ı Cedide akımının yayın organı olan Servet-i Fünun Dergisi'ni yayımlamaya başladı. İkinci Meşrutiyet'ten Birinci Dünya Savaşı sonlarına değin Yüksek Ticaret Mektebi'nde coğrafya öğretmenliği yaptı. 1919'da Avrupa'ya giderek Heyet-i Temsiliye'nin amaç ve fikirlerini batı kamuoyuna duyurmaya çalıştı. Lozan Barış Konferansı sırasında da Türk Basın Bürosu'nun yöneticiliğini yaptı. 1931'de Ordu milletvekili olarak girdiği TBMM'de. yasama görevini ölümüne değin sürdürdü. Başlıca yapıtları: Altı Hafta Nil'de Seyahat, Avrupa'da Ne Gördüm, Tuna'da Bir Hafta, Tirol Cephesinde Ateş Hattında, Matbuat Hatıralarım.

...Mümkün olan en kısa zamanda gel sevgili Henry. Seni büyük bir sabırsızlıkla bekliyorum. Burası çok güzel bir ülke, ayrıca bir mühendis, Aşağı Macaristan'ın bu sanayi bölgesinde ilginç çok şey bulacaktır. Yolculuğundan pişman olmayacaksın.

Sevgilerimle.

Marc Vidal.

Bu yolculuktan pişman değilim ama anlatmaya da hakkım var mı bilmiyorum? Hakkında hiç konuşulmasa daha iyi olur denen şu olaylardan biri değil, zaten bu hikâyeye kim inanır ki?...

Kapalı Kapı, Trabacchio Kralı, Kader Zinciri, Kayıp Yansıma'nın yazarı, Königsberg Prusyalısı Wilhelm Hoffmann belki de bu öyküyü yayınlamaya, hatta Edgar Poe bile, Olağanüstü Öyküler'inde bunu yazmaya cesaret edemezdi, diye düşünüyorum.

O zamanlar yirmi sekiz yaşındaki erkek kardeşim Marc, portre ressamı olarak salonlarda büyük bir başarı sağlamıştı bile. Altın madalyayla Liyakat nişanı rozetini hakkıyla almıştı. Döneminin portre sanatçıları arasında önemli bir yere sahipti ve Bonnat, kardeşimin kendisinin öğrencisi olmasından gurur duyabilirdi.

Birbirimize en sevecen, en sıcak duygularla bağlıydık. Benimki biraz baba sevgisiydi, çünkü ben ondan beş yaş büyüktüm. Daha gençtik, anne babamız yoktu ve Marc'ın eğitimini sağlayan, ağabeyi olarak bendim. Resme şaşırtıcı derecede yeteneği olduğundan onu, kendisini oldukça özel ve hak ettiği başarıların beklediği bu mesleğe yönlendirdim.

Ama Marc, modern teknolojinin bir deyişi olan tıkanıp kalma tehlikesinin ara sıra yaşandığı bir yola girmek üzereydi. Yine de bunların, bir Kuzey Şirketi mühendisinin kaleminden dökülmesine neden şaşırmalı?

Sonuçta, söz konusu olan bir evlilikti. Zaten Marc bir süredir Güney Macaristan'ın önemli bir şehri olan Ragz'da bulunuyordu. Çok başarılı resimler yaptığı ve iyi para kazandığı başkent Budapeşte'de geçirdiği haftalar.

Macaristan'da sanatçılara, özellikle de Macarların kardeşleri olarak gördükleri Fransız sanatçılara gösterilen ilgiden payını almasını sağladı. Ardından, son gününde, Ragz'la bağlantısı olan Peşte-Szegedin hattına binmek yerine, Tuna boyunca inerek, bu yerleşim yerinin merkezine kadar gelmişti.

Macaristan'da adı en çok duyulanlardan, Doktor Roderich'in ailesi, şehrin en saygın aileleri arasında yer almaktaydı. Zaten hatırı sayılır bir mal varlığı olan doktor, mesleği sayesinde servetine servet katıyordu. Her yıl bir ayını Fransa, İtalya ve Almanya'ya yolculuk yapmak için ayırırdı. Zengin hastalar dönüşünü sabırsızlıkla beklerdi, yoksullar da, çünkü onlara hizmet vermekten asla kaçınmazdı, iyiliksever bir insan olarak yoksulları küçümsemezdi, bu da ona her şeyden daha çok saygınlık kazandırıyordu.

Roderich ailesi yalnızca doktor, karısı, oğlu, Yüzbaşı Haralan ve kızı Myra'dan oluşuyordu. Marc, bu misafirperver eve ziyaretlerinde, bu genç kızın sevecenliğinden, inceliğinden ve güzelliğinden

etkilenmeden edemiyordu, büyük bir olasılıkla da Ragz'da uzun süredir kalmasının nedeni buydu. Ama eğer Marc, Myra Roderich'ten hoşlandıysa, Myra Roderich'in de Marc'tan hoşlanmış olabileceğini söylemekle ileri gitmiş sayılmayız. Marc'ın bunu hak ettiği konusunda benimle hemfikir olunacaktır! Evet! Boyu ortanın üzerinde, parlak mavi gözlü, kestane rengi saçlı, bir şairin alnına sahip, yaşamın en hoş yönlerini sunduğu mutlu bir adam görünüşünde, uysal, güzel şeylere tutkun bir sanatçı ruhu taşıyan, iyi bir delikanlıydı ve bu genç Macar kızı seçerken onu güçlü bir içgüdünün yönlendirdiğinden eminim.

Myra Roderich'i yalnızca, Marc'ın mektuplarındaki tutku dolu tasvirlerden tanıyordum ve onunla tanışmak için can atıyordum. Benden, ailenin büyüğü olarak Ragz'a gelmemi rica ediyor ve en az beş altı hafta kalmamı istiyordu. Nişanlısı, -bu sözü yinelemekten hiç bıkmazdı- benimle tanışmayı arzu ediyormuş... Ben oraya gider gitmez düğün tarihi saptanacaktı. Myra, hakkında bunca iyi şey söylenen gelecekteki kaynını önceden kendi gözleriyle görmek istiyordu. -Bakar mısınız!... Gireceği ailenin üyeleri hakkında olabildiğince kendi kendine karar vermenin bir yoludur bu. Hayır, kuşkusuz, kaçınılmaz eveti ancak Henry ona Marc tarafından tanıştırılınca söyleyecekti... ve böyle binlerce istek!...

Kardeşim tüm bunları, sık sık yazdığı mektuplarında neşeyle anlatıyordu ve onun Matmazel Myra Roderich'e çılgınca âşık olduğunu hissediyordum.

Myra Roderich'i yalnızca Marc'ın coşkulu cümlelerinden tanıdığımı söylemiştim. Oysa ona en güzel elbisesini giydirerek, güzel bir poz verdirip birkaç saniye objektifin önüne oturtmak çok zor olmazdı, öyle değil mi? Eğer Marc bana fotoğrafını göndermiş olsaydı, de visu fikir sahibi olabilirdim... Ama hayır! Myra bunu istememişti... Benim karşıma ilk kez bizzat kendi çıkarak gözlerimi kamaştıracakmış, öyle diyordu Marc. Eminim fotoğrafçıya gitmesi için de hiç ısrar etmemiştir!... Hayır! Her ikisinin de istediği, Mühendis Henry Vidal'in tüm işlerini bir kenara koyup, baş davetli olarak Roderich Köşkünün salonlarında boy göstermesiydi.

Karar vermek için bu kadar neden bulmaya gerek var mıydı? Kesinlikle hayır, kardeşimin bensiz bir düğün yapmasına izin veremezdim. Kısa bir zaman içerisinde ve yasal olarak yengem olmadan önce Myra Roderich'in karşısına çıkacaktım.

Zaten, mektupta da belirtildiği gibi, genelde turistlerin büyük ilgisini çeken Macaristan'ın bu bölgesini ziyaret etmek bana hem büyük yarar sağlayacak hem de bundan büyük zevk alacaktım. Her şeyden önce, geçmişte birçok kahramanlık olayıyla dolu ve Cermen ırklarıyla karıştırılmaktan hâlâ hiç hoşlanmayan bu Macar ülkesinin Orta Avrupa tarihinde büyük bir yeri vardır.

Yolculuğa gelince, giderken Tuna yolundan gitmeye, dönüşte de demiryolunu kullanmaya karar vererek bu sorunu çözdüm. Her şey belli, bu muhteşem nehri yalnızca Viyana'dan itibaren izleyeceğim ve aktığı 2790 km boyunca onu baştan sona kat edemesem de, en azından Avusturya ve Macaristan'dan geçerek en ilginç bölümünü oluşturan Viyana, Pressburg, Graz, Budapeşte ve Sırbistan sınırının yakınındaki Ragz'ı göreğim. Burası son noktam olacak ve Semlin'e, Belgrad'a gidecek kadar zaman bulamayacaktım. Bu sırada, Tuna, bir yandan güçlü sularıyla onca harika şehirden geçerken, bir yandan da ünlü Demir Kapı'yı, Vidin'i, Nikopol'ü, Rusçuk'u, Silistre'yi, Braila'yı, Galitz'i, İsmail'i geçip Karadeniz'deki üç kat büyük ağzına ulaşarak, Valjevo, Moldavya ve Besarabya'yı Bulgaristan Krallığı'ndan ayırmaktadır.

Tasarladığım gibi bir yolculuk için on haftalık bir izin sanırım yetecekti. On beş gün kadar Paris'le Ragz arasında geçirecektim. Myra Roderich fazla sabırsızlanmayarak bu süreyi gezgine tanımayı seve seve kabul edecektir. Bir on beş gün de kardeşimin yanında kaldıktan sonra, iznimin geri kalanını

Fransa'ya dönüş için kullanacaktım.

Böylece, Kuzey Şirketi'nden izin istedim ve bu isteğim kabul edildi. Acil bir iki işi yoluna koyduktan ve Marc'ın istediği belgeleri aldıktan sonra, yola çıkış hazırlıklarıyla ilgilendim.

Bu hazırlık fazla uzun sürmeyecekti, ayrıca bavullarla uğraşmayacaktım, yalnızca elimde küçük bir valiz ve bir sırt çantam olacaktı.

Ülkede konuşulan dil konusunda hiçbir endişem yoktu, en azından, kuzey bölgelerine yaptığım bir yolculuktan sonra bana yabancı olmayan Almanca konusunda. Macar diline gelince, belki de anlamakta fazla güçlük çekmeyecektim. Zaten Fransızca Macaristan'da sık kullanılan bir dil -en azından yüksek tabaka arasında ve bu merkezde, kardeşim Avusturya sınırlarının dışında asla bir sıkıntı duymamıştı.

"Fransız'sanız, Macaristan'da yaşamaya hakkınız vardır," diyordu bir Diyet milletvekili vatandaşlarımızdan birine ve içtenlikle söylenmiş bu cümlesi, Macar halkının Fransızlara duyduğu sevgiyi yansıtıyordu.

Marc'ın son mektubuna karşılık ben de ona, Matmazel Myra Roderich'e, kendisiyle aynı derecede sabırsızlandığımı, gelecekteki kaynının gelecekteki yengesini tanımak için çok büyük bir istek duyduğunu vb. aktarmasını rica eden bir mektup yazdım. Kısa zamanda yola çıkacaktım, ancak ünlü bir valste nitelendiği üzere güzel Mavi Tuna'nın keyfiyetine tabii bir şekilde dampfschiffte olacağımdan, Ragz'a varış günümü belirleyemiyordum. Sonuçta, yolda oyalanmayacaktım, kardeşim bundan emin olabilirdi, Roderich ailesi de isterse, düğün tarihini mayısın ilk günleri olarak belirleyebilirdi. Şunu da ekledim: Yolculuğum boyunca hangi şehirde olduğumu belirten aşamaları yazan bir mektup göndermediğim takdirde lütfen bana gücenmeyin. Matmazel Myra'nın, doğduğu şehirle aramda ne kadar uzaklık kaldığı konusunda fikir edinebilmesi için birkaç kez yazacağım.. Ayrıca her koşulda, uygun zamanda anlaşılır ve kısa bir telgraf göndereceğim, böylece eğer dampfschiff'te bir gecikme olmazsa Ragz'a geliş günümü, saatimi ve yaklaşık olarak dakikasını bildireceğim.

Tuna üzerinde vapura ancak Viyana'da bineceğime göre, Doğu Şirketi Genel Sekreteri'nden, Paris'le Avusturya'nın başkenti arasındaki ihtiyari durakları da içine alan tüm duraklar için düzenli geçiş izni sağlamasını rica ettim. Bu hizmetler şirketten şirkete verilir ve talebi bir güçlük çıkartmadı.

Yola çıkışımdan bir gün önce, 4 Nisan'da, veda etmek ve izin belgemi almak için genel sekreterin bürosuna gittim. Beni içeri alır almaz, Macaristan'a gidiş nedenimi bildiğini, kardeşim Marc Vidal'in evliliğinden haberi olduğunu ve kardeşimi hem kişisel olarak hem de bir ressam olarak tanıdığını söyleyerek komplimanlar yaptı.

"Ayrıca," diye ekledi, "kardeşinizin gireceği Doktor Roderich ailesinin Ragz'ın en saygın ailelerinden olduğunu da biliyorum."

"Size bu konudan söz edildi mi?" diye yanıt verdim.

"Evet, dün akşam benim de bulunduğum Avusturya Büyükelçiliği'nin gecesinde."

"Peki kimden öğrendiniz?..."

"Macaristan'ın başkentinde kaldığı günlerde kardeşinizi tanıyan, Budapeşte Garnizonuna bağlı bir askerden ve bana ondan büyük övgüyle söz etti. Çok başarılı olmuş ve Ragz'da da Budapeşte'deki kadar çok ilgi görmüş, bu sizi şaşırtmamalı sevgili Vidal..."

"Bu asker, Roderich ailesine daha az övgüde bulunmamıştır herhalde..."

"Kesinlikle. Avusturya-Macaristan Krallığı'nda adı herkesçe bilinen bir bilimadamıdır doktor.

Kendisine birçok nişan verilmiştir, sonuçta kardeşiniz güzel bir evlilik gerçekleştiriyor, ayrıca Matmazel Myra Roderich'in çok güzel bir hanım olduğu anlaşılıyor..."

"Sizi şaşırtmayacağım sevgili dostum, Marc'ın da onu güzel bulduğunu size söylemeliyim ve bana kalırsa ona fazla düşkün!"

"Böylesi daha iyi sevgili Vidal, iyi dileklerimi lütfen kardeşinize iletiniz. Ancak...bir konu var... Size söylemeli miyim bilmiyorum..."

"Söylemek mi?... neyi?..."

"Marc size Ragz'a gelmeden birkaç ay önce olanları yazmadı mı?..."

"Gelmeden önce mi?..." diye yineledim.

"Evet... Matmazel Myra Roderich... Ayrıca sevgili Vidal, kardeşiniz hiçbir şey bilmiyor olabilir..."

"Lütfen açıklayınız sevgili dostum, çünkü haberim yok, Marc da bana hiçbir şey anlatmadı..."

"Eh, görünüşe göre, Matmazel Roderich, önceden de çok beğenilen biriymiş, özellikle de bir kişi tarafından; üstelik bu kişi, takdir edersiniz ki, öyle rasgele biri değil. En azından, üç hafta önce Budapeşte'de bulunan elçilik memurunun anlattıkları bunlar..."

"Ya bu rakip?..."

"Doktor Roderich tarafından reddedildi. Yani bu önemli kişi açısından endişelenecek bir şey olmadığını düşünüyorum..."

"Endişelenecek bir şey yok, sonuçta, Marc mektuplarında bu rakipten söz ederdi. Oysa, bir tek kelime bile söylemedi ve bence bu rekabete hiç önem vermemeli..."

"Evet sevgili Vidal, yine de bu kişinin Matmazel Roderich hakkındaki iddiaları Ragz'da söylentilerin dolaşmasına neden oldu, bu konuda bilgi sahibi olmanız daha iyi olur..."

"Kuşkusuz, söylemekle iyi ettiniz, çünkü görünüşe göre basit bir dedikodu değil..."

"Hayır, bilgiler çok ciddi..."

"Ama olay geçmişte kalmış," diye yanıtladım "ve önemli olan da bu!"

İzin istemeden önce sözlerimi şöyle sürdürdüm:

"Bu konuda, sevgili dostum, merak ediyorum, acaba sizin şu asker, rakibin adını söylemiş olabilir mi?..."

"Evet."

"Nedir peki?..."

"Wilhelm Storitz."

"Wilhelm Storitz mi?... aynı soyadlı kimyacının oğlu mu?"

"Kesinlikle."

"Fizyolojik buluşlarıyla çok ünlü bir bilim adamı!..."

"Almanya bu adla gurur duyuyor sevgili dostum."

"Ölmemiş miydi?..."

"Evet, birkaç yıl oldu, ama oğlu yaşıyor. Üstelik de, konuştuğum kişiye göre bu Wilhelm Storitz fazla güven uyandırmıyormuş..."

"O zaman, Matmazel Myra Roderich, Madam Marc Vidal oluncaya kadar bu adama güvenmeyiz sevgili dostum."

Bu konu üzerinde daha fazla düşünmeden, genel sekreterle dostça el sıkıştık, ardından yola çıkış hazırlıklarımı tamamlamak üzere eve döndüm.

5 Nisan günü, sabah saat sekize çeyrek kala, Doğu istasyonundan 173 sefer sayılı trenle Paris'ten ayrıldım. Otuz saatten önce Avusturya'nın başkentine varmış olacaktım.

Fransa topraklarındaki başlıca duraklar Châlon-sur-Marne ve Nancy istasyonlarıydı. Bir kenara itilmiş gibi duran Alsace-Lorraine bölgesinden geçerken, tren Strasbourg'da çok kısa bir mola verdi; bu sırada vagonlardan bile inmedim. Kendimi, bölgemin insanları arasında hissetmemem bile dokunmuştu şimdiden bana. Şehir dışına çıktığımda kapıdan sarkarak dışarı baktım, Münster, Fransa tarafında, ufukta yavaş yavaş batmaya başlayan güneşin son ışıklarına bürünmüş gibi göründü gözüm.

Gece, vagonların sarsıntısı ve rayların tıkırtısıyla gürültülü bir monotonluk içinde geçiyordu, öyle ki, bu monotonluk mola verildiğinde bile insanı uyutuyordu. Arada sırada, düzensiz aralıklarla kondüktörlerin kulakları tırmalayan sesleriyle Oos, Baden, Karlsruhe ve daha başka şehirlerin adlarını söylediklerini duyuyordum. Ardından, 6 Nisan günü, Napolyon döneminde adları şanslı bir biçimde anılan Wurtemberg'deki Ulm ve Stuttgart, Bavyera'daki Augsburg ve Münih şehirlerinin belli belirsiz silüetleri yanımdan geçip gitti. Daha sonra, Avusturya sınırının yakınlarında, Salzburg'da tren daha uzun bir mola verdi.

Sonunda, öğleden sonra, aralarında Wels'in de bulunduğu birçok istasyonda durduk ve saat beş otuz beşte lokomotif düdüğünü son kez öttürerek Viyana garına vardı.

Kendime yalnızca rastlantıyı kılavuz edindiğim bu başkentte yalnızca otuz altı saat, yani iki gece kaldım. Burayı ayrıntılı bir şekilde dönüşte gezmeyi planlıyordum. Yönetimdekilerin söylediği gibi, yolculuğun aşamalarını tıpkı soruları sıralandırır gibi sıralamak gerekir.

Tuna, Viyana'nın ne içinden ne de kenarından geçiyor. Ragz'a kadar gidecek dampfschiff'in bulunduğu limana ulaşmak için arabayla dört kilometrelik bir yol kat etmek zorunda kaldım. Artık nehir savaşlarının başladığı 1830'lu yıllarda değildik ve denizcilik hizmetleri bize eksiklik hissettirmeyecek kadar iyiydi.

Mathias Corvin'in güvertesinde ve kamaralarda her şeyden biraz vardı, neredeyse her ülke insanının sesleri geliyordu kulağıma, Almanlar, Avusturyalılar, Macarlar, Ruslar, İngilizler. Yolcular arka tarafta bulunuyorlardı çünkü ön tarafı tamamen ticari mallar doldurmuştu. Bu yolcuların arasında, iyice arayarak, M. Duruy'nin 1860 yılında Paris'ten Bükreş'e yapmış olduğu seyahat notlarında sözünü ettiği yalnızca İtalyanca bilen Macar giysili şu Polonyalıları görebilirdim kuşkusuz.

Dampfschiff, güzel nehrin sarımtırak sularını -çünkü efsane ne derse desin, koyu maviden çok toprak rengine boyanmış gibi görünüyordu- geniş çarklarıyla döverek hızlı bir şekilde ilerliyordu. Her iki kıyıda göz alabildiğine yayılmış olan tarlaların ürünlerini taşıyan, meltemin yelkenlerini şişirdiği gemilerle karşılaşıyorduk. Aynı şekilde, şu inanılmaz büyüklükteki salların; üzerlerinde, yola çıkarken inşa edilen varışta da yıkılan yüzen köylerin yer aldığı ve Amazon'daki büyük Brezilya jangadalarını andıran, bütün bir ormanı don olmuştuk yüzen kereste sallarının yanından geçtik. Bundan başka, her bir tarafa serpiştirilmiş, çoğu suyun yüzeyinde ancak durabilen, kimileri de suyun biraz yükselmesiyle sular altında kalıveren alçak, irili ufaklı adalar birbiri ardına sıralanıyorlardı.

Adalardaki taptaze yeşermiş söğütleri, kavakları, titrete kavakları, canlı renklerle çiçek açmış nemli yeşillikleri görünce insanın içi açılıyordu.

Ayrıca, kıyıların sarp yerlerinde kurulmuş su köyleri boyunca yol aldık. Son hızla giderken dampfschiff evleri temellerinden sarsıyormuş gibi oluyordu. Sonra, bacasının takılma tehlikesine karşın, bir kıyıda diğerine gerilmiş bir halatın, üzerinde kara kartallı Avusturya bandırası bulunan iki sırtığın taşıdığı bir salın halatının altından geçti.

Viyana'nın aşağı kısmında, çapı bir fersahı geçen, kıyıları ağaçlık, iç kısımları düzlük, nehir kabarmaları sonucunda bazen suya kavuşan kuru nehir kollarının geçtiği yuvarlak bir adayı görünce, büyük bir tarihi olayı, ünlü 6 Temmuz 1809'u hatırlamıştım. Napolyon'un kendilerini Essling ve Wagram zaferlerine yönlendirmesinden önce, yüz elli bin Fransız'ın Tuna'yı geçtiği yer olan tahkimli ordugâh, işte bu Lobau Adaşığıdır.

O gün, Fischamout ve Rigelsbrunn'ü geride bıraktık ve Mahias Corvin, akşam, Macar Krallığı sınırının yakınlarındaki Moravya'dan gelen sol kol olan March'ın ağzında konakladı. 8 Nisan'ı 9'una bağlayan geceyi burada geçirdi ve sabah, gün ağarırken, on altıncı yüzyılda Fransızlarla Türklerin kıyasıya savaştıkları toprakların arasında akan sulara kendini bırakarak yeniden yola koyuldu. Sonunda, Petronell, Altenbourg, Hainbourg'da gemideki yolcuların bir bölümünü indirip yeni yolcular aldıktan, Macaristan Kapısı Boğazı'nı geçtikten ve dubalı köprüyü gördükten sonra, dampfschiff, Pressburg limanına vardı.

Viyana'dan beri üç yüz kilometre yol kat edildiğinden, alışveriş gereksinimini karşılamak için gerekli olan yirmi dört saatlik bu konaklama, turistlerin ilgisine layık bu şehri gezmemeye olanak tanıdı. Gerçekten, yüksek bir burnun üzerine kurulmuş gibi duruyor bu şehir. Sanki deniz onun ayaklarına serilmiş ve tabanını, bir nehrin sakin suyu yerine, gürüldeyen dalgalar yıkıyordu ve böyle düşünmek hiç de şaşırtıcı olmaz. Muhteşem limanlarının üzerindeki çizgide, güzel ve dikkat çekici düzenlilikteki evlerin silüetleri belirlemekteydi. Sol kıyının bitiyormuş gibi görüldüğü nehrin yukarısındaki burnun uç kısmında bir kilisenin haçı yükselmekte, en yukarıda da ikinci bir haç görünmekte ve bu iki haçın arasında, şatonun bulunduğu büyük tepe yuvarlak hatlarıyla ortaya çıkmaktadır.

Kubbesi yaldızlı bir çemberle son bulan katedralden sonra, Macar aristokratlarına ait birçok köşkü, kimi zaman da sarayları hayranlıkla seyrettim. Ardından, tepeye tırmandım ve dörtgen yapılı, köşelerindeki kuleleriyle neredeyse tam bir yıkıntı olan büyük şatoyu gezdim. Belki de, bölgedeki muhteşem bağların göz alabildiğine uzandığını ve Tuna'nın aktığı uçsuz bucaksız ovayı görmese, insan buraya kadar çıktığına pişman olabilirdi.

Eskiden Macar krallarının taç giydiği yer olan Pressburg Macaristan'ın resmi başkentidir. Ayrıca burası, 1530-1686 yılları arasında, yüz elli yıldan fazla bir süre boyunca devam eden Osmanlı hâkimiyetine girmeden önce, Budapeşte'ye bağlı olan Diyet'in merkezidir. Kırk beş bin kişinin yaşamasına karşın bu şehir yalnızca krallık vekillerinin geldiği Diet toplantısı döneminde kalabalık görünür.

Bir Fransız için Pressburg adının, Austerliiz Savaşı'ndan sonra 1805'te imzalanan ünlü anlaşmayla yakından ilintili olduğunu da eklem eliyim.

11 Nisan sabahı Mathias Corvin, Pressburg'un aşağısındaki Puszta'nın büyük ovaları arasında yol almaya başlar. Bu Rus bozkırları, bu Amerikan savanaları tüm Orta Macaristan'ı kaplamaktadır. Sayısız sürünün alabildiğine koşturduğu ve binlerce baş sığır ve manda sürüsünü besleyen uçsuz

bucaksız odaklarıyla gerçekten ilginç bir bölgedir burası.

Burada, birçok zikzak çizen gerçek Macar Tuna'sı uzanmaktadır. Avusturya'yı geçerken sadece bir ırmaktır, ardından Steiermark Alpleri ya da Karpatlar'dan gelen güçlü kollarla beslenerek büyük bir nehir görüntüsünü alır.

Baden Grandükalığı'nda, neredeyse Fransa sınırında doğarak, bizim Alsace-Lorraine'in sınırını oluşturduğunu da unutmama imkân yok! O dönemde, nehre ilk sularını sağlayan Fransa'nın yağmurlarıydı üstelik.

Akşam Raab'a gelen dampfschiff o geceyi, ertesi günü ve ertesi geceyi geçirmek için limanda demirledi. Pressburg'dan 60 kilometre uzaklıktaki, yirmi bin kişinin yaşadığı, şehirden çok kaleye benzeyen ve 1849 Macar ayaklanması sırasında adı çok duyulan Macarların Győr şehrini gezmek için on iki saat yeterli oldu benim için.

Ertesi gün, Raab'ın on kilometre kadar yukarısında, onbeşinci yüzyılda Mathias Corvin'in vücuda getirdiği ve dönemin son isyanlarına sahne olan ünlü Cromorn Kalesi'ni görebileceğim.

Macar topraklarının bu bölümünde Tuna'nın akıntısına kendini bırakmaktan daha güzel bir şey olduğunu sanmıyorum. Manzarayı, üzerlerinde turnalarla leyleklerin uçuştugu yarı yarıya batmış alçak adaları renklendiren, sürekli kıvrılan menderesler ve sert dirseklerdir. Gür çayırları ve ufukta yükselip alçalan tepeleriyle olağanüstü güzellikteki Puszta, şarap üretiminde Fransa'dan sonra, İtalya ve İspanya'dan önce gelir ve Macaristan'ın en iyi üzüm bağlarının yetiştiği yerdir. Tokay şarabı da dahil olmak üzere, yirmi milyon hektolitrelik rekolte elde edilmekte ve hepsi yerinde tüketilmektedir. Otellerde ya da dampfschiffin güvertesinde kendimi birkaç şişe şarapla ödüllendirdiğimi saklayacak değilim. Macarlar da bu ödülde yoksun kalmadı.

Puszta'da, tarım alanında her yıl giderek daha büyük gelişmeler olduğunu belirtmek gerek. Burada kazılan sulama kanalları tarıma gelecekte çok büyük verimlilik sağlayacaktır. Uzun ve kaim perdeler oluşturacak biçimde dikilmiş milyonlarca akasya, toprağı sert rüzgârlara karşı korumaktadır. Bu yüzden, tahılların ve tütünün de verimlerini ikiye ya da üçe katlamaları pek uzun sürmez.

Ne yazık ki, mülkiyet Macaristan'da henüz yeterince paylaştırılmış değil. Elden çıkarılamayan malların bunda büyük payı bulunmaktadır. Yüz kilometrekarelik bir bölgenin sahibi toprağının tümünü hiçbir zaman işletmemiştir ve küçük çiftçiler bu geniş toprakların üçte birine bile sahip değiller.

Ülkeye zarar veren bu durum, yineliyorum, giderek değişecektir ve geleceğe mutlaka bu kaçınılmaz mantık damgasını vuracaktır. Zaten, Macar köylüsü gelişmelere hiç karşı çıkmamaktadır, oldukça istekli, gayretli ve zekidir. Belki Alman köylüleri kadar olmasa da, kendilerini biraz fazla beğeniyorlar. Ancak ikisinin arasında bu konuda şu farklılık vardır: Eğer biri her şeyi öğrenebileceğini düşünüyorsa öteki de her şeyi bildiğini sanıyor.

Manzarada bir değişiklik olduğunu sağ kıyıdaki Gran'da fark ettim. Puszta ovalarında, uzun ve engebeli tepeler, yatağın derinliğinin artmasıyla birlikte nehri çevreleyen, onu dar boğazlardan geçmeye zorlayan Kuzey Alpleri ya da Karpatlar'ın en uç kolları uzanmaktadır.

Macaristan'ın Başpiskoposluk merkezi Gran'dadır ve bu dünyanın nimetlerinin yüksek rütbeli Katolik bir papaz için çekici olması durumunda, en imrenilecek yerdir de kuşkusuz. Sonuçta, eskiden bu makamın sahibi olan kardinal, başpiskopos, papalık elçisi, imparatorluk prensi ve krallık şansölyesinin, frank cinsinden düşünülürse, hâlâ bir milyonu geçen gelirleri bulunmaktadır.

Gran'dan sonra yeniden, itiraf etmek gerekir ki son derece sanatçı bir doğası olan Puszta

başlamaktadır. Zıtlıklar kuralını, her şeyde olduğu gibi büyük ölçüde uygulamakta doğa. Burada da nehir, neredeyse dik bir açıyla güneye dönmeden önce -kıvrımları nasıl olursa olsun, hiç vazgeçmediği genel yönü- hâlâ doğuya doğru akarken, Pressburg'la Gran arasındaki o son derece değişik görüntülerden sonra manzaranın hüznü, iç karartıcı ve monoton olmasını istemişti.

Bu bölgede, Mathias Corvin, Saint-Andre Adasında ikiye ayrılan, her ikisi de deniz yolculuğuna elverişli kollardan birini seçmeliydi.

Mathias Corvin, yarım düzine çan kulesinin yükseldiği Waitzen şehrim görmemi sağlayan sol kolu seçti. Aynı yaka üzerinde yapılmış olan bir kilisenin görüntüsü geniş yeşillikler arasında akan sulara yansıyor.

Ötede, ülkenin manzarası değişmeye başlıyor. Ovada, ekili tarlalar ilk yeşillikleriyle beliriyor ve nehir üzerinde daha çok kayığın dolaştığı görülüyor. Hareketlilik sükûnetin yerini alıyor. Bir başkente yaklaştığımız açıkça görünmekte; ama ne başkent! Bazı yıldızlar gibi çift ve bu yıldızlar en büyüklerinden değilse de, en azından, Macar takımyıldızları arasında parlamaktadırlar.

Dampfschiff, son bir ağaçlık adayı dolandı, ilk önce Buda göründü, ardından da Peşte ve 14 Nisan akşamından 17 Nisan sabahına kadar bilinçli turistler gibi hiç durmadan gezip, zihnimi dinlendireceğim şehir burasıydı.

Buda'dan Peşte'ye kadar, Tuna muhteşem bir asma köprüden geçmektedir ve bu hat bir Türk şehri olan Buda'yla Macar şehri olan Peşte'yi birbirine bağlamaktadır sanki. Önde bayrak direği bulunan ve yekesi üst güverteye kadar uzanan geniş dümeniyle bir tür küçük kadirga olan, nehrin aşağısı ve yukarısı arasında gidip gelen tekneler kemerlerin altından geçmektedirler. Her iki yaka da, çan kuleleri ve haçların yükseldiği bir mimari görünüme sahip evlerin sıralandığı limanlara dönüştürülmüştür.

Buda nehrin sağ yakasında, Peşte sol yakasında yer almaktadır ve yeşil adalarla dolu Tuna, bu Macar şehrinin yer aldığı yarım çemberin kirişini oluşturmaktadır. Bir tarafta, şehir ovada alabildiğine yayılmıştır, öteki taraftaysa, kaleyi çevreleyen engebeli tepeler sıralanmaktadır.

Eskiden Türklerin olan Buda, bir süre sonra Macarların oldu, ama burası daha çok Avusturyalı gibi görünmektedir. Ayrıca, Macaristan'ın resmi başkentidir ve her iki şehirdeki üç yüz altmış bin kişiden kendi payına yüz altmış bin kişi düşmektedir. Ticari bir şehirden çok askeri bir şehirdir ve eksikliği, ticari hareketlilikten yoksun olmasıdır. Sokaklarında otların çıkmasına ve tüm kaldırımları kaplamasına şaşırılmamalı. Sokaktan geçenlerin çoğunu askerler oluşturmaktadır. Sanki sıkıyönetimdeki bir şehirde dolaşır gibidirler. Birçok yerde, yeşil, beyaz, kırmızı renklerden oluşan ulusal bayrak rüzgârla dalgalanmaktadır. Sonuçta, tam karşısında canlı Peşte şehrinin yer aldığı, biraz ölü bir şehirdir bu. Burada, Tuna'nın gelecekle geçmiş arasında aktığı söylenebilir.

Ancak, Buda'nın bir silah fabrikası ve bir sürü kışlası varsa da, geçmişin görkemli havasını koruyan birçok sarayı ziyaret etmek mümkün. Osmanlı egemenliği zamanında camiye dönüştürülmüş eski kiliseleri ve katedrali önünde biraz hüznüldüm. Teraslı evlerin, Dogu'daki gibi kafeslerle çevrili olduğu geniş sokaklardan geçtim. Siyah ve sarı renklerde parmaklıklarla çevrili ve sivilden çok askeri görünümü olan Belediye Sarayı'nın salonlarını gezdim. Türk gezginlerin hâlâ ziyaret ettiği Gül Baba Türbesi'ne hayran kaldım.

Ancak, yabancıların çoğunun yaptığı gibi, zamanımın çoğunu Peşte'de harcadım ve inanın bana bu kaybedilmiş bir zaman değildi. Taban varoşunun sınırında, Buda'nın güneyinde yer alan Blockberg Tepesi'ne, Gellertthey'ye çıktım ve her iki şehri de içine alan manzarayı izledim. İkisinin arasından,

genişliği en az dört yüz metre olan görkemli Tuna akmaktadır. zerinden birçok köprü geçmektedir ve içlerinden en zarif olanı, Marguerite Adası'nın üzerindeki demiryolu viyadğyle çelişmektedir. Peşte limanları boyunca, meydanların çevresinde, saraylar ve köşkler, güzel mimari özelliklerini sergilemektedirler. tede,  yüz altmış bin kişilik bu ifte şehrin iki yüz bininden fazlasını barındıran kentin tümü uzanmaktadır. Her tarafta, altın yaldızlı, tonoz kaburgalarıyla kiliseler, göğe doğru korkmadan yükselen haçlar görülmektedir. Peşte'nin görünümü kuşkusuz çok görkemli ve Viyana'dan üstün görülmesi nedensiz değil.

Villalarla dolu kırlık çevrede, eskiden Macar istihkmlarının ulusal Diyetlerini büyük çabalarla korudukları geniş Rakos Ovası alabildiğine yayılmaktadır.

Hayır! Bu soylu niversite şehri, Macar başkentine iki gün ayırmak yeterli değil. Zaman yetmeyecek. Ulusal Mze'deki Eszterhazy ailesinden gelme heykelleri ve tuvaleri özellikle Rembrandt'a mal edilen şu harika Ecce Homo' tablosunu, doğabilim salonlarını, ilkçağ yapıtlarının bulunduğu salonları, yazıtları, paraları, paha biçilmez değerdeki etnografya koleksiyonlarını görmeyi ihmal etmek mümkün mü hiç! Ardından, Marguerite Adası'nı, koruluklarını, kırlarını, termal kaynakla beslenen banyolarını ve bir de hafif kayıkların geçebildiği kk bir ırmakla sulanan Sadtvallchen Parkı'nı, onun güzel gölgelik yerlerini, tentelerini, kafelerini, lokantalarını, oyunlarını ve burada çılgınca eğlenen canlı, kaba saba kalabalığı rengârenk giysileri olan ilgi çekici kadın ve erkekleri görmek gerekir!

Gitmeden bir gün önce, ilk bakışta yaldızlı süslerin, panoların canlı renklerinin, özellikle zakkum ağaçlarıyla donatılmış avlular ve salonlardaki, bin bir çeşit bitki ve çiçeklerin göz aldığı bu kafelerden birine girdim. Macarların gözde ieeği olan demirli su karıştırılmış beyaz şarap beni hoş bir şekilde ferahlatmıştı ve sonu gelmeyen gezimi şehre doğru yneltecekken bir gazeteye gözüm takıldı. Gazeteyi istem dışı bir hareketle satın aldım. Wiener Extrablatt'ın bir sayıydı ve gotik karakterdeki kocaman harflerle yazılmış "Storitz'in Yıldönümü" başlığının altındaki yazıyı okudum.

Bu ad hemen ilgimi çekti. Doğu şirketi Genel Sekreteri'nin bana sözünü ettiği, Myra Roderich'le evlenmek isteyen nl Alman kimyacımın soyadıydı bu. Bu konuda hiçbir kuşkum yoktu.

şunları okudum:

"Yirmi gün sonra, 5 Mayıs günü Spremberg'de Otto Storitz'in ölüm yıldönümü dolayısıyla bir tören yapılacaktır ve doğduğu şehirdeki mezarında büyük bir kalabalığın olacağını söyleyebiliriz.

"Bilindiği gibi, bu ünlü bilim adamı, şaşırtıcı keşifleri, fizik bilimlerinde büyük gelişmeler sağlayan buluşları ve daha başka birçok çalışmalarıyla Almanya'yı onurlandırmıştır."

Sonuçta, bu makalenin yazarı abartmıyordu. Otto Storitz bilim dünyasında gerçekten ünlü bir kişiydi, özellikle şu yeni ışınları, şimdi herkesçe bilinen ve ilk adıyla X ışınları denilen ışınları kanıtlamak için yaptığı çalışmalarla tanınmıştı.

Ancak, beni en çok düşündüren daha sonraki satırlardı:

"Sağlığında, doğaüstü olaylara ilgi duyduğunu bildiğimiz Otto Storitz biraz da büyücü ss vermiştir kendine. Üç ya da dört yüzyıl önce, büyücülük suçundan yakalanıp tutuklanarak halk meydanında yakılması içten bile değildi. şunu da ekleyelim, öldüğünden beri, ondan etkilenen birçok kişi, onu her zamankinden daha çok, insanüstü bilgileri olan bir büyücü olarak kabul etti. Neyse ki, diyorlar kendi kendilerine, sırlarının büyük bir kısmını kendisiyle birlikte mezara götürdü ve oğlunun, babasının bilimst güçlerini almadığını düşünmek için haklı nedenler var. Oysa, bu cesur insanların gözlerinin bir gün açılacağını sanmamak gerekir, onlar için Otto Storitz gerçekten bir cinci,

büyücü ve hatta cinlere karışmış biri."

Kim olursa olsun, diye düşünüyordum, önemli olan oğlunun Doktor Roderich tarafından kesin olarak reddedilmiş olmasıydı ve bu rekabet söz konusu bile olamazdı.

Wiener Extrablatt'ın muhabiri sözlerini şöyle sürdürüyordu:

"Otto Storitz'in anısına sadık kalan arkadaşlarının yanı sıra, her yılki anma töreninde olduğu gibi bu yıl da, oldukça büyük bir kalabalığın olacağını düşünmek yerinde olacaktır. Artık bu boş inançlardan kurtulması gereken Spremberg halkının, bir iki mucize beklediğini ve buna tanık olmak istediğini söylemekle pek ileri gitmiş sayılmayız. Şehirde söylenenlere göre mezarlık, 'yukarıdan' gelen emirlerin doğrultusunda en akıl almaz ve olağanüstü olayların sahnesi olacak. Genel bir dehşete yol açarak, mezar taşı kalkıp bu tuhaf bilim adamı tüm görkemiyle canlanırsa şaşmamak gerekir. Kim bilir, belki de doğduğu şehri bir takım felaketler tehdit ediyordur!..."

"Son olarak, kimilerinin düşüncesine göre, Otto Storitz ölmedi ve ona sahte bir cenaze töreni yapıldı. Sağduyu bu gülünç efsaneleri alt edinceye kadar daha birçok yılın geçmesi gerekecek."

Makaleyi okuduktan sonra, bir takım şeyleri düşünmeden edemedim. Otto Storitz öldü ve gömüldü, bundan daha kesin bir şey olamaz. 5 Mayıs günü mezarının açılacağı ve tüm kalabalığın bakışları arasında yeni bir Isa gibi ortaya çıkacağı fikri, üzerinde durmaya bile değmezdi. Ama babasının ölümü tartışma götürmese de, yaşayan bir oğlu olduğu şüphesiz. Roderich ailesi tarafından reddedilen şu Wilhelm Storitz. Bu durum Marc'ı endişelendirip, evliliğinde güçlük çıkmasına yol açar mı acaba?...

"Neyse!" deyip gazeteyi fırlatıp attım, "saçmalamaya başladım! Wilhelm Storitz Myra'yla evlenmek istedi... onu reddettiler... bir daha onu gören olmadı, bu konuda Marc bana bir şey söylemediğine göre neden bu olayı bu kadar önemseyeyim!"

Mektup kâğıdı, kalem, mürekkep getirttim ve 22'si akşamı orada olmak üzere ertesi gün Peşte'den ayrılacağımı ve o sırada Rogz'dan yalnızca üç yüz kilometre uzaklıkta olduğumu bildirmek amacıyla kardeşime mektup yazdım. Buraya kadar yolculuğumun sorunsuz ve rötarsız geçtiğini belirttim, böyle olmaması için hiçbir neden de görmüyordum. Mösyö ve Madam Roderich'e saygılarımı sunmayı ve Matmazel Myra'ya Marc'ın da seve seve iletceği, sevgi dolu selamlarımı eklemeyi unutmadım.

Bir sonraki gün, saat sekizde, Mathias Corvin, liman boyunca uzanan yük iskelesinden demir alarak yola çıktı.

Viyana'dan beri elbette her iskelede yolcu değişikliği yapıldı. Kimileri Pressburg, Raab, Komorn, Gran, Budapeşte'de inerken, kimileri de sözünü ettiğim bu yerlerde bindi. Dampfschiffe Avusturya'nın başkentinde binen beş ya da altı kişi vardı, diğerleriyse, Belgrad ve Bükreş üzerinden Karadeniz'e kadar inecek olan İngiliz turistlerdi.

Mathias Corvin Peşte'de yeni yolcular almıştı ve bunların içinde davranışları bana tuhaf geldiğinden özellikle dikkatimi çeken bir kişi vardı.

Bu kişi yaklaşık otuz beş yaşlarında, iri yapılı, kızıl saçlı, sert hatları olan, buyurgan bakışlı, biraz antipatik bir erkekti. Duruşu küçümseyici ve kibirliydi. Çoğu kez, güvertedeki hizmetlilere seslenirken kuru, rahatsız edici sesini ve sert bir tonla sorduğu soruları duydum.

Zaten, bu yolcu kimseyle ilişki kurmak istemiyormuş gibi görünüyordu. Şu ana kadar yolculuk arkadaşlarım konusunda kendimi oldukça soyutladığıma göre benim için pek bir önemi yoktu. Mathias Corvin'in kaptanı yolculukla ilgili bazı bilgiler edindiğim tek kişiydi.

Dikkatle incelendiğinde, bu kişinin büyük olasılıkla Prusya asıllı bir Alman olduğunu düşünmekte

haklıydım. Eğer yanılmıyorsam, bir Fransız olduğumu öğrendiğinde benim onunla girmek istemediğim kadar o da benimle ilişkiye girmek istemeyecekti. Evet, bir Prusyalı,eledikleri gibi, hissediliyordu bu, tüm özellikleri bir Totonu yansıtıyordu. Fransa'nın gerçek dostları şu sevimli, iyiliksever Macarlarla karıştırmak mümkün değil bu insanı.

Budapeşte'den ayrıldıktan sonra dampfschiff hızını artırmadan yol almaktaydı. Bu yüzden, gözlerimizin önündeki manzarayı ayrıntılarıyla izlemek kolay oldu. Bu çift şehri birkaç kilometre geride bıraktıktan sonra, Mathias Corvin, nehrin Czepel Adası boyunca uzanan iki kolundan, sol taraftakini izledi.

Peşte'nin aşağı kısmındaki Puszta ilginç serap olaylarıyla, uzun ovalarıyla, yeşil odaklarıyla, daha sık ekinleriyle, büyük şehrin çevresindeki bölgelerin en zenginiydi. Burada da yine, söğütlerle dolu, tepeleri kocaman soluk gri demetler gibi suyun üstüne çıkan alçak adalar dizisi vardı.

Geceleyin mola verildi; ardından kuru havadan çok nemli havanın egemen olduğu kararsız bir gökyüzünün altında, yeniden yola çıkılarak, nehrin sayısız kıvrımlarından geçildi ve yüz elli kilometrelik bir yolculuktan sonra dampfschiff 19'u akşamı, yalnızca puslu karaltısını görebildiğim küçük Szekszard kasabasına vardı.

Ertesi gün hava açmıştı, akşamdan önce Mohaç'a varacağımızdan emin bir şekilde yola çıktık.

Saat dokuza doğru, güverte kamarasına gireceğim sırada Alman yolcu da oradan çıkıyordu ve bana yönelttiği tuhaf bakışı görünce şaşırđım. Rastlantısal olarak ilk kez birbirimize bu kadar yaklaşmıştık ve bakışlarında yalnızca küstahlık değil nefret de vardı.

Benden ne istiyordu bu Prusyalı? Fransız olduğumu mu öğrenmişti? Güverte kamarasındaki banklardan birinin üzerine koyduğum seyahat çantamın üzerindeki Henry Vidal, Paris, yazılı etiketi görmüş olabileceği aklıma geldi, bu durum, bana böyle dikkatle bakmasını açıklıyordu.

Her ne olursa olsun, adımlı biliyorsa bile onunki benim hiç ilgimi çekmiyordu.

Mathias Corvin Mohaç'ta mola verdi, ancak on bin kişinin yaşadığı bu şehir için oldukça geç olan bu saatte ancak karanlıkta neredeyse kaybolmuş tepenin üzerinde iki sivri haç görebildim. Yine de gemiden indim ve bir saatlik bir gezintiden sonra geri döndüm.

Ertesi gün, ayın 21'inde, dampfschiffe yirmi kadar yolcu bindi ve gün ağarırken yola çıktık.

Gün boyunca söz konusu kişiyle birçok kez karşı karşıya geldik, hiç hoşuma gitmeyen bakışlarla beni süzüyor gibiydi. Bu saygısız adamın bana söyleyecek bir şeyi vardıysa söyleseydi ya! Bu durumda gözlerle konuşulmaz ve eğer Fransızca bilmiyorsa ben ona kendi dilinde yanıt vermesini bilirim!

İnsanlarla tartışmayı sevmem ancak bu kadar kaba bir ısrarla izlenmekten hoşlanmıyorum. Bununla birlikte, bu Töton'la konuşacaksam hakkında önceden bilgi edinmem daha iyi olacaktı.

Kaptana gidip, bu yolcuyu tanıyıp tanımadığımı sordum.

"Onu ilk kez görüyorum," diye yanıtladı.

"Alman mı?" diye sordum.

"Bundan emin olabilirsiniz Mösyö Vidal, hem de iki kere Alman çünkü Prusyalı olmalı..."

"Şimdiden birden fazla oldu bile!" Macar asıllı olan kaptanın, bu cevaptan hoşnut kaldığımı hissettim.

Öğleden sonra dampschiff Zombor yakınlarına geldi; ancak şehir, görmenin mümkün olmayacağı kadar nehrin sol yakasından uzaktaydı. En az yirmi dört bin kişinin yaşadığı önemli bir şehir burası. Szegedin gibi Zombor da Tuna'nın iki kolunun ve Tisza'nın oluşturduğu bu geniş yarımada da yer

almaktadır. Tisza Tuna'nın en önemli kollarından biridir ve Belgrad'a elli kilometre kala toprağın altına çekilip kaybolmaktadır.

Ertesi gün, Mathias Corvin birçok kıvrımı geçerek sağ yakada kurulmuş olan Vukovar'a yöneldi. Nehrin hızla doğuya doğru akabilmesi için güneye yöneldiği Slovenya sınırı boyunca ilerliyorduk o sırada. Burada aynı zamanda askeri sınır bölgesi uzanıyordu. Ara ara kıyının biraz arkasında birçok karakol görünüyordu. Bunlar, dallardan yapılmış nöbetçi kulübeleriyle ahşap barakalar arasında sürekli gidip gelen nöbetçiler sayesinde birbirleriyle hep iletişim içerisindeydiler.

Bu bölge askeri yönetim altındadır. Grendzer olarak adlandırılan buranın tüm halkı askerdir. Vilayetler, kazalar, nahiyeler yerlerini bu özel askeriye bölüklerinin alaylarına ve taburlarına bırakarak yok olmaktadır. On bir bin kişinin yaşadığı, Adriyatik kıyılarından Transilvanya dağlarına kadar uzanan altı yüz on mil karelik bölge sıkı bir denetim altında bulunmaktadır. Bu kuruluş Maria Teresa egemenliği döneminin öncesine dayanmaktadır ve yalnızca Türklere karşı kurulmamış, aynı zamanda vebaya karşı bir sağlık hattı gibi de düşünülmüştür, ancak her ikisi için de işe yaradığı söylenemez.

Vukovar'da mola verdikten sonra, o Alman'ı güvertede hiç görmedim. Kuşkusuz bu şehirde inmişti, onun dayanılmaz varlığından, dolayısıyla da onunla ilgili tüm yorumlardan kurtulmuştum.

Şimdi aklımda başka düşünceler vardı. Birkaç saate kadar dampschiff Ragz'a varmış olacaktı. Bir yıldır ayrı olduğum kardeşimi görmek, ona sarılmak, bu iki ilginç olayı anlatmak, yeni ailesinin üyeleriyle tanışmak öyle mutlu edecekti ki beni!

Öğleden sonra saat beşe doğru, nehrin sol kıyısındaki söğütler arasından, kavak perdesinin üzerinden, bulutların hızla gezindiği gökyüzüne karaltıları vuran, kimileri kubbeli kimileri haçlı, birkaç kilise göründü.

Önemli bir şehrin ilk görüntüleri idi bunlar, burası Ragz'dı. Nehrin son döneminde, birinde eski feodal şatonun, Macaristan'ın eski kentlerinin geleneksel akropolünün yer aldığı yüksek tepeler üzerine özgün bir biçimde oturmuş olan şehir tamamen göründü.

Birkaç çark hareketinden sonra, dampschiff rıhtıma yanaştı ve o anda şu olay oldu.

Geminin iskele tarafındaki küpeşesinde ayakta duruyor, rıhtım çizgisine bakıyordum, bu sırada yolcuların çoğu döner kapıların arkasındaki iskele kapısına doğru ilerliyordu. Yük iskelesinin çıkışında birçok farklı grup vardı ve Marc'ın da onların arasında olduğundan emindim.

Onu görmeye çalıştığım sırada kulağımın dibinde, açık bir şekilde Almanca şu cümleyi duydum:

"Eğer Marc Vidal Myra Roderich'le evlenirse Marc'ın da Myra'nın da vay haline!"

Hızla döndüm.. burada tek başıyaydım, oysa birisi az önce bana bir şey söylemişti ve ses, artık gemide olmayan şu Alman'ın sesine benziyordu.

Ama, hiç kimse, yineliyorum, hiç kimse yoktu! Kuşkusuz, bu tehdit cümlesini duyduğumu sanarak yanılmıştım.. bir tür hayal olmalıydı... başka bir şey değil... ve dampfschiffin iki yanından çıkan tazyikli buharın sağır edici gürültüsü arasında, elimde valizim, omzumda çantamla indim.

Marc beni iskelenin girişinde bekliyordu, kollarını uzattı ve birbirimize sıkıca sarıldık.

"Henry... sevgili Henry," diyordu, heyecanlı bir sesle, gözleri yaşlıydı ama yüzünden mutluluk akıyordu.

"Sevgili Marc," dedim, "seni bir kez daha öpeyim! Evine mi götürüyorsun beni?..."

"Evet... otele... Temesvar Oteli'ne, buraya on dakika uzaklıkta, Prens Miloch Caddesi'nde... Ama önce seni gelecekteki kayınbiraderimle tanıştırayım."

Marc'ın biraz arkasında duran subayı fark etmemiştim. Bir yüzbaşıydı. Askeri Sınır'ın piyade sınıfı üniformasını taşıyordu. En fazla yirmi sekiz yaşındaydı, boyu ortanın üzerinde, bıyığı ve keçi sakalı kestane renginde, Macarların kendinden emin ve aristokrat havasını taşıyan ama sıcak bakışlı, güleç yüzlü, ilk görüşte çok sempatik denilebilecek bir kişiydi.

"Yüzbaşı Haralan Roderich," dedi bana Marc.

Yüzbaşı Haralan'ın bana uzattığı eli sıktım.

"Mösyö Vidal," dedi, "sizi görmekten mutluluk duyduk, sabırsızlıkla beklenen gelişiniz ailemi çok mutlu edecek..."

"Matmazel Myra'yı da mı?..." diye sordum.

"Bundan eminim!" diye haykırdı kardeşim, "ayrıca sevgili Henry, Mathias Corvin, sen yola çıktıktan bu yana, on fersahlık yolu vaktinde alamadıysa bu Myra'nın hatası değil kuşkusuz!"

Yüzbaşı Haralan'ın, tıpkı Fransa'da bulunmuş olan babası, annesi ve kız kardeşi gibi akıcı bir Fransızcası vardı. Öte yandan, Marc ve ben Almancayı çok iyi, Macarcayı çat pat bildiğimize göre, bugünden itibaren konuşmalarımız kimi zaman birbirine karışacak olan bu farklı dillerde olacaktı.

Bir araba eşyalarımı aldı. Yüzbaşı Haralan ve Marc benimle bindiler ve on dakika sonra Temesvar Oteli'nin önünde durduk.

Roderich ailesine ilk ziyaretimin ertesi gün yapılacağını kararlaştırdık ve Ragz'a yerleştiğinden beri kaldığı odanın yanındaki oldukça konforlu odada kardeşimle yalnız kaldım.

Sohbetimiz akşam yemeği saatine kadar sürdü.

"Sevgili Marc," dedim, "sonunda yine bir aradayız... ikimiz de sağlıklıyız değil mi?... Ayrıca, eğer yanılmıyorsam yaklaşık bir yıldır ayrıyız..."

"Evet Henry!... ve bu süre bana çok uzun geldi... Sevgili Myra yanımda olsa bile... Ama, işte buradasın ve senin benim ağabeyim olduğumu... unutmadım..."

"En iyi dostun Marc!"

"Bu yüzden Henry, biliyorsun... düğünüm sen olmadan gerçekleşemezdi... sen yanımda olmadan... ayrıca, senin onayım almam gerekmez miydi?..."

"Onayımı mı?"

"Evet... tıpkı babamıza soruyormuş gibi!... Ama, daha fazla değil, bunu benden esirgemezsin herhalde, onunla tanıştığında..."

"Çok mu güzel?..."

"Göreceksin, değerlendireceksin ve onu seveceksin!... Sana kız kardeşlerin en iyisini veriyorum.."

"En iyi seçimi yapacağını bildiğim için onaylıyorum sevgili Marc. Peki ama neden Doktor Roderich'i bu akşam ziyaret etmiyoruz?..."

"Hayır... yarın... geminin bu kadar uygun bir saatte geleceğini düşünmemiştik... Akşam gelmesini bekliyorduk. Yalnızca bir önlem olarak Haralan ve ben limana geldik, iyi ki de gelmişiz, geminin boşalmasında hazır bulunduk. Ah! sevgili Myra'nın bir öğrenseydi ne kadar üzülürdü!... Ama yineliyorum, ancak yarın bekleniyordun... Madam Roderich ve kızı... katedralde akşam duasına gidecekler ve sana tüm özürlerini sunacaklardır..."

"Peki Marc" diye, yanıtladım, "madem ki birlikte geçireceğimiz birkaç saatimiz var bugün, bunu konuşarak geçirelim, geçmişten, gelecekte konuşalım, bir yıllık ayrılıktan sonra iki erkek kardeşin sahip olabileceği tüm anılarından söz edelim!"

Böylece Marc, Paris'ten ayrıldığı günden beri yaptığı yolculuktan, başarıyla dolu tüm aşamalarından, sanat dünyasının kapılarının kendisine ardına kadar açıldığı Viyana'daki, Pressburg'daki günlerinden söz etti bana. Sonuçta bildiğimden fazlasını anlatmadı. Marc Vidal imzalı bir portre, Macar zenginleri kadar Avusturyalı zenginler tarafından da çok aranan, çok tartışılan bir yapıtı!

"Anık yetişemiyorum sevgili Henry. Her yerden siparişler hatta açık arttırma talepleri geliyor! Elden ne gelir! Şu cümle Pressburg'lu iyi bir burjuvanın ağzından çıkmıştı: Marc Vidal doğadan daha doğal çiziyor! Bu yüzden," diye şakayla ekledi kardeşim, "Güzel Sanatlar Başkanı'nın gelip beni Avusturya imparatoru, imparatoriçesi ve arşidüklerinin portrelerini yapmam için alıp götürmemesi imkânsız gibi geliyor bana!..."

"Dikkat et Marc, dikkat et! Şimdi Ragz'dan ayrılmak zorunda kalsan, Saray'dan bir davet almış olsan, bu durum sana sıkıntı yaratırdı..."

"Saygılarımı sunarak reddederdim dostum! Şu anda portreler söz konusu olamaz... ya da daha doğrusu sonuncusunu yeni bitirdim..."

"Onunki değil mi?..."

"Onunki ve yaptığım en kötü resimlerden biri değil kuşkusuz..."

"Eh! kim bilir?" diye haykırdım. "Eğer bir ressam portreden çok modelle ilgileniyorsa!..."

"Sonunda, Henry... göreceksin!... Yineliyorum, doğadaki halinden daha doğal!... Bu benim tarzım sanırım...Evet... sevgili Myra'nın poz verdiği sürelerde gözlerimi ondan alamıyordum!... Ama o şaka yapmıyordu!... Bu kısa zamanını nişanlısına değil ressama ayırıyordu!... ve fırçam tuvalin üzerinde gidip geliyordu... ve tıpkı Galateia heykeli gibi portrenin canlanacağı hissine kapılıyordum..."

"Sakin ol Pygmalion, sakın ol ve bana Roderich ailesiyle nasıl tanıştığımı anlat..."

"Yazmıştım sana."

"Kuşkusuz, ama bir kez daha anlat..."

"Buraya geldiğimde büyük Ragz çevresinin önemli kişileri beni, aralarına alarak onurlandırdılar. Yabancı bir şehirde akşamların her zaman uzun sürdüğü düşünülürse, bu akşamları bu şekilde değerlendirmekten daha hoş bir şey olamazdı, iyi karşılandığım bu çevreyle sık sık görüşüyordum ve burada Yüzbaşı Haralan'la ikinci kez karşılaştım..."

"İkinci kez mi?..." diye sordum.

"Evet Henry, çünkü kendisiyle Peşte'de askeri çevrede birçok kez karşılaşmıştım. Güzel bir geleceği olan çok değerli bir asker, aynı zamanda en kibar erkeklerden ve 1849'da bir kahraman gibi

davranmak için, tek eksiği..."

"Bu tarihte doğması oldu!" diye gülerek karşılık verdim.

"Söylediğin gibi," dedi Marc, aynı tonda. "Kısacası, burada her gün görüştük, çünkü daha bir aylık izni vardı. İlişkimiz yavaş yavaş iyi bir dostluğa dönüştü. Beni ailesiyle tanıştırmak istedi ve daha önceden birkaç davette görmüş olduğum Matmazel Myra Roderich'le tanışacağım için bu daveti daha büyük bir istekle kabul ettim ve eğer..."

"Ve," dedim, "kız kardeşi ağabeyinden daha az etkileyici olamayacağına göre, Doktor Roderich'in köşküne yaptığın ziyaretler giderek arttı..."

"Evet... Henry ve altı haftadır bir akşamımı bile oraya gitmeden geçirmedi! Bunu duyunca, sevgili Myra'ından söz ederken belki abarttığımı düşünüyorsun..."

"Hayır dostum, hayır! Abartmıyorsun, ondan söz ederken abartmanın mümkün olmadığından eminim..."

"Ah! sevgili Henry, onu öyle seviyorum ki!"

"Bu görülüyor, öte yandan, en saygın ailelerden birine gireceğini düşünmeden de edemiyorum..."

"Ve en onurlu aileye," diye yanıtladı Marc. "Doktor Roderich, çok ünlü bir doktordur ve meslektaşları ona çok değer verirler!... Aynı zamanda, çok iyi bir insan ve böyle bir kızın babası olmaya..."

"Layık," dedim ve "Madam Roderich de, böyle bir kızın annesi olmaktan kuşkusuz onur duymakta..."

"O! mükemmel bir kadın," diye haykırdı, "yakınları tarafından çok sevilen, saygılı, merhametli, hayır işleriyle ilgilenen..."

"Ve Fransa'da artık soyu tükenmiş, bir kayınvalide olacak... değil mi Marc?"

"Öncelikle Henry, Fransa'da değiliz, ancak Macaristan'da, geleneklerin geçmişten kalma bazı katlıklarını hâlâ koruduğu, hâlâ ataerkil aile yapısının hüküm sürdüğü bu Macar ülkesinde..."

"Hadi bakalım, gelecekteki aile babası, çünkü sıran geldiğinde sen de bir baba ve dede olacaksın..."

"Bu değerli bir sosyal durumdur!" dedi Marc.

"Evet, Mathusalem, Nuh, İbrahim, İshak, Yakup'un rakibi! Sonunda, hikâyen bana hiç olağanüstü gelmedi. Yüzbaşı Haralan sayesinde, bu aileyle tanıştın... seni sevdiler, zaten seni tanıdığım kadarıyla tersi olmasına şaşardım. Matmazel Myra'ya da, ahlaki ve fiziksel özelliklerinin cazibesine kapılmadan bakmadın..."

"Aynen söylediğin gibi ağabey!"

"Ahlaki özellikleri bir nişanlı içindi. Fiziksel özellikleri de bir ressam için ve tuvalden hiç silinmeyeceği gibi kalbinden de hiç silinmeyecek!... Cümlem hakkında ne düşünüyorsun?..."

"Şatafatlı ama doğru sevgili Henry!"

"Beğenin de öyle; sonuç olarak, Marc Vidal nasıl Matmazel Myra Roderich'in zarafetinden etkilenmeden edemiyorsa, Matmazel Myra Roderich de Marc Vidal'in..."

"Bunu söylemedim, Henry!"

"Ama ben söylüyorum, yalnızca olayların kutsal gerçekliğine saygıdan!... Madam ve Mösyö Roderich de olup bitenlerin farkına vardıklarında hiç kırılmadılar... Ve Marc, Yüzbaşı Haralan'a konuyu açmakta gecikmedi... Yüzbaşı Haralan da bu konuya hiç kötü gözle bakmadı... bu küçük

olaydan anne ve babasına söz etti ve onlar da kızlarıyla konuştu... Matmazel Myra kibarca ve görgü kuralları gereğince bu konuyla ilgili olarak öncelikle onların fikirlerini aldı... Ardından, Marc Vidal resmi olarak kızlarını istedi, isteği kabul edildi ve bu roman da tıpkı diğerleri gibi son bulacak..."

"Senin son dediğin sevgili Henry," dedi Marc, "bana göre başlangıç..."

"Haklısın Marc, kelimelerin anlamlarını ayırt edemez oldum!... Düğün ne zamana?..."

"Kesin bir tarih belirlemek için senin gelmeni bekliyorduk."

"Eh ne zaman isterseniz... altı hafta sonra... altı ay sonra... altı yıl sonra..."

"Sevgili Henry," diye yanıtladı Marc, "doktora lütfen izninin sınırlı olduğunu, Ragz'daki günlerini uzatmanın demiryolu hizmetlerine zarar getireceğini söyler misin?"

"Tek kelimeyle, meydana gelecek raydan çıkma ve çarpışmalardan benim sorumlu olacağımı..."

"Evet, ayrıca törenin daha fazla geciktirilemeyeceğini..."

"Yarından ya da hatta bu akşamdan daha ileri bir tarihe ertelenemeyeceğini... değil mi?... Emin olabilirsin sevgili Marc, gereken her şeyi söylerim. Aslında, daha bir aylık iznim var ve düğünden sonra iznimin yarısını karın ve senle geçirmeyi umuyorum..."

"Çok iyi olur Henry."

"Ancak sevgili Marc, amacın Ragz'a yerleşmek mi?... Fransa'ya geri dönmeyecek misin... Paris'e?..."

"İşte buna henüz karar vermedik," diye yanıtladı Marc, "ve bunu düşünmek için vaktimiz olacak!... Yalnızca şu anla ilgileniyorum, geleceğe gelince, bu, evliliğime kadar olan süreyi kapsıyor... bunun ötesinde bil" şey yok benim için..."

"Geçmiş artık yok," diye haykırdım, gelecek de yok... var olan yalnızca şu an!... Bunun üzerine âşıkların yıldızların altında söylediği bir İtalyan concetto'su var.

Sohbetimiz akşam yemeğine kadar bu hızda sürdü. Ardından Marc ve ben sigaralarımızı içerek, Tuna'nın sol yakası boyunca uzanan limanda gidip geldik.

Şehir hakkında bir fikir edinmemi sağlayacak türden bir şey değildi bu ilk gece yürüyüşü. Ancak, ertesi gün ve öteki günler, büyük olasılıkla Yüzbaşı Haralan ve Marc'ın eşliğinde ayrıntılı olarak şehri gezmek için zamanım olacaktı.

Kuşkusuz, sohbetimiz yön değiştirmemişti ve konumuz hep Myra Roderich oldu.

Bu sırada, Doğu Şirketi'nin Genel Sekreteri'nin yola çıkmadan bir gün önce Paris'te bana söylediklerini hatırladım. Kardeşimin sözlerinde, romanının büyüünün bir gün olsun bozulduğunu hissettiren tek bir ifade yoktu. Oysa Marc'ın bir rakibi vardı, ya da olmuştu. Myra Roderich'e, Otto Storitz'in oğlu tarafından evlenme teklif edilmişti. Söz konusu olan güzel bir genç kırsa ve de varlıklıysa bunda şaşılacak bir şey yoktu. Sonuçta, Wilhelm Storitz'in hiçbir umudu olamazdı, onun için bu kişiyle ilgilenmek ve endişelenmek yersizdi.

Doğal olarak, gemiden ineceğim sırada duyduğumu sandığım sözler geliyordu aklıma. Bir hayal olmadığını, gerçekten söylendiğini varsayarsak, bunu, Peşte'de binen şu densize mal etmeme imkân yoktu, çünkü Ragz'da gemi boşalırken, dampfschiffin güvertesinde bulunmamaktaydı artık.

Yine de, bu olayı kardeşime anlatmadan önce, Wilhelm Storitz'le ilgili bir söz söyleme gereği duydum.

Marc önce, kendine özgü tarzda bir küçümseme hareketi yaptı. Ardından da şöyle dedi:

"Haraları bana bu kişiden söz etti. Sanırım bu kişi Almanya'da büyücü olarak itham edilmiş olan ünlü bilim adamı Otto Storitz'in tek oğlu. Ancak Otto Storitz hakkındaki suçlamalar gerçekdışı, zaten doğa bilimleri alanında da gerçekten önemli bir yere sahip ve kimyayla fizik alanlarında önemli buluşlar yapmış bir kişi. Ancak oğlunun isteği geri çevrildi..."

"Senin teklifin kabul edilmeden çok önce, öyle değil mi Marc?..."

"Eğer yanılmıyorsam üç ya da dört ay önce," diye yanıtladı kardeşim.

"Tıpkı opera-komik sözlerindeki gibi, Matmazel Myra, Wilhelm Storitz'in kendisinin eşi olma onuruna erişmek için can attığını öğrendi mi?..."

"Sanmıyorum."

"O zamandan beri, hiçbir girişimde bulunmadı mı?..."

"Hiçbir şansı olmadığını anlayınca bir daha girişimde bulunmadı..."

"Peki bu Wilhelm Storitz denen adam neyin nesidir?..."

"Çok tuhaf, gizemli biri ve çok kapalı bir hayatı var..."

"Ragz'da mı?"

"Evet... Ragz'da... kimsenin görünmediği Teleki Bulvarı'ndaki soyutlanmış evinde. Zaten, bu kadarı geri çevrilmesine yetmişti, o bir Alman ve bu açıdan fazlasıyla Fransızlar gibi düşünen Macarlar II. Wilhelm'e bağlı olanları pek sevmezler."

"Hem de bir Prusyalı, Marc..."

"Evet, Brandeburg'dan, Spremberg Prusyalısı."

"Onunla hiç karşılaştın mı?..."

"Bir iki kez, bir gün Haralan, müzede, o bizi fark etmeden gösterdi onu bana..."

"Şu anda Ragz'da mı?..."

"Bilemiyorum Henry, ancak sanırım iki ya da üç haftadır kimse onu görmüyor..."

"Şehirden ayrılmış olması en iyisi..."

"Neyse!" dedi Marc, "bırakalım şu adamı, olduğu yerde kalsın ve eğer bir bayan Wilhelm Storitz olacaksa bir gün, bu kişinin Myra Roderich olmayacağından emin olabilirsiniz, çünkü..."

"Evet," dedim, "çünkü o, Madam Marc Vidal olacak!"

Gezintimiz, Macar kıyısıyla Sırp kıyısını birleştiren ahşap köprü üzerinde devam etti. Bu köprünün üzerinde, tıpkı ışıklı balık pulları gibi parlayan yıldızlarla dolup taşan bu duru gecede büyük nehri seyretmek için birkaç dakika durduk.

Marc'a kendi işlerimle ilgili bilgiler, ortak arkadaşlarımızdan ve sıkı bağlarımın bulunduğu sanat dünyasından haberler verdim. Eğer bir terslik çıkmazsa düğünden sonra birkaç hafta geçireceği Paris'ten konuştuk bol bol. Normalde, yeni evli çiftler geleneksel balayı tatillerinde İtalya'ya da İsviçre'ye giderlerken, onlar Fransa'ya geleceklerdi. Myra, daha önceden gördüğü Paris'i bu kez kocasının kolunda gezecek olmaktan çok mutluydu.

Marc'a, son mektubunda benden istediği tüm belgeleri getirdiğimi söyledim. Rahat olabilirdi, balayı yolculukları için gereken pasaportlarla ilgili hiçbir eksiği yoktu.

Sonra da, tıpkı miknatisin iğneyi çekmesi gibi, konuşma anında yeniden en büyük yıldız, ışıltılı parıldayan Myra'ya geldi. Marc konuşmaktan ve ben de dinlemekten bıkmıyorduk. Öyle uzun zamandan beri tüm bunları bana anlatmak istiyordu ki! Bununla birlikte, mantıklı olması gereken bendim, yoksa konuşmamız sabaha kadar sürecekti.

Gezintimiz sırasında hiçbir terslik olmadı, çünkü bu serin gecede rıhtımdan geçen çok az kişi vardı. Yine de -acaba yanılıyor muydum?- birisi tarafından izlendiğimiz hissine kapıldım. Konuştuklarımızı duymak istercesine arkamızdan yürüyordu. Orta boylu bir erkekti ve ağır adımlarına bakılırsa genç sayılmazdı, sonunda uzaklaşıp gitti.

Saat on buçukta Marc ve ben Temesvar Oteli'ne döndük. Uykuya dalmadan önce, dampfschiffin güvertesinde duyduğumu sandığım sözler tıpkı bir saplantı gibi yeniden aklıma geldi... bu sözler Marc'ı ve Myra Roderich'i tehdit ediyordu!

Ertesi gün -yani büyük gün- Roderich ailesini resmi olarak ziyaret ettim.

Doktorun evi, farklı adlar altında şehri çepeçevre saran Teleki Bulvarı'nın köşesinde, Bathiany Rıhtımı'nın ucunda bulunmakta. İç düzeni modernleştirilmiş, ağır ve zengin süslemeli, büyük bir sanatçı ruhunu yansıtan mobilyalarıyla eski, güzel bir köşk bu.

Üzerlerine kalın yapraklı bitki saksılarının yerleştirilmiş olduğu iki ayak arasında, her ikisi de, kum döşeli bir avluya geçilmesine olanak tanıyan, bir araba kapısı ve bir de hizmetçi kapısı bulunmakta. Bu kapılar Teleki Bulvarı'na açılıyorlar... Avlu, komşu eve kadar uzanan duvarı aşmakta olan karaağaçlar, akasyalar, kestane ağaçları ve kayınlar gibi büyük ağaçların bulunduğu bahçeden bir parmaklıkla ayrılmakta. Ağaçların altındaki sarmaşıklarla kaplı yolların arasında çalı ve çiçek tarhlarıyla bezenmiş düzensiz, yeşil bir çimenlik uzanıyor. Bahçenin yüzeyi değişik bitkilerle kaplı. Daha sağda, köşede, dar mazgal deliklerinin açılmış olduğu iki ev bir kümes yer almakta. Duvarlarsa yeşil bir perdenin arkasında gizlenmekte.

Kenarda, sağda, ek bölümler bulunuyor: Girişte mutfak, mutfağın arka bölümü, odunluk, iki arabalık garaj, üç at için ahır, çamaşırlık, köpek kulübesi; panjurlu pencerelerle aydınlatılan birinci katta banyo, çamaşır odası, ayrı bir merdivenle çıkılan hizmetçi odaları. Altı pencere arasında yaban asma, geniş aristolokhia ve sarmaşık gül dalları yayılmış durumda.

Ek bölüm, asıl konuta renkli vitrayları olan bir koridorla bağlı ve bu koridor altmış ayak yüksekliğindeki yuvarlak bir kulenin dibinde son buluyor.

Kule, birbirleriyle açı yaparak sağ köşeyi oluşturan iki binanın birleştiği yerde yükseliyor. İçeride, köşkün birinci katma çıkan, ardından da, değerli heykellerle bezenmiş eğri tavanlı pencerelerinin bulunduğu ikinci kata ulaşan demir tırabzanlı bir merdiven bulunmakta.

Evin önünde, ön tarafı demir duvarayaklarınca taşınan ve güneydoğu güneşinin rahatça girmesini sağlayan camlarla kaplı bir galeri bulunuyor. Bu galeriden Doktor Roderich'in muayenehanesiyle büyük salon ve yemek salonuna, eski duvar haklarıyla kaplı kapılar açılmakta. Bu farklı odalara güneş, Bathiany Rıhtımı bakan girişteki altı pencereden ve rıhtımla Teleki Bulvarı'nın köşesindeki duvar aralığı sayesinde giriyor.

Aynı şekilde döşenmiş olan birinci katta, salonun üstünde Madam ve Mösyö Roderich'in odası, yemek odasının üstünde Yüzbaşı Haralan'ın Ragz'a geldiğinde kullandığı odası, öteki uçta Matmazel Myra'nın yatak odası ve çalışma odası bulunmaktadır. Çalışma odasındaki üç pencereden biri rıhtıma, diğeri bulvara üçüncüsü de tüm kata ait olan koridordaki pencereler gibi bahçeye açılmaktadır.

Roderich'lerin köşkünü ziyaret etmeden önce bile buranın betimlemesini yapmanın benim için çok kolay olduğunu itiraf etmeliyim. Marc'la bir gün önceki sohbetimiz sayesinde köşkü oda oda biliyordum. Marc genç bayanın küçük dairesinin hiçbir ayrıntısını atlamamıştı. Matmazel Myra'nın yemek masasındaki yerini, büyük salonda tercih ettiği köşeyi ve bahçenin dibinde muhteşem bir kestane ağacının gölgesindeki banklardan hangisinde oturmayı sevdiğini bile tam olarak biliyordum.

Konuya geri dönecek olursak, dar kemerli vitrayla aydınlanan kulenin merdiveni, şehri ve Tuna'yı

alabildiğine gören çember şeklinde bir terası olan, yuvarlak bir çatı katma çıkmaktadır.

Marc'la ben öğleden sonra bire doğru galeride karşılandık. Ortada işlenmiş bakırdan bir jardiniyer bulunuyordu. Jardiniyerdeki çiçekler, baharın tüm parıltısıyla açmıştı, köşelerde, tropikal bölgelere ait birkaç küçük ağaç, palmiye, kardeşkanı ağacı, alaria, (...) vardı. Salonla yemek odası kapılarının arasındaki panolarda, Marc'ın çok beğendiği, Macar ve Hollanda ekollerinden birçok değerli tablo asılıydı.

Sağ köşede, bir resim sehpası üzerinde, Matmazel Myra'nın portresini görerek hayran oldum. Üstün bir ustalıkla yapılmıştı, benim için dünyadaki en kıymetli kişinin imzasını taşıyordu ve bu imzaya layık bir resimdi.

Doktor Roderich elli yaşındaydı ama yaşını hiç göstermiyordu, -uzun boylu, dimdik, kır sakallı, gür saçlıydı; bozulamayacak kadar sağlıklı ve canlı bir yüzü, hiçbir hastalığın alt edemediği güçlü bir vücut yapısı vardı. Ayrıca tam bir Macar tipine sahipti, canlı gözleri, kararlı yürüyüşü, güçlü ve asil duruşu ve tüm kişiliğine yansıyan, güzel yüzündeki gülümser ifadenin yumuşattığı bir tür doğal gururu vardı. Onda biraz askeri bir doktorun kendinden emin halini görmekteydim. Sonuçta, önce Macar silahlı kuvvetlerinde hizmet vermişti ve kesin olarak sivil hayata geçmeden önce kendini kanıtlamıştı. Onunla tanıştırıldığım anda, tokalaşmasındaki sıcaklık, insanların en mükemmeliyle karşı karşıya olduğumu hissettirdi bana.

Kırk beş yaşındaki Madam Roderich, koyu mavi gözleri, beyazlamaya başlayan harika saçları, hiç bozulmamış dişlerinin görünmesini sağlayan narin, özenle çizilmiş dudakları ve zarif görünümüyle gençliğinin düzgün hatlı güzelliğini hâlâ koruyordu. Macar asıllı olmasına karşın sakin ve yumuşak karakterli harika bir kadındı. Tüm ailevi erdemlerle donatılmış, kocasının yanında gerçek mutluluğu bulmuş olan, ağırbaşlı ve öngörülü bir anne sevgisiyle oğluna ve kızına tapan, merhametli, Katoliklik görevlerini yerine getirmek için çabalayan, dogmayı kabul edip üzerinde kafa yormaya bile çalışmayan inançlı bir yapısı vardı. Madam Roderich bana çok dostça davrandı ve bu beni çok etkiledi. Marc Vidal'in ağabeyinin, evine gelmesinden mutluluk duyardı ancak burayı kendi evi gibi bilmesi şartıyla.

Ama Myra Roderich hakkında ne demeli? Gülümseyerek, ellerini, daha çok kollarını uzatarak bana doğru geldi! Evet! bu genç kız benim kız kardeşim olacaktı, resmiyete gerek duymadan bana sarılan ve benim de kendisine sarıldığım bir kız kardeş! Bu sırada Marc'ın bana kıskançlıkla olmasa da biraz imrenerek baktığı duygusuna kapıldım!

"Ben ne güne duruyorum!" dedi.

"Ama hayır Mösyö," diye yanıtladı Matmazel Myra. "Siz benim kardeşim değilsiniz, siz!..."

Matmazel Myra tıpkı hayranlıkla baktığım tablodaki ve Marc'ın bana betimlediği gibiydi. Eşsiz sarı saçların çevrelediği harika yüzlü bir genç kızdı, bir Mieris bakiresiydi sanki ama alımlı ve neşeliydi; zekâ fişkırان güzel lacivert gözleri, Macarlara özgü sıcak bakışları, masum görünümlü bir ağzı, bembeyaz parlayan dişlerine açılan pembe dudakları vardı. Boyu ortanın biraz üzerinde, zarif yürüyüşlü, ince düşünceli, kibar, yapmacıksız ve gösterişsiz bir insandı.

Marc'ın portreleri için modellerinden daha doğal dendiğini hatırlayınca, Matmazel Myra için de yaradılışından daha doğal denilebilirdi!

Annesi gibi Myra Roderich de modern elbiseler giyse bile giysilerinin kesimi, renklerin canlılığı Macar tarzını yansıtıyordu; boyna kadar kapalı gömlek, nakışla süslenmiş bileğe kadar gelen kollar, elbisenin gövde kısmında şerit şeklinde metal düğmeler, altın yaldızlı kurdelelerle düğüm yapılmış

bir kemer, ayak bileklerinde biten dalgalı pilili etek, altın parıltılı koyu renk bağcıklı ayakkabılarla en zevkli insanların bile düzeltecek bir şey bulamayacağı hoş bir bütünlük sergilemekteydi.

Yüzbaşı Haralan da oradaydı, üniformasının içinde muhteşem görünüyordu ve kardeşiyle çarpıcı derecede benziyorlardı, güçlü ve çekici bir görünümü vardı. Bana elini uzattı ve o da kardeşi gibi sıcak davrandı, tanışalı daha bir gün olmasına karşın şimdiden iki dost olmuştuk.

Artık Doktor Roderich'ın ailesinden tanıyacağım kimse kalmamıştı.

Sohbetimiz gelişigüzel sürüyordu, rasgele bir konudan ötekine atlayarak, Paris'ten Viyana'ya gelişimden, dampfschiff'in güvertesinde yaptığım deniz yolculuğundan, Fransa'daki uğraşlarımdan, burada geçireceğim günlerden, her köşesini gezdirecekleri bu güzel şehir Ragz'dan, en azından Belgrad'a kadar inmemin gerekli olduğunu söyledikleri büyük nehirde, suları altın yaldızlı ışıklarla yıkanmış gibi görünen muhteşem Tuna ve birçok tarihi anıyla dolu bu Macar ülkesinden ve dünyadaki tüm turistlerin ilgisini çeken şu ünlü Puzsta'dan vs., vs. bahsettik.

"Sizi burada görmek çok sevindirdi bizi Mösyö Vidal!" diye zarif bir hareketle ellerini kavuşturarak tekrarladı Myra. "Yolculuğunuz uzun sürmüştü, biz de endişelenmiştik. Peşte'den yolladığınız mektubunuzu alınca rahatladık!..."

"Çok suçluyum Matmazel Myra," diye yanıtladım, "yolda geciktiğim için çok suçluyum, eğer demiryolunu kullanmış olsaydım on beş günde Ragz'da olacaktım. Ancak Macarlar haklı olarak gurur duydukları Tuna'yı önemsemediğim için beni affetmezlerdi..."

"Sonuçta Mösyö Vidal," dedi doktor, "bu bizim görkemli nehrimiz ve Pressburg'dan Belgrad'a kadar bize ait!..."

"Onun hatırına sizi affediyoruz," dedi Madam Roderich...

"Ancak bu yolculuğu ara sıra tekrarlamamız şartıyla!" diye ekledi Matmazel Myra.

"Görürsün sevgili Henry," dedi Marc, "sabırsızlıkla bekleniyordun..."

"Ve merakla," diye belirtti Matmazel Myra, "kardeşinin hakkında sürekli iyi şeyler söylediği Mösyö Henry Vidal'i sonunda tanıyacak olmanın merakıyla, çünkü durmadan sizi övdü."

"Ve bu övgüler aynı zamanda kendisi için değil miydi?" diye dikkat çekti Yüzbaşı Haralan.

"Ne demek istiyorsun, ağabey?" diye sordu Matmazel Myra.

"Kuşkusuz, sevgili kız kardeşim, çünkü birbirlerine çok benziyorlar!..."

"Evet... Siyam ikizleri," diye yanıtladım aynı tonda. "Bu yüzden de yüzbaşı, birine duymuş olduğunuz mecburiyeti diğerine de duyacaksınız demektir ve beni gezdirmek üzere kılavuzluk etmek için şu anda doğal olarak fazlaca yoğun olan Marc'ın çok size güveniyorum..."

"Emrinizdeyim sevgili Vidal," diye yanıtladı Yüzbaşı Haralan.

Bu sırada birçok şeyden söz ettik ve bu mutlu aileye hayran kaldım. Beni en çok etkileyen, Madam Roderich'in, kalbinde zaten birleşmiş olan kızı ve Marc'a bakarken yüzünden okunan duygu yüklü mutluluktaki.

Ardından doktor bize yurtdışına yaptığı gezilerden söz etti; İtalya'yı, İsviçre'yi, Almanya'yı, Fransa'yı, Bretagne'a, Provence'a kadar gezdikleri ve unutulmaz hatıralarının olduğu Fransa'yı anlattı. Fransızca'yı ülkemden söz ederken konuşmayacaklar da ne zaman konuşacaklardı? Ben bozuk Macarcamı her fırsatta kullanmaya çalışıyordum ve kuşkusuz çok hoşlarına gidiyordu. Kardeşim, tıpkı anadili gibi konuşuyordu Macarcayı. Elisee Reclus'u örnek alarak iç bölgelerdeki insanlar arasında sürekli yayılan Macarlaştırmanın etkisinde kalmış gibiydi.

Ve Paris! Ah! Paris! Dünyanın birinci şehri -Ragz'dan sonra elbette, çünkü Ragz, Ragz'dı! Başka

bir neden aramaya gerek yok. Aslında, bu Marc'a yetiyordu çünkü Ragz Myra Roderich demekti! Bu yüzden Marc da buraya Matmazel Myra'nın Paris'e geldiği gibi bıkmadan usanmadan geliyordu; tüm güzellikleri, eşsiz anıtları, sanatsal zenginlikleri, entelektüel hazineleri, müzelerindeki hayranlık uyandıran koleksiyonlarıyla -hem de Roma, Floransa, Münih, Dresden, Lahey ve Amsterdam'dakilerden sonra bile- Paris! Sanat konusunda bu genç Macar bayanı yalnızca hayranlıkla alkışlayabilirdim ve gittikçe kardeşimin duygusal ve sevecen ruhunu etkileyen, -yineliyorum düşünsel ve fiziksel anlamda- karşı konulmaz çekicilikteki özelliklerini daha iyi anlıyordum.

Bu öğleden sonra dışarı çıkmak söz konusu değildi. Doktor her zamanki işlerine dönmek zorundaydı. Ama, Madam Roderich ve kızının dışarıya çıkmalarını gerektiren hiçbir işleri yoktu. Onların eşliğinde köşkü gezerek; özenle seçilmiş tablo ve bibloları, gümüş sofr takımlarının bulunduğu büfeleri, galerideki eski dolap ve eski sandıkları ve birinci kattaki çağdaş ve eski Fransız edebiyatına ait birçok yapıtın bulunduğu genç kızın kütüphanesini, kısacası içerdeki güzellikleri hayranlıkla inceledim.

Bahçenin, köşk uğruna feda edildiğini sanmayın! Kesinlikle hayır. Bahçenin serin gölgelerinde dolaştık, ağaçların altındaki korunmalı, rahat hasır sandalyelerde oturduk, çimenlikteki çiçek tarhlarından bir iki çiçek topladık ve bunlardan birini Matmazel Myra kendi elleriyle ceketimin yakasına iliştirdi.

"Ya kule?" diye haykırdı, "Mösyö Vidal bu ilk ziyaretini kulemize çıkmadan bitireceğini mi düşünüyor acaba?..."

"Tabii ki hayır Matmazel Myra, tabii ki hayır!" diye yanıtladım. "Marc'ın bu kuleden övgüyle bahsetmediği -neredeyse sizden bahsettiği kadar- bir tek mektubu bile yok, ayrıca, Ragz'a yalnızca sizin kulemize çıkmak için geldim..."

"Öyleyse bensiz çıkacaksınız," dedi Madam Roderich, "çünkü biraz yüksek!..."

"Ooo! anne yalnızca doksan basamak!"

"Evet... ve senin yaşın için, yılda yalnızca iki basamak," dedi Yüzbaşı Haralan. "Ama, kal sevgili anneciğim. Kardeşim, Marc ve Mösyö Vidal'e ben eşlik ederim ve seni bahçede buluruz."

"Gökyüzüne doğru yola!" diyerek yola koyuldu Matmazel Myra.

Ve, onun tüy gibi havalanmasına zor ayak uydurarak, bir iki dakikada çatı katına, ardından da terasa ulaştık.

Gözlerimizin önünde uzanan manzara şöyleydi:

Batıya doğru, burcu Macar bayrağının kıvrımları arasında gizlenen eski şatonun yer aldığı Wolfgang Tepesi ve bu tepenin hâkim olduğu kent ve kenar mahallelerin alabildiğine görüntüsü. Güneye doğru, üç yüz metre genişliğindeki Tuna'nın, üzerinde durmadan gidip gelen yelkenli ve buharlı teknelerin kol gezdiği kıvrımlı akışı. Ötede, tıpkı bir parktaki gibi sık ağaçlıkları, ovaları, ekinleri, Askeri Sınır'a ve uzaktaki Sırp bölgesi dağlarına kadar uzanan otlaklarıyla kırsal Pusztta. Kuzey-de, villalarla küçük kır evlerinin bulunduğu mahalle ve sivri güvercinliklerinden tanınan çiftlikler.

Bunca değişik görüntüyü bir arada sunan ve parlak bir nisan güneşinin altında, tertemiz bir havada, ufkun son sınırına kadar uzanan bu hayranlık verici manzara karşısında gözlerim kamaşmıştı. Korkuluktan sarkınca Madam Roderich'i gördüm, çimenliğin yanındaki bir bankta oturuyor ve bize el sallıyordu.

Ardından açıklamalara başladılar.

"Şurası," dedi Matmazel Myra, "sarayları, köşkleri, meydanları, anıtlarıyla soyluların

mahallesidir. Bu taraftan, aşağıya doğru, Mösyö Vidal, insan kaynayan sokakları ve çarşılarıyla alışveriş mahallesini görüyorsunuz!... Ve Tuna, çünkü her seferinde Tuna'ya geri dönmek gerekir, şu sıralarda oldukça canlı!... Ve Svendor Adası, ağaçlıkları, çiçeklerle kaplı çimenlikleriyle yemyeşil görünüyor!... Kardeşim sizi oraya götürmeyi unutmayacaktır!"

"Merak etme kardeşim," diye yanıtladı Yüzbaşı Haralan, "Ragz'ın her bir köşesini göstermeden, Mösyö Vidal'in peşini bırakmayacağım!"

"Kiliselerimizi," diye yeniden söze başladı Matmazel Myra, "kiliselerimizi ve çan seslerinin eksik olmadığı çan kulelerini görüyor musunuz! Bunu pazar günü duyacaksınız! Bu da Saint-Michel Katedrali, görkemli büyüklüğünü, kulelerini, duaya çağırıyormuş gibi göğe yükselen ortadaki haçını fark ediyor musunuz!..."

"Yarıdan tezi yok," dedim, "oraya gideceğim?"

"Pekâlâ Mösyö," diye sordu Matmazel Myra Marc'a dönerek, "ben ağabeyinize katedrali gösterirken siz neye bakıyordunuz?..."

"Belediye Sarayı'na Matmazel Myra... biraz sağda, yüksek çatısı, büyük pencereleri, saat başı çalan kulesi, iki yapı arasındaki tören alan ve özellikle de büyük merdivenleri..."

"Peki neden," dedi Myra, "bu kadar hayranlık gösteriyorsunuz bu belediye merdivenine?..."

"Çünkü merdivenden bir salona varılıyor..." diye yanıtladı Marc, yakışıklı yüzü hafif kızarmış bir şekilde nişanlısına bakarak.

"Bir salona mı?..." dedi Myra.

"Sizin ağzınızdan en güzel sözcüğü duyacağım salon... hayatımın sözcüğü..."

"Evet sevgili Marc, her ikimizin de Belediye Sarayında söyleyeceği bu sözcüğü Tanrı'nın evinde de tekrarlayacağız!"

Çatının terasında uzunca bir süre kaldıktan sonra, yeniden, Madam Roderich'in bizi beklediği bahçeye indik.

O gün akşam yemeğini Roderich ailesiyle yedini. Bu benim Macaristan'da, bir otel ya da buharlı gemi lokantasında yemediğim ilk yemektir. Yemek mükemmeldi, yiyecek ve şarapların kalitesine bakarak tüm doktorlar gibi Doktor Roderich'in de iyi şeylerden anladığını düşündüm. Tüm Macaristan'da ve tabii ki Macar saraylarında da severek kullanılan kırmızıbiber hemen hemen tüm yemeklerde vardı! İşte kardeşimin zaten uyum sağlamış olduğu bir Macarlaştırma girişimi daha ve benim de uyum sağlamam gerekiyordu!

Bu akşamı kendi aramızda geçirdik. Birçok kez Matmazel Myra piyanonun başına geçti ve Macaristan'a özgü melodileri etkileyici sesiyle söyledi. Bu odları, ağıtları, destanları, Petöfi baladlarını duygulanmadan dinlemek imkânsızdı. Muhteşem bir geceydi ve Yüzbaşı Haralan kalkış işaretini vermemiş olsaydı gece yarısını geçinceye kadar sürebilirdi.

Ardından, Marc'la, Temesvar Oteli'ndeki odama girdiğimizde:

"Pekâlâ," dedi, "abartmış mıyım söyle ve dünyada böyle başka bir genç kızın olabileceğine inanıyor musun?..."

"Başka mı?" cevap verdim. "Hatta ben kendime acaba bir tane bile var mı diye soruyorum... ve acaba Matmazel Myra Roderich gerçek mi!"

"Ah! sevgili Henry, o kadar çok seviyorum ki onu!"

"İşte, bu beni şaşırtmaz sevgili Marc ve onu, Matmazel Myra'yı tanımlamak için tek bir sözcük var sadece, üç kez yineleyeceğim tek bir sözcük: Muhteşem... muhteşem... muhteşem!"

Ertesi gün, sabah saatlerinde, Yüzbaşı Haralan'la birlikte Ragz'ın bir bölümünü gezdim. Bu sırada, Marc düğün hazırlıklarıyla uğraşıyordu, çünkü düğün tarihi 15 Mayıs olarak belirlenmişti, yani yirmi gün sonra. Yüzbaşı Haralan doğduğu şehri gezdirerek, bana tüm ayrıntılarıyla gösteriyordu. Bu kadar özenli, bu kadar bilgili ve kibar bir rehber bulamazdım.

Beni şaşırtmaktan geri kalmayan bir saplantı olarak, bir iki kez o olay aklıma gelse de, kardeşime bile yalnızca bir sözcükle bahsettiğim Wilhelm Storitz konusunda Yüzbaşı Haralan'a hiçbir şey söylemedim. Yüzbaşı bu konuda sessiz kalıyordu. Bu olay hiç gündeme gelmeyecekti büyük olasılıkla.

Temesvar Oteli'nden saat sekizde ayrılmıştık ve gezintinin başlangıcı olarak Tuna boyunca uzanan Bathiany Rıhtım'ını dolaştık.

Macaristan'ın çoğu şehri gibi Ragz da sırayla birçok isim almıştır. Bu şehirler, dönemleri takiben, dört ya da beş dilde adlandırılmış olarak karşımıza çıkarlar; Latince, Almanca, Slavca, Macarca adları, neredeyse prenslerinki, grandükalarinki ve arşidüklerinki kadar karmaşık. Günümüzde, modern coğrafyada Ragz, Ragz olarak geçiyor.

"Şehrimiz Peşte kadar önemli bir şehir değildir," dedi Yüzbaşı Haralan. "Ancak yaklaşık kırk bin kişilik nüfusuyla ikinci sıradaki şehirlerdendir, sanayisi ve ticareti sayesinde de Macar Krallığı'nda önemli bir yeri vardır."

"Tam bir Macar şehri değil mi?..." diye sordum.

"Kesinlikle, yalnızca insanların giysileri kadar, görebileceğiniz gibi gelenek ve görenekleriyle de Macardır. Macaristan hakkında bir iki gerçeği ifade etmek gerekirse, devleti Macarlar kurmuştur, Almanlar da şehirleri. Bu gerçek Ragz için de geçerlidir. Kuşkusuz, ticaret sınıfında Alman asıllı kişilerle karşılaşabilirsiniz ancak oldukça az sayıdadırlar."

"Biliyordum, zaten Ragz'lıların övündükleri de, bu karışım içerisindeki bozulmamış şehirleridir."

"Zaten, Macarlar -kimi zaman yapıldığı gibi Hunlarla karıştırmamak gerekir-" diye ekledi Yüzbaşı Haralan, "en güçlü politik bağlantıyı oluştururlar ve bu anlamda, topraklarında yaşayan halkların gruplaşması açısından Macaristan Avusturya'dan üstündür."

"Ya Slavlar?..." diye sordum.

"Slavlar Macarlardan daha azdırlar, sevgili Vidal ve Almanlardan daha fazladırlar."

"Sonuçta, bunlar, Macar Krallığı'nda nasıl görülüyorlar?..."

"Oldukça kötü, itiraf ediyorum, özellikle Macar halkı tarafından, çünkü Toton asıllılar, metropolit başkentini açıkça Viyana değil de Berlin olarak görüyorlar."

Zaten Yüzbaşı Haralan ne Avusturyalılara karşı ne de 1849'daki ayaklanmayı bastırmaya yardım etmek için gelen Ruslara karşı büyük bir sevgi duymuyor gibi geldi bana. Bu hatıra Macarların kalbinde her zaman yaşar. Almanlara gelince, bu ırkla Macarlar arasında uzun zaman öncesine dayanan bir antipati vardır. Bu antipati bir yabancının bile anlamakta zorluk çekmeyeceği bin bir değişik şekilde ortaya çıkar ve özdeyişlere varıncaya kadar, her yerde kaba bir şekilde kendini

gösterir:

"Eb a ne met Ku ty a nelkül," demekle bu özdeyişlerden biri.

Fransızcada tam anlamıyla şunu ifade etmektedir:

"Bir Almanın olduğu her yerde bir köpek var demektir!"

Kimi atasözlerindeki bu abartı göz önünde bulundurulacak olursa bu iki ırk arasında pek bir uyum olmadığı anlaşılır.

Macaristan nüfusunu oluşturan öteki uluslara gelecek olursak işte bilançosu: Banat'ta yarım milyon Sırp, yüz bin Hırvat ve yirmi bin Romanyalı yaşamaktadır. Slovaklar iki milyonluk nüfuslarıyla oldukça kalabalıktırlar. Buna bir de Tuna'nın ve Tisza'nın her iki tarafında, Dört Bölge Komitat'larına yayılmış on milyon nüfusluk Ruthenie'li, Slav ve Küçük Rus karışımını da ekleyin.

Ragz oldukça düzenli kurulmuş bir şehir. Yalnızca nehrin sol yakasına yığılmış olan aşağı kısmındaki mahalleler, neredeyse Amerikan tarzında dümdüz bir çizgi görünümündedirler.

Bathiany Rıhtımı boyunca karşılaşılan ilk meydan iki yanında güzel köşklerin yer aldığı Macar Meydanı'dır. Bir taraftan, Svendor Adası'ndan geçen köprüyü kullanır ve Sırp yakasına dayanır; diğer taraftan şehrin en güzel caddelerinden biri olan Prens Miloch Caddesi'yle Saint-Michel Meydanına bağlanır. Ragz valisinin ikamet ettiği Hükümet Konağı da buradadır.

Yüzbaşı Haralan bu caddeden geçmedi ve rıhtım boyunca yürümeyi sürdürerek, beni Etienne II Caddesi'ne götürdü ve bu saatte oldukça kalabalık olan Coloman pazarına ulaştık.

Burada, büyük bir sergi alanında ülkedeki birçok ürün satılıyordu; Pusztanın bostan ve tarlalarının tahılları, sebzeleri, meyveleri, Tuna ovalarında ve ormanlarda avlanarak aşağı ve yukarı Tuna'dan kayıklarla getirilmiş hayvanlar, Ragz yakınlarındaki geniş otlaklardan gelen ve perakendecilerin sattıkları kasap ve şarküteri etleri.

Şehrin tek gelir kaynağı tarım ürünleri değil. Bu Macar şehrinin kalkınmasında, tek başına yaklaşık üç yüz bin hektarlık alanı kaplayan Tokay bağları ve tütün yetiştiriciliği büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, altın, gümüş gibi asillerin kullanımına sunulan madenlerle yine demir, bakır, kurşun, çinko gibi daha az aristokratik değerdeki madenlerin çıkarıldığı dağlarının zenginliğini de belirtmem gerek. Bir de, büyük önem taşıyan kükürt madenleri ve işlenebilir kısmının üç milyar üç yüz milyon ton olduğu tahmin edilen tuz yatakları bulunmaktadır -deniz tuzu yok olsa bile, yeryüzündeki insanların yüzyıllar boyu yemeklerine tuz atmalarına olanak verecek bir kaynak!

Bir kayanın tepesinde yaşamaktan hiç rahatsız olmayacak Macarın kendisinin de söylediği gibi, "Banat bize buğday verir, Pusztanın ekmeği ve eti, dağ da tuzla altını! İsteyecek başka ne kaldı ki, hiçbir şey! Macaristan dışında hayat hayat değildir!"

Bu Coloman pazarında, geleneksel giysisi içindeki köylüleri uzun uzun inceleyecek vaktim oldu. İrkinin tüm özelliklerini korumuş, iri kafalı, hafif basık burunlu, yuvarlak gözlü, sarkık bıyıklıydılar. Genelde başlarında geniş kenarlı, yanlarından iki saç örgüsünün çıktığı şapkalar vardı. Kemik düğmeli ceket ve yelekleri koyun derisindendi; pantolonları, bizim kuzey köylerimizdeki kaim çizgili kadifelerle yarışacak denli kaba bir kumaştandı ve vücudu sıkıca saran rengârenk kemerleri vardı. Ayaklarında, gerektiğinde mahmuz taşıyan sağlam botlar bulunmaktaydı.

Bana göre, hoş bir havalan olan kadınlar, parlak renklerde kısa etekler, işlemeli üstlükler, başlarında kenarları kıvrık ve kuş tüyüyle süslü şapkalar, ulusal şapka yoksa bile kalın enseyi kaplayan, boyunda düğümlemiş bir mendille erkeklere göre daha canlı görünüyordular.

Buradan, ayrıca doğal halleriyle Çingeneler de geçiyorlardı, emprezaryoların bizim, çalgılı

kafelerde ve Fransa'daki diğer gazinolarda sahneye çıkardıkları soydaşlarından oldukça farklı olduklarını söylemeliyim. Hayır! sefalet içindeki zavallı erkekler, kadınlar, yaşlılar, çocuklar, kumaştan çok deliği olan içler acısı paçavralarıyla hâlâ özelliklerinin bir kısmını koruyorlar.

Çarşıdan çıkarken, Yüzbaşı Haralan tabelalar asılmış mağazaların sıralandığı dar sokaklar labirentinden geçirdi beni. Sonra, şehrin en büyük meydanlarından biri olan Liszt Meydanı'na doğru, semtin sokakları genişledi.

Bu meydanın ortasında, suyun, basit oluklardan geçerek doldurduğu yalağıyla, mermer ve bronzdan güzel bir çeşme bulunmaktadır. Üzerinde, on beş yaşında kral olmuş, on beşinci yüzyılın kahramanı, Avusturya, Bohemya ve Polonya'nın saldırılarına karşı direnmiş ve Avrupa Hıristiyanlığını Osmanlı barbarlığına karşı korumuş olan Mathias Corvin'in heykeli bulunur.

Meydan gerçekten çok güzeldir. Bir tarafta Rönesans'ın eski yapı. tarzının korunmuş olduğu, tepesinde rüzgârgülü bulunan yüksek çatılarıyla Belediye Sarayı yer almaktadır. Ana binaya demir korkuluklu bir merdivenle ulaşılmakta ve mermer heykellerle süslü bir koridor birinci kata açılmaktadır. Dış cephede, taş çapraz bağlamaların yer aldığı, eski vitraylı pencereler bulunmaktadır. Ortada, ulusal bayrağın kıvrımları arasında gizlenen, bekçi lojmanının altında, pencerelessi kubbesiyle gözetleme kulesi yükselir. Karşısında, köşeleri yeşil bitkilerle süslü geniş bir avluya açılan kapısıyla bir demir parmaklığın birleştiği iki bina öjü bölümü oluşturmaktadır.

Belediye Sarayı'nın karşısında Banat'taki Temesvar'dan gelen demiryolunun son bulduğu istasyon yer almaktadır. Dolayısıyla, Tuna'nın doğu yakası için Szegedin yoluyla ve öbür yakası içinse Mohaç, Warastin, Narbourg ve Steiermark'ın başkenti Groetz'in bulunduğu batıya gitmeyi sağlayan hat yoluyla, Budapeşte'yle bağlantı kolayca sağlanmaktadır.

Liszt Meydanı'nda bir mola verdik.

"İşte," dedi Yüzbaşı Haralan, "burası Belediye Sarayı. Yirmi gün sonra Marc'la Myra'nın nikâh memurunun önüne çıkıp kendilerine sorulan soruya yanıt verecekleri yer..."

"Önceden bilinen yanıt!" diye gülererek yanıtladım. "Katedral buradan uzak mı?..."

"Yalnızca bir iki dakika sevgili Vidal, arzu ederseniz doğrudan oraya çıkan Ladislas Caddesi'nden gidelim."

Bathiany Rıhtımı ve Ragz'ın başlıca caddelerinde olduğu gibi tramvayların geçtiği bu cadde, gotik ve roman tarzın karıştığı ve dolayısıyla katıksız bir üsluptan yoksun, on üçüncü yüzyıldan kalma bir yapı olan Saint-Michel Katedrali'nin önünde son bulmaktadır. Yine de bu katedralde uzmanların ilgisine değer güzel bölümler bulunmakta; yan taraflarında iki kule bulunan cephesi, üç yüz on beş adım yüksekliğindeki çapraz şahına yerleştirilmiş haçı, ince ince işlenmiş kemerleriyle orta kapısı, akşam güneşinin geçtiği ve dolayısıyla büyük nefin alabildiğine aydınlanmasına olanak tanıyan büyük vitrayı ve son olarak, saygısız bir turistin katedralin ortopedik aygıtı olarak tanımlayabileceği, birçok payandasının arasında kemer oluşturan absidi dikkate değer.

"İçeriye girmek için daha sonra vaktimiz olacak," dedi Yüzbaşı Haralan.

"Siz nasıl isterseniz," diye yanıtladım. "Siz beni yönlendiriyorsunuz sevgili yüzbaşı, ben de sizi izliyorum..."

"O zaman, şatoya kadar çıkalım, sonra bulvarları izleyerek şehri dolaşırız, tam yemek saatinde de annemlerde oluruz."

Ragz'da birçok kilise var, çünkü Katolikler büyük bir çoğunluğu oluşturuyorlar. Lutheryen, Rumen ve Yunan mezheplerinin, hiçbir mimari değeri olmayan küçük kiliseleri ve tapınakları bulunmaktadır.

Macaristan özellikle Papalığa ve Roma dinine bağlıdır; başkent Budapeşte, Kraków'dan sonra en çok Musevi barındıran şehir olsa da, diğer yerlerde olduğu gibi burada da soylu ailelerin serveti neredeyse tamamen ellerinden gitmiştir.

Şatoya doğru giderken, satıcıların ve alışveriş yapanların büyük bir kalabalık oluşturduğu, oldukça canlı kenar mahallelerden geçtik. Tam küçük bir meydana geldiğimizde alışveriş gürültüsünü aşan bir hengâmeyle karşılaştık.

Tezgâhlarını bırakmış birkaç kadın yerde boylu boyunca yatan köylü bir adamın başına toplanmışlardı. Adam kalkmakta zorluk çekiyormuş gibi görünüyordu ve öfkeyle bağıırıyordu:

"Size birileri bana vurdu diyorum... beni ittiler ve o kadar hızlı ittiler ki birden yere düştüm!..."

"Kim vurmuş olabilir ki," dedi kadınlardan biri. "O sırada yalnızdın... Seni dükkânımdan çok net bir biçimde görüyordum... Orda kimse yoktu..."

"Vardı..." diye yanıtladı adam, "biri beni itti, hissettim... buraya tam göğsüme... kendi kendine olmadı ya!"

Yüzbaşı Haralan, köylüyü kaldırdıktan sonra ona bir iki soru sordu ve şu yanıtı aldı: Meydanın sonuna doğru yirmi kadar adım atmış, bu sırada sanki güçlü biri onu ön taraftan itmiş gibi aniden şiddetle sarsılmış, etrafına baktığında da kimseyi görmemiş...

Bu hikâyede gerçek neydi? Köylü söylediği gibi gerçekten şiddetli bir darbe almış mıydı? Ama iten biri olmadan itilme gerçekleşemez, tabii rüzgâr varsa, o başka; ama hava son derece sakindi. Kesin olan şeydu, açıklaması olmayan bir şekilde düşmüştü...

Geldiğimizde duyduğumuz tüm gürültü buradan geliyordu.

Adam kesinlikle ya hayal görmüştü ya da içmişti. Bir ayyaş, bedeninin düşme yasasına gerek kalmadan kendiliğinden düşer.

Her ne kadar köylü içtiğini inkâr etse de kuşkusuz herkesin düşüncesi buydu ve itirazlarına karşın görevliler adamı karakola götürdüler.

Olay kapanmıştı, şehrin doğusuna doğru yükselerek giden bir yolu izledik. Burada, bir yabancıнын içinden çıkamayacağı dar sokakların bir araya geldiği karmaşık bir labirent vardı.

Sonunda Wolfgang Tepesi'nin eteğine sağlam bir şekilde kurulmuş olan şatonun önüne geldik.

Burası Macar şehirlerinin kalesi, yani akropolü, Macarca gerçek adıyla "var'ıydı; Hunlar ya da Türkler gibi dışarıdaki düşmanlar için olduğu kadar derebeylerine bağlı olanlar için de tehlikeli bir feodal dönem kalesiydi. Çıkma mazgallarla çevrelenmiş surların yanlarında büyük kuleler yer almaktaydı ve bu kulelerin en yükseği tüm bölgeyi görüyordu.

Kendi kendine biten çalılıklarla dolu hendeğin üzerinden atılmış çekme köprü, bizi kullanılmayan iki büyük havan topunun arasındaki gizli kapıya getirdi. Yukarısında, şimdilerde rıhtımlarda palamar bağlama taşı olarak kullanılan ve eski topçu sınıfına ait olan topların namluları görülüyordu.

Yüzbaşı Haralan'ın rütbesi tarihi yapıtlar arasında sayılabilecek bu eski hisarların tüm kapılarını açıyordu. Şatoyu koruyan birkaç yaşlı asker yüzbaşıya kurallar gereği selam verdi ve talimhaneye geldiğimizde, yüzbaşı bana köşelerden birinde yer alan kuleye çıkmayı teklif etti.

Üst bölüme ulaşmak için en azından iki yüz kırk basamaktan oluşan döner bir merdivenden çıkmak gerekiyordu. Korkuluk boyunca çıkarken Roderich Köşkü kulesinden görünene oranla, gözlerim daha geniş bir alanı kucaklamaktaydı. Neusatz yönünde doğuya doğru akan Tuna'nın en az otuz kilometrelik bir bölümünü görebiliyordum, sanırım.

"Şimdi sevgili Vidal," dedi Yüzbaşı Haralan, "şehrimizi kısmen tanıyorsunuz, işte şehir tamamıyla

ayaklarımızın altında..."

"Ve gördüklerim," diye cevap verdim, "bana çok ilginç geldi, hatta Budapeşte ve Pressburg'dan sonra bile..."

"Bunu duyduğuma çok sevindim ve Ragz'ın her yerini gezip onun geleneklerine, göreneklerine, özgünlüklerine alıştıktan sonra eminim mükemmel bir anınız olacak. Bizler, Macarlar, şehirlerimizi seviyoruz, hem de bir evlat aşkıyla! Burada farklı sınıflar arasındaki iletişim çok iyidir. Halk, özgürlüğüne son derece düşkündür ve içgüdüsel bir biçimde, tutkuyla bağlıdır vatanına. Ayrıca zengin tabaka yoksullara karşı çok yardımseverdir ve bu yoksulların sayısı hayır kurumları sayesinde her yıl gittikçe azalmaktadır. Gerçeği söylemek gerekirse çok az yoksulla karşılaşacaksınız ve ne olursa olsun, yoksulluğun varlığı duyulur duyulmaz, yardım eli uzatılır."

"Biliyorum sevgili yüzbaşı, aynı Doktor Roderich'in yoksul insanları reddetmediğini, Madam Roderich'le Matmazel Myra'nın da hayır işlerinin başında bulunduğunu bildiğim gibi..."

"Annemle kardeşim yalnızca kendi koşul ve konumundakilerin yapması gerekenleri yapıyorlar. Bana göre iyilikseverlik görevlerin başında gelir!..."

"Kuşkusuz," diye ekledim, "ama bunu yapmanın birçok şekli vardır!"

"Kadınların sırrı burada yatıyor, sevgili Vidal ve bu dünyadaki işlevlerinden biri..."

"Evet... kuşkusuz en yücesi."

"Sonuçta," diye başladı Yüzbaşı Haralan, "en sakın şehirlerden birinde yaşıyoruz, siyasi tutkular ortalığı artık karıştırmıyor ya da fazla karıştırmıyor, merkezi yönetimin tüm aşırı müdahalelerine karşı haklarını ve ayrıcalıklarını tutkuyla savunur buranın halkı. Bizim halkımızda yalnızca bir eksiklik görüyorum..."

"Nedir o?..."

"Batıl inançlarının olması ve gerçeküstü olaylara fazla inanmaları! Hortlaklı ve hayaletli efsaneler, büyücülük ve ruh çağırma çok hoşlarına gidiyor! Ragz'lıların koyu Katolik olduklarını ve Katoliklik uygulamasının bu tür düşünceleri uyandırdığını biliyorum..."

"Bu yüzden," dedim, "Doktor Roderich değil -çünkü doktorun bu tür eğilimleri olamaz- ama anneniz... kardeşiniz?..."

"Evet, onlarla birlikte herkes ve bu zayıflığa karşı -çünkü bu bir zayıflık- hiçbir şey yapamıyorum!... Belki Marc bana yardım eder..."

"Yeter ki," dedim, "Matmazel Myra karşı çıkmasın!"

"Şimdi de, sevgili Vidal, korkuluğun üzerinden eğilin biraz... Kuzeydoğuya doğru bakın... orada... şehrin ucunda bir çatı katı terası görüyor musunuz?..."

"Görüyorum," diye yanıtladım "ve sanırım burası Roderich Köşkü'nün kulesi olmalı..."

"Yanılmıyorsunuz ve bu köşkte bir yemek odası var ve bu odada bir saate kadar bir yemek servisi yapılacak ve siz de davetli olduğunuza göre..."

"Emrinizdeyim sevgili yüzbaşı..."

"Öyleyse inelim, 'var'ı bir süreliğine bozduğumuz feodal yalnızlığına bırakalım ve bulvarları izleyerek geri dönelim, böylece şehrin kuzeyine ulaşırız..."

Bir iki dakika sonra, gizli kapıyı geçmiştik.

Ragz surlarına kadar uzanan güzel bir mahallenin ötesinde, birleştikleri her büyük caddede adı değişen bulvarlar, Tuna'nın çevrelediği bir çemberin üç çeyreğini oluşturuyorlar ve beş kilometre

uzunluğunda bir alanı kaplıyorlar. Olgunluk çağlarındaki kayın, kestane ve ıhlamur ağaçları dört sıra halinde dikilmişler. Bir tarafta, üzerinden kırların görüldüğü eski perde hatlarının tabyaları uzanıyor. Diğer taraftaysa, lüks evler sıralanmış. Bunların çoğunun girişinde çiçek tarhları yer almakta ve arka cepheleriye kaynak sularıyla sulanan hoş bahçelere açılıyor.

Bu saatte, bulvarların şoselerinden, şimdiden, atları koşulmuş birkaç araba geçiyordu ve ara sokaklardaysa şık giyimli erkek ve kadın grupları göze çarpıyordu.

Son dönemeçte, Bathiany Rıhtımı yönünde Teleki Bulvarı boyunca geri dönmek için sola döndük.

Bu noktadan, bir bahçenin ortasında tek başına bir ev fark ettim. İç karartıcı bir görünümü vardı, sanki bir süredir terk edilmişti, panjurları kapalı, pencereleri neredeyse hiç açılmayacakmış gibiydi, binanın oturma duvarı yosun tutmuş ve böğürtlen yığınlarıyla kaplanmıştı, onun bu hali, bulvardaki öteki köşklele tuhaf bir şekilde zıtlık yaratıyordu.

Dibinde devedikenlerinin bittiği parmaklıktan küçük bir avlu görünüyordu. Burada yaşlılıktan eğilmiş iki karaağaç vardı ve uzun kertikler şeklinde yarılmış gövdelerinden içlerinin çürümüş olduğu anlaşılıyordu.

Ön cephede, kötü hava koşulları, karayel ve kışın yağın karlar nedeniyle boyası çıkmış bir kapı bulunuyordu ve bu kapıya üç basamaklı yıkık dökük bir merdivenle çıkılıyordu.

Zemin katın üstünde, büyük aşıklı çatı ve kalın perdelerle örtülü dar pencerelerin bulunduğu kare şeklinde bir çatı katıyla birinci kat bulunuyordu.

Eskiden yaşanabilir bir yer olduğu düşünülse bile, bu evde sanki hiç kimse oturmamış gibiydi.

"Bu ev kimin?" diye sordum.

"Tuhaf birinin," diye yanıtladı Yüzbaşı Haralan.

"Bu ev bulvarın güzelliğini bozuyor," dedim.. "Belediye bunu satın almalı ve yıkmalı..."

"Dahası, bu ev yıkılınca sevgili Vidal, sahibi şehri terk edecek ve Ragz dedikoducularının da inandığı gibi en yakın akrabası olan şeytana gidecektir!"

"Bir yabancı mı bu?..."

"Alman."

"Alman mı?" diye tekrarladım.

"Evet... bir Prusyalı."

"Adı nedir?..."

Yüzbaşı Haralan tam sorumu yanıtlayacakken evin kapısı açıldı. İki adam çıktı. Altmış yaşlarında ve daha yaşlı olanı basamakta kaldı, bu sırada öteki avluyu geçip parmaklıklardan dışarı çıktı.

"Bak sen şu işe," diye mırıldandı Yüzbaşı Haralan, "demek burada ha?... gittiğini sanıyordum..."

Adam dönünce bizi gördü. Yüzbaşı Haralan'ı tanıyor muydu? Hiç kuşku yoktu çünkü her ikisi de karşısındakine ters bir bakış fırlattı, bu konuda yanılmam mümkün değildi.

Bana gelince, onu tanımıştım ve bir iki adım uzaklaştığında:

"İşte o," diye haykırdım.

"Bu kişiyle daha önceden karşılaşmış mıydınız?" diye sordu Yüzbaşı Haralan şaşkınlığını gizlemeyerek.

"Elbette," diye yanıtladım. "Onunla Mathias Corvin'de Peşte'den Vukovar'a kadar yolculuk ettim, ama onu Ragz'da görmeyi beklemediğimi itiraf etmeliyim."

"Zaten burada olmaması çok daha iyi olurdu!" diye belirtti Yüzbaşı Haralan.

"Bu Alman'a karşı," dedim, "iyi duygular besliyormuş gibi görünmüyorsunuz..."

"Kim besleyebilir ki!"

"Uzun süredir mi Ragz'da oturuyor?..."

"Yaklaşık iki yıldır, bu süre içinde kardeşime evlenme teklif etme küstahlığını bile gösterdi! Ancak babam ve ben bir kez daha teklif etmesini önleyecek şekilde kendisini reddettik..."

"Ne! bu o mu?..."

"Demek biliyordunuz öyle mi?..."

"Evet... sevgili yüzbaşı ve adının Wilhelm Storitz olduğunu da biliyorum.. Spremberg'li Otto Storitz'in oğlu olduğunu da!"

Tüm boş zamanlarımı şehri gezmeye ayırdığım iki gün geçti. Tıpkı gerçek bir Macar gibi, Tuna'nın iki yakasını Svendor Adası'na bağlayan köprüünün üzerinde sürelerle duruyor ve bu muhteşem nehri hayranlıkla izlemekten kendimi alamıyordum.

İtiraf etmeliyim ki kendimle mücadele etmeme karşın şu Wilhelm Storitz'in adı aklıma sık sık geliyordu. Demek genelde Ragz'da oturuyordu ve patronundan ne daha sempatik ne daha sevecen, ne de daha konuşkan olan Hermann adlı bir yardımcısının olduğunu öğrenmiştim. Bu yardımcının tipi ve yürüyüşü, bana, geldiğim gün kardeşimle Bathiany Rıhtımında gezerken bizi izleyen kişiyi hatırlattı.

Yüzbaşı ve benim Teleki Bulvarı'nda onunla karşılaşmamızdan Marc'a söz etmemem gerektiğini düşündüm. Ragz'da olmadığını sandığı Wilhelm Storitz'in geri geldiğini öğrenmek onu endişelendirebilirdi, onun canını sıkarak mutluluğuna gölge düşürmek anlamsızdı! Yine de, reddedilen bu rakibin, şehri terk etmemiş olmasına üzüldüm, en azından Marc'la Myra'nın evliliği gerçekleşinceye kadar.

27'si sabahı her zamanki yürüyüşüme hazırlanıyordum. Amacım Sırp köylerine doğru Ragz çevresinde kısa bir gezi yapmaktı. Kardeşim odama girdiğinde tam aşağı inmek üzereydim.

"Çok meşgulüm dostum," dedi bana "ve umarım, seni yalnız bırakırsam bana kızmazsın..."

"Git sevgili Marc," diye yanıtladım, "beni de düşünme..."

"Haralan seni almaya gelecek mi?..."

"Hayır... işleri varmış... Tuna'nın öteki yakasındaki meyhanelerden birine yemeğe gideceğim..."

"Sevgili Henry, özellikle saat yedide dönmeye çalış!..."

"Doktorun masası o kadar güzel ki unutmam imkânsız!"

"Obur... Ha! birkaç gün içinde köşkte bir davet verilecek, burada Ragz'ın yüksek sosyitesiyle tanışma fırsatı bulabilirsin..."

"Bir nişan gecesi mi Marc?..."

"Ooo! Sevgili Myra'yla ben nişanlanalı çok oldu... Zaten bana sanki hep öyleymişiz gibi geliyor..."

"Evet... doğuştan..."

"Belki de öyle!"

"Hoşça kal, ey insanların en mutlusu..."

"Bunu söylemek için nişanlığının karım olmasını bekle!"

Marc elimi sıktıktan sonra çıktı, ardından ben de yemek odasına indim.

Kahvaltımı bitirmiş, tam çıkacağım sırada Yüzbaşı Haralan geldi. Onu gördüğüme çok şaşırılmışım, çünkü bu sabah onu beklememem konusunda anlaşmıştık.

"Siz!" diye haykırdım. "Sevgili yüzbaşı işte bu güzel bir sürpriz!"

Yanılıyor muydum? Yüzbaşı Haralan düşünceli görünüyordu ve bana "sevgili Vidal... geldim..." demekle yetindi.

"Ben hazırım görüyorsunuz... Hava güzel ve eğer birkaç saatlik bir gezinti gözünüzü korkutmuyorsa..."

"Hayır... başka sefere, eğer arzu ederseniz..."

"Öyleyse sizi buraya getiren nedir?..."

"Babam sizinle konuşmayı arzu ediyor ve sizi köşkte bekliyor..."

"Emrinizdeyim!" diye yanıtladım.

Bathiany Rıhtımı boyunca yan yana yürürken Yüzbaşı Haralan tek kelime etmedi. Öyleyse ne olmuştu ve Doktor Roderich bana ne söylemek istiyordu?... Marc'ın evliliğiyle ilgili bir konu muydu?...

Gelir gelmez, hizmetçi bizi doktorun çalışma odasına götürdü.

Madam ve Matmazel Roderich çoktan evden çıkmışlardı ve büyük bir olasılıkla Marc onlara sabah yürüyüşlerinde eşlik ediyordu.

Doktor odasında yalnızdı, masasında oturuyordu ve yüzünü döndüğünde bana oğlu kadar endişeli göründü.

Bir şey var, diye düşünüyordum ve sabah Marc'ı gördüğümde kuşkusuz bundan haberi yoktu... Ona hiçbir şey söylenmemişti ve eminim ki söylemek de istememişlerdi...

Doktorun karşısındaki bir koltuğa oturdum. Bu sırada, Yüzbaşı Haralan odunlardan artakalanların yandığı şöminenin önünde ayakta duruyordu.

Biraz sıkıntılı bir şekilde, doktorun benimle konuşmasını bekliyordum.

"Öncelikle Mösyö Vidal," dedi, "köşke geldiğiniz için teşekkür ederim..."

"Emrinizdeyim Mösyö Roderich."

"Haralan da buradayken sizinle konuşmak istedim..."

"Düğünle mi ilgili?..."

"Evet."

"Kötü bir şey mi?..."

"Evet ve hayır," diye yanıtladı doktor. "Bu konuda ne karıma ne kızıma ne de kardeşinize bir şey söylemedim ve ne olursa olsun onların bilmemesini yeğlerim... Bu konuda bana fikir vermelisiniz!"

Birden, bu konuşmayla, Yüzbaşı Haralan'la benim bir önceki gün Teleki Bulvarı'nda karşılaştığımız kişi arasında bir bağlantı kurdum.

"Dün, öğleden sonra," diyerek yeniden söze başladı doktor, "Madam Roderich ve Matmazel Myra dışarı çıktıklarında, muayene saatimde hizmetçi benim artık görmeyi hiç beklemediğim bir ziyaretçinin kartını getirdi. Kartın üzerindeki ismi okuyunca gerçekten rahatsız oldum... Bu kişi Wilhelm Storitz'di.

"Kartı aldım ve bir süre gözlerimi ayırmadan inceledim. Dikkatimi çeken şey, adının, basılmış ya da kazınmış değil de, kaygı verici bu insanın el yazısıyla, bir tür yırtıcı kuş gagasına bezer karmaşık bir parafla süslü bir imza halinde basılı olmasıydı.

"İşte kartın tıpkıbasımı:

Wilhelm Storitz."

"Belki bu Alman'ın kim olduğunu bilmiyorsunuzdur?..." diye sordu doktor.

"Hayır... Haberim var," dedim.

"Yaklaşık üç ay kadar oluyor, kardeşinizin teklifinin gerçekleşmesi ve kabulünden önce, Wilhelm Storitz kızımın evlenmek istediğini söyledi. Karıma, Myra'ya ve oğluma danıştıktan sonra, onların da bu konuya benim gibi soğuk baktıklarını görünce Wilhelm Storitz'e teklifinin kabul edilmediği

konusunda haber gönderdim. Bu reddedilme karşısında saygı duyacağına açıkça teklifini yineledi ve ben de onu hiçbir umudu kalmayacak şekilde açıkça reddettim."

Doktor Roderich konuştuğu sırada Yüzbaşı Haralan odada bir oraya bir buraya gidip geliyordu, kimi kez de pencerelerin birinin önünde durarak Teleki Bulvarı'na doğru bakıyordu.

"Mösyö Roderich," dedim, "bu gelişmeden haberim vardı ve bunun kardeşimin teklifinden daha önce olduğunu da biliyorum."

"Yaklaşık üç ay önce Mösyö Vidal."

"Öyleyse," diyerek yeniden söze girdim, "Wilhelm Storitz Marc'ın teklifi kabul edildiği için reddedilmedi, bu evlilik sizin içinize sinmeyecekti..."

"Kesinlikle. Hiçbir şekilde bize uygun düşmeyecek olan ve Myra'nın kesinlikle karşı çıktığı bu birlikteliğe asla razı olmazdık..."

"Kişiliği mi, yoksa... Wilhelm Storitz'in mevkii mi bu kararı almanıza neden oldu?..."

"Onun durumu düşünülürse," diye yanıtladı Doktor Roderich, "babasının kârlı buluşları sayesinde kendisine güzel bir servet kaldığına inanılıyor doğal olarak. Kişiliğine gelinecek olursa..."

"Onu tanıyorum Mösyö Roderich..."

"Tanıyor musunuz?..."

Artık kim olduğundan kuşku duymadan, dampfschiffte hangi koşullarda Wilhelm Storitz'i gördüğümü anlattım. Bu Alman'la, Peşte'den Vukovar'a yaptığım kırk sekiz saatlik yolculuk boyunca aynı gemideydik. Onun Vukovar'da indiğini sanıyordum, çünkü Ragz'a vardığımda güvertede yoktu..."

"Sonra da, dün," diye ekledim, "Yüzbaşı Haralan'la gezerken evinin önünden geçtik, kapıdan çıktığı anda da onu tanıdım..."

"Oysa, birkaç haftadır şehirde olmadığı söyleniyordu," diye ekledi Doktor Roderich.

"Öyle sanılıyordu ve büyük bir ihtimalle de burada değildi," diye yanıtladı Yüzbaşı Haralan, "ama kesin olan şu ki evine geri döndü, dün Ragz'daydı!"

Yüzbaşı Haralan'ın sesi büyük bir rahatsızlığı yansıtıyordu.

Doktor konuşmasını şu sözlerle sürdürdü:

"Wilhelm Storitz konusunda Mösyö Vidal, sizi aydınlattım. Kendisine gelince, kim onu tanımak ister ki?... çok gizemli bir kişilik!... Sanki insanlığın dışında yaşıyor..."

"Biraz abartmıyor musunuz?" dedim doktora.

"Biraz abartı var kuşkusuz," diye yanıtladı. "Ancak, oldukça kuşkulu bir aileden geliyor, ondan önce de babası Otto Storitz tuhaf efsanelere konu oluyordu..."

"Peşte'de okuduğum Wiener Extrablatt'taki bir makaleye bakılacak olursa hayatını kazanmasını sağlayan efsaneler doktor. Spremberg'de şehir mezarlığında her yıl düzenlenen ölüm yıldönümü merasimiyle ilgili bir yazıydı bu. Yazara göre, boş inançlı söylentiler zamanla hiç azalmamıştı!... Canlı bilim adamı, mirasını ölü bilim adamına bıraktı!... O bir büyücüydü... Öteki dünyanın sırlarını biliyordu... doğaüstü güçleri vardı ve görünen o ki her yıl mezarının çevresinde olağanüstü bir takım olayların olması bekleniyor!..."

"Yani Mösyö Vidal," diye sonuca bağladı Doktor Roderich, "Spremberg'de olanlara bakılırsa Wilhelm Storitz'in Ragz'da tuhaf bir kişi olarak bilinmesine şaşırmanın!... Ve kızımın evlenmek isteyen böyle bir adam, dün de bu isteğini yenileme küstahlığını gösterdi..."

"Dün mü?..." diye haykırdım.

"Dün, buraya geldiğinde!"

"Ne olursa olsun," diye haykırdı Yüzbaşı Haralan, "o hâlâ bir Prusyalı, bu da böyle bir evliliği reddetmemiz için yeterli bir neden! Bunu anlarsınız sevgili Vidal..."

"Anlıyorum yüzbaşı!"

Sözleri, içgüdüsel olduğu gibi geleneksel olarak da Macar ırkının, Alman ırkına duyduğu antipatiyi yansıtıyordu.

"İşte, her şey böyle gelişti," diye tekrardan söze başladı Doktor Roderich, "bunları bilmeniz iyi olur. Wilhelm Storitz'in kartını aldığımda, tereddüte düştüm... Onu içeri mi almalıydım yoksa onunla görüşmeyeceğimi mi iletmeliydim?"

"Belki öylesi daha iyi olurdu babacığım," dedi Yüzbaşı Haralan, "çünkü bu kişi ilk girişimindeki başarısızlığından sonra buraya adımını atması için hiçbir nedeninin olmadığını anlamalıydı..."

"Evet, belki," dedi doktor, "ama onu kızdırmaktan ve bunu bir skandalin izlemesinden çekindim..."

"Ben bu skandala hemen bir son verirdim babacığım!"

"Seni de iyi tanıdığım için," dedi doktor Yüzbaşı Haralan'ın elini tutarak, "bunun için temkinli davrandım!... Ve, başımıza ne gelirse gelsin annen, kendim ve özellikle kardeşin için sevgine ihtiyacım olacak, çünkü eğer Wilhelm Storitz bir skandal yaratır ve kardeşinin adı duyulursa, durumu çok kötü olacaktır..."

Yüzbaşı Haralan'ı kısa süredir tanımama karşın, onu, çabuk parlayan ve ailesine zarar verecek herhangi bir şey olduğunda, bunu büyük sorun haline getiren biri olarak değerlendiriyordum. Bu yüzden, Marc'ın rakibinin Ragz'a geri döndüğü ve özellikle de teklifini yinelediği için endişeliydim.

Doktor bu ziyareti ayrıntılarıyla anlatarak sözlerine son verdi. Olay şu anda bizim bulunduğumuz odada olmuştu. Wilhelm Storitz, öncelikle anlamsız bir inadı yansıtan bir tonla konuşmaya başlamıştı. Ragz'a geleli kırk sekiz saat olmuştu, Mösyö Roderich, kendisini yeniden görmek istemesine şaşırılmamalıydı. "Eğer bunu yaptıysam," dedi, "sizi görmek için ısrar ettiysem, bu ikinci bir girişimde bulunmak istememdedir ve bu sonucusu da olmayacak..." "Mösyö," diye yanıtlamıştı doktor, "ilk teklifinizi anlayabilirdim ama bu seferkini ve buraya gelmenizi hiç anlamıyorum..." -"Mösyö," diye konuşmaya devam etmişti soğuk bir şekilde, "Matmazel Myra Roderich'in eşi olma onurundan vazgeçmedim ve sizi bu konuda yeniden görmek istedim..." -"Öyleyse Mösyö," diye bildirmişti doktor, "evime gelişiniz hiçbir şekilde hoş görülemez... Reddedilmeniz konusuna geri dönmeyelim, bu ısrarın da nedenini hiç anlamıyorum..." -"Tersine," diye yeniden söze başlamıştı Wilhelm Storitz, "bir nedeni var ve tam da ısrar etme kararı almama yol açan bir neden bu, bir başkası evlenme teklif etti, başkası, benden daha şanslı biri ve onu kabul edebileceğinizi düşündünüz... bir Fransız... bir Fransız!..." -"Evet," diye yanıtlamıştı doktor, "bir Fransız, Mösyö Marc Vidal kızımın evlenmek istedi..." -"Ve bu isteği kabul edildi!" diye haykırmıştı Wilhelm Storitz. -"Evet Mösyö," diye yanıtlamıştı doktor, "umut etmeniz için ya da bu umudunuzu hâlâ korumanız için hiçbir neden olmadığını anlamanızı sağlamalıydı bu..." "Ben hâlâ koruyorum," dedi Wilhelm Storitz! "Hayır! Matmazel Myra Roderich'le evlenme isteğinden hiçbir şekilde vazgeçmiyorum!... Onu seviyorum ve eğer benim olmazsa en azından başkasının da asla olmayacak!"

"Küstah... sefil!" diye tekrarlıyordu Yüzbaşı Haralan. "Bu şekilde konuşmaya cüret etti ve ben onu dışarı atmak için burada değilim!"

İyi ki yoktu diye düşündüm, eğer bu iki adam karşı karşıya gelselerdi, Doktor Roderich'in korktuğu skandalı önlemek zor olacaktı!

"Son sözler söylendikten sonra," dedi doktor, "kalktım bunu ve daha fazla konuşmak istemediğimi belirttim..." Evlilik kararlaştırılmıştı ve birkaç gün içinde gerçekleşecekti...

-'Ne birkaç gün içinde ne de daha sonra...' diye yanıtlamıştı Wilhelm Storitz. -'Mösyö,' demiştim ona kapıyı göstererek, 'çıkınız lütfen!...' Onun yerinde başka biri olsaydı daha fazla kalamayacağını anlardı... Ama o, olduğu yerde kaldı, ses tonunu alçaktı, zorla elde edemediğini yumuşaklıkla elde etmeye çalıştı, -en azından düğünün ertelenmesine ilişkin bir söz bekliyordu. Bunun üzerine, hizmetçi zilini çalmak için şömineye doğru gittim. Kolumu tuttu, yeniden sinirlenmişti, sesini dışarıdan duyulacak kadar yükseltmişti. Neyse ki, karım ve kızım daha köşke dönmemişlerdi! Wilhelm Storitz sonunda geri çekilmeye razı oldu, ama tehditlerini savurmayı sürdürdü!... Matmazel Roderich şu Fransız'la evlenmeyecekti... Bu evliliği imkânsız kılacak öyle engeller çıkacaktı ki... Storitz'lerin tüm insan gücünün yetersiz kalacağı yöntemleri vardı ve o, bunları kendisini reddeden bu düşüncesiz aileye karşı kullanmakta çekinmeyecekti... Sonunda, odanın kapısını açtı, beni, tehditkâr sözlerinden kaygıya düşmüş bir halde bırakarak, koridorda bekleyen birkaç kişinin arasından öfkeyle geçip gitti."

Doktorun bize söylediği gibi, tüm bu sahneden bir tek sözcük bile ne Madam Roderich'e ne kızına ne de kardeşime aktarılmıştı. Zaten, Marc'ın da Yüzbaşı Haralan gibi bu olayın devamını getirmek isteyeceğinden endişe edecek kadar iyi tanıyordum onu. Yüzbaşı Haralan babasının isteğine uydu, yine de.

"Varsayalım ben bu küstahı cezalandırmayacağım. Ama eğer kendisi bana gelirse... eğer kendisi Marc'a saldırırsa... eğer o bizi kıskırtırsa?..."

Doktor Roderich yanıt veremedi.

Konuşmamız sona erdi. Ne olursa olsun, beklenmeliydi ve Wilhelm Storitz sözlerini eyleme dönüştürmezse kimsenin haberi olmazdı. Sonuçta, ne yapabilirdi? Evliliği nasıl engelleyecekti? Marc'a herkesin önünde hakaret edip kendisiyle düelloya zorlayarak mı?... Özellikle de, Myra Röderich'e karşı zor kullanarak bunu elde edemez miydi?... Ama, artık içeri bile alınmayacağı köşke girmeyi nasıl başarabilirdi ki?... Düşünüyorum da, kapıları zorlayacak gücü kendinde bulamazdı!... Zaten, Doktor Roderich, bu Alman'ı iyice yola getirecek olan yetkililere haber vermekte tereddüt etmezdi!

Ayrılmadan önce, doktor oğluna son bir kez, bu küstah kişiye saldırmaması konusunda söz verdirdi ve yineliyorum, Yüzbaşı Haralan bu sözü verirken oldukça zorlandı.

Konuşmamız Madam Roderich, kızı ve kardeşimin köşke gelmesini beklerken oldukça uzamıştı. Yemeğe katılmak zorunda kaldım, böylece Ragz çevresinde yapacağım gezintiyi öğleden sonraya bırakmam gerekti.

Bu sabah, doktorun odasında bulunmamı açıklayan bir neden gösterdiğimi söylemeye gerek yok. Marc hiç kuşkulandı ve yemek çok güzel geçti.

Masadan kalkarken Matmazel Myra bana şöyle dedi:

"Mösyö Henry, sizi burada bulma mutluluğuna eriştiğimize göre bugün bizi bırakmayacaksınız..."

"Ya gezintilerim?" diye yanıtladım.

"Birlikte yaparız!"

"Ben biraz uzağa gitmeyi planlıyordum..."

"Biz de uzağa gideriz!"

"Yürüyerek..."

"Evet yürüyerek!"

"Reddedemezsin," diye ekledi kardeşim, "Matmazel Myra senden bunu istediğine göre."

"Hayır bunu yapamazsınız, yoksa aramızdaki her şey biter Mösyö Henry."

"Emrinizdeyim Matmazel!"

"Ayrıca Mösyö Henry, bu kadar uzağa gitmemiz şart mı?... Eminim güzel Svendor Adası'nı daha görmediniz..."

"Yarın gidecektim..."

"Öyleyse bugün gideriz."

Böylece halka açık bir alana dönüştürülmüş, ağaçlıkları, ahşap evleri ve bin bir çeşit eğlenceleriyle bir tür park olan bu adayı Madam, Matmazel Roderich ve Marc'ın eşliğinde gezdim.

Ancak kendimi tamamıyla bu gezintiye veremiyordum. Marc bunu fark etti ve bir iki kaçamak yanıt vermek zorunda kaldım.

Wilhelm Storitz'in yolumuza çıkacağından mı korkuyordum?... Hayır, daha çok Doktor Roderich'in söylediklerini düşünüyordum: "Evliliği imkânsız kılacak öyle engeller çıkacaktı ki... Storitz'lerin tüm insan gücünün yetersiz kalacağı yöntemleri vardı!" Bu sözler neyi ifade ediyordu?... Bunları ciddiye almak gerekir miydi?... Bu düşüncelerimi yalnız kaldığımda doktorla konuşmaya karar verdim.

Günler geçti. Rahatlamaya başlamıştım.

Wilhelm Storitz ortalıkta hiç görünmemişti. Oysa şehri terk etmemişti. Teleki Bulvarındaki evde birileri yaşıyordu. Geçerken yardımcı Hermann'ı evden çıkarken gördüm. Bir kez de çatı katındaki pencerelerin birinde bakışları bulvarın sonuna, Roderich Köşkü'ne doğru yönelmiş olan Wilhelm Storitz görünmüştü...

Durum böyleyken, 3 Mayıs'ı 4'üne bağlayan gece şu olay gerçekleşti:

Belediye Sarayı'nın kapısının görevli emir erleri tarafından sıkı bir şekilde korunmasına ve kimsenin görünmeden geçmesinin imkânsız olmasına karşın Marc Vidal ve Myra Roderich'in ilan panosundaki evlilik afişleri yırtılmıştı ve parçaları birkaç adım ötede bulunmuştu!

Gerçekleştirdiği bu eylem anlaşılmaz bir şeydi, tabii gerçekleştirmeye niyetlendiği tek eylem bu değildiyse, o başka... Yoksa bunu daha kötü başka olaylar mı izleyecekti?... Roderich ailesine karşı yapacağı misillemelerin başlangıcı mıydı bu?...

Doktor Roderich bu olayı, hemen Temesvar Oteli'ne gelen Yüzbaşı Haralan'dan o saat öğrenmişti. Yüzbaşının ne kadar kızgın olduğunu kolayca tahmin etmek mümkün.

"O alçak yaptı bunu," diye haykırdı, "evet o!... Nasıl yaptığını bilmiyorum! Bununla yetinmeyecektir kuşkusuz, ama ona engel olacağım!..."

"Soğukkanlılığınızı koruyunuz sevgili Haralan," dedim, "durumu daha da güçleştirecek temkinsiz davranışlarda bulunmayınız!..."

"Sevgili Vidal, eğer babam bana bu adam köşkten çıkmadan önce haber verseydi ya da o günden sonra benim harekete geçmeme engel olmasaydı şimdiye kadar ondan kurtulmuş olurduk!..."

"Hiçbir şey yapmamış olmanızın daha iyi olduğunu düşünüyorum sevgili Haralan..."

"Ya bu olayın arkası gelirse?..."

"Polisin müdahalesini istemenin zamanı geldi demektir! Annenizi, kardeşinizi düşünün..."

"Sizce bu afiş olayını öğrenmeyecekler mi?..."

"Onlara söylemeyeceğiz... Marc'a da... Düğünden sonra ne yapılabileceğine bakarız..."

"Sonra mı?..." diye yanıtladı Yüzbaşı Haralan, "ya çok geç olursa?..."

O gün, evde yalnızca nişan gecesiyile ilgileniliyordu. Mösyö ve Madam Roderich tam bir Fransız tarzını yansıtmak için "her şeyi en iyi şekilde" yapmak istemişlerdi. Hazırlıklar neredeyse bitmişti. Doktor, sadece Ragz sosyetesindeki dostlarına çok sayıda davetiye göndermişti. Burada, tıpkı tarafsız topraklardaki gibi, Macar aristokrasisi, askeriyeyle, yüksek görevlilerle, ticaret ve sanayi temsilcileri ve görevlileriyle bir arada bulunacaklardı. Ragz Valisi eski dostu olan doktorun davetini kabul etmişti.

O akşam, köşke yaklaşık yüz elli kişi gelecekti ve salonlarla, akşamın sonunda yemeğin verileceği galeri bu kalabalığı rahatlıkla kaldıracaktı.

Ne giyeceği tuvaletin, Myra Roderich'in kafasını oldukça meşgul etmiş olmasına, ne de Marc'ın sanatsal zevkini oraya taşımayı istemiş olmasına şaşırarak kimsenin aklından geçmeyecekti, -ki bunu zaten daha önce nişanlısının portresinde yapmıştı. Zaten Myra bir Macar'dı ve bir Macar cinsiyeti ne olursa olsun giyimine çok özen gösterir. Bu, tıpkı dans aşkı gibi, tutkuya varacak derecede, soylarında, kanlarında vardır. Bu yüzden, Matmazel Myra için söylediğim, tüm kadınlar ve erkekler için de geçerliydi, bu nişan gecesi çok şık ve alımlı olmayı gerektiriyordu.

Öğleden sonra, hazırlıklar tamamlandı. O günü otelde, gerçek bir Macar gibi hazırlanmaya başlayacağım saati bekleyerek geçirdim.

Bathiany Rıhtımı'na bakan pencereye dirseğimi dayadığım sırada Wilhelm Storitz'i gördüm ve bütün keyfim kaçtı. Oraya gitmesi bir rastlantı mıydı? Kuşkusuz hayır. Başını öne eğik, yavaşça nehir boyunca rıhtımı izliyordu. Ancak, köşkle aynı hizaya geldiğinde, başını kaldırdı, o anda gözlerinde

öyle bir ifade vardı ki!

Oradan birçok kez geçti, bu sırada Madam Roderich onu fark etti. Doktorla konuşması gerektiğini düşündü, kocası onun içini rahatlattı, ama Wilhelm Storitz'in ziyareti konusunda hiçbir şey söylemedi.

Aynı şekilde, Marc ve ben Temesvar Oteli'ne gitmek için çıktığımızda Macar Meydanı'nda bu adamla karşılaştık. Kardeşimi fark ettiği anda aniden durdu ve sanki bizim yanımıza gelmek istermiş gibi bir hali vardı. Ama kıpırdamadı, yüzünün rengi atmıştı, kolları katalepsiye tutulmuş gibi gergindi... Yere mi düşecekti? Gözleri çakmak çakmak olmuştu, kendisine hiç dikkat etmiyormuş gibi davranan Marc'a öyle bir bakış fırlattı ki. Kendisini birkaç adım geride bıraktığımızda:

"Şu adamı fark ettin mi?" diye sordu.

"Evet Marc."

"Sana sözünü ettiğim, şu Wilhelm Storitz bu..."

"Biliyorum."

"Demek tanıyorsun?..."

"Yüzbaşı Haralan bir iki kez gösterdi..."

"Ragz'dan gittiğini sanıyordum?..." dedi Marc.

"Görünüşe bakılırsa gitmemiş, en azından gittiyse bile geri gelmiş..."

"Artık önemi yok!"

"Evet, önemi yok," diye yanıtladım.

Ama, bana kalırsa, Wilhelm Storitz'in yokluğu daha güven vericiydi.

Akşam saat dokuzda doğru, Roderich Köşkü'nün önünde ilk arabalar durdu, böylece salonlar yavaş yavaş dolmaya başladı. Doktor, karısı ve kızı, davetlileri, avizelerin ışıltısıyla parıldayan galerinin girişinde karşılıyorlardı. Çok geçmeden Ragz valisi anons edildi. Ekselansları aileye saygılarını sunarken oldukça sıcak davrandı. Bu ince sözler özellikle Matmazel Myra'ya ve kardeşime söyleniyordu, zaten o sırada dört bir yandan tebrik yağıyordu.

Saat dokuzla on arasında şehrin önde gelenleri, üst düzey yetkilileri, askerler, Yüzbaşı Haralan'ın arkadaşları akın akın geldiler. Bu sırada Yüzbaşı Haralan'ın yüzü bana hâlâ endişeli görünmesine karşın davetlileri karşılarken incelik göstermeye oldukça dikkat ediyordu. Kadınların tuvaletleri, uniformalar ve siyah giysiler arasında ışıldamaktaydı. Tüm bu insanlar salonlarla galeri arasında gidip geliyorlardı. Doktorun çalışma odasında sergilenen hediyelere bakıyorlardı, pahalı mücevher ve biblolar ve kardeşimden gelenler, ince bir zevki yansıtıyorlardı. Büyük salondaki konsollardan birinin üzerinde gül ve portakal çiçeklerinden oluşan harika bir nişan buketi duruyordu ve Macar geleneğine göre buketin yanında, kadife bir yastığın üstünde Myra'nın, düğün günü, kiliseye gittiğinde takacağı gelin tacı bulunmaktaydı.

Akşam programı konser ve balo olmak üzere iki bölümden oluşuyordu. Danslar gece yarısından önce başlamayacaktı ve belki de davetlilerin çoğu bu kadar geç saate alındığı için üzülüyordu çünkü, tekrar ediyorum, bir Macar kadınıyla bir Macar erkeğini bu kadar mutlu eden ve tutkuyla bağlı olduğu başka bir eğlence yoktur!

Programın müzikli bölümünde bir Çigan orkestrası yer almaktaydı. Bu orkestra Macar ülkesinde büyük bir isimdi, ancak Ragz'da daha tanınmıyordu. Müzisyenler ve şefleri belirtilen saatte salondaki yerlerini aldılar.

Macarların müziğe tutkun olduklarını bilmiyorum değilim. Ama doğru bir saptamayla, Almanlarla aralarında, büyüünün tadına varma tarzı konusunda belirgin bir fark vardır. Macar bir sanatseverdir,

uygulayıcı değil. Şarkı söylemez ya da çok az söyler, dinler ve söz konusu olan ulusal müzikse o zaman dinlemek onun için çok ciddi bir iş ve olağanüstü bir mutluluktur. Sanırım bu konuda hiçbir toplum bu kadar duygusal değildir ve Çiganlar, Bohemya kökenli bu çalgıcılar, Macarların yurtsever duygularına daha iyi yanıt verirler.

Orkestra, bir şefin yönetimindeki on iki kişi kadar müzisyenden oluşuyordu. Çalacakları müzik, onların en güzel parçalarıydı, bir eylem adamı olan Macar erkeği, savaş şarkıları, askeri marşlar olan bu "Macar şarkılarını Alman müziğinin düşlerine yeğledi.

Belki bir nişan gecesine daha uygun bir müziğin, bu tür törenlere özgü daha şiirsel ezgilerin seçilmediğine şaşılabilir. Ancak bu geleneklerinde yoktur ve Macaristan gelenekler ülkesidir. Sırbistan'ın pesmas'larına, Romanya'nın doimas'larına olduğu gibi Macaristan da kendi halk ezgilerine sadıktır. Ona gereken, savaş alanında tasalarını gideren ve tarihindeki unutulmaz zaferleri kutlayan bu sürükleyici havalar, ritimli marşlardır.

Çiganlar Bohemyalı giysileri giymişlerdi. Bu ilginç tiplerin, esmer yüzlerine, kaim kaşlarının altındaki parlak gözlerine, çıkık elmacık kemiklerine, dudakları arasından görünen sivri, beyaz dişlerine, biraz geriye doğru eğik bir alnın üzerinde kıvrıkcık perçemin dalgalandığı siyah saçlarına bakmaktan kendimi alamıyordum.

Dört tür yaylı çalgıları vardı; ana motifi çalan baslar ve altoların sesini, onlara keyfi bir biçimde eşlik eden keman, flüt ve obuaların sesleri bastırmaktaydı. Bu müzisyenlerden ikisinin elinde bagetlerle çalman, nota tablosunun, benim başka hiçbir şeyle karşılaştıramayacağım özel bir bölümü vurguladığı metal telli simbali gördüm.

Paris'te dinlediklerimden çok daha iyi olan bu orkestranın repertuarı büyük bir etki yarattı. Tüm dinleyiciler kendinden geçercesine dinliyor, ardından da çılgınca alkışlıyorlardı. Çiganların o akşam, Pusza'nın tüm haber ağlarını harekete geçirebilecek kadar büyük bir ustalıkla yorumladıkları en popüler parçalar olan, Racoczy'ye ait Rakos'un Şarkısı, Transilvanya Marşı da aynı şekilde karşılandı.

Bu dinletilere ayrılan zaman akıp gitmişti. Kendi hesabıma, bundan büyük zevk almıştım, bu Macar diyarında, orkestra arada sırada durduğu zaman Tuna'nın uzak çağılması bana kadar geliyordu!

Marc'ın bu tuhaf müziğin büyüsunün tadını çıkardığını söyleyemem. O başka bir müziğe, daha yumuşak, ruhunu kaplayan daha özel bir müziğe kaptırmıştı kendini. Myra Roderich'in yanma oturmuştu, bakışlarıyla konuşuyorlardı, nişanlıların kalbini okşayan sözsüz aşk şarkıları söylüyorlardı.

Son alkışlardan sonra, Çiganların şefi kalktı, arkadaşları da onu izlediler. Doktor Roderich ve Yüzbaşı Haralan müzisyenleri çok duygulandıran güzel sözler söyleyerek teşekkür ettiler ve orkestra çekildi.

Programın iki bölümü arasında, antrakt diyebileceğim bir bölüm oldu, davetliler yerlerinden ayrıлып, birbirlerine bakmayarak farklı gruplar oluşturdukları ve bazılarının da parlak ışıklarla aydınlatılmış bahçeye dağıldıkları sırada salonlarda ferahlatıcı içkilerle dolu tepsiler dolanıyordu.

O ana kadar, şöleni hiçbir şey bozmamıştı ve bu kadar iyi başlayınca aynı şekilde bitmemesi için hiçbir neden yoktu. Gerçekten de, eğer endişelenecek bir şey görseydim, eğer biraz kaygı hissetseydim, tüm güvenliği yeniden kontrol ettirirdim.

Bu yüzden, gecenin mükemmelliği konusunda Madam Roderich'i tebrik etmekte bir sakınca görmedim.

"Size teşekkür ederim Mösyö Vidal," diye yanıtladı Madam Roderich, "davetlilerimizin burada güzel vakit geçirmeleri beni çok sevindirdi. Ama tüm bu neşeli insanların ortasında yalnızca sevgili kızımı ve kardeşinizi görüyorum!... O kadar mutlular ki..."

"Madam," diye yanıtladım, "bu sizin hakkınız olan bir mutluluk... bir anneyle babanın en büyük rüyası!"

Neden içgüdüsel olarak bu cümle bana Wilhelm Storitz'i hatırlattı? Ne olursa olsun, Yüzbaşı Haralan artık onu düşünmüyor gibiydi. Bunun için kendini zorluyor muydu yoksa gerçekten düşünmüyor muydu artık?... Bunu bilmiyordum, ama neşesiyle şöleni canlandırarak bir gruptan ötekine gidiyordu ve kuşkusuz birden fazla Macar kızı hayranlıkla onu izliyordu! Üstelik, bu şartlar altında, diyebiliriz ki tüm kentin ailesine gösterdiği sevecenlikten dolayı da öyle mutluydu ki!"

"Sevgili yüzbaşı," dedim kendisine benim yanımdan geçerken, "programınızın ikinci bölümü birinci kadar başarılı olursa..."

"Bundan kuşku duymayın!" diye haykırdı. "Müzik iyidir... ama dans daha iyidir!..."

"İyi öyleyse," diye yeniden başladım, "bir Fransız bir Macarın önünde geri çekilmez... kardeşinizle ikinci vals benim..."

"Neden... birinci değil?..."

"Birinci mi?... Ama o Marc'ın... hem hak hem gelenek açısından!... Marc'ı unutuyor musunuz, yoksa kendisiyle bir düello yapmamı mı istiyorsunuz?..."

"Haklısınız sevgili Vidal. Baloyu açmak nişanlı çifte düşer."

Çıgan orkestrasının yerini galerinin dibine yerleşmiş olan dans orkestrası aldı. Doktorun çalışma odasına masalar yerleştirilmişti. Bu masalar konumları mazurka ve vals yapmayı engelleyen ciddi insanlar için konmuştu, bu kişiler kendilerini oyunların zevkine bırakabileceklerdi.

Yeni orkestra, çalmaya başlamak için Yüzbaşı Haralan'ın işaretini beklemekteydi, bu sırada kapısının bahçeye açıldığı galeri tarafında, henüz uzaktan gelen güçlü ve kulak tırmalayan bir ses duyuldu. Tuhaf bir şarkıydı bu, garip bir ritmi vardı, makamsızdı ve sözlerinde melodik bir yan yoktu.

İlk vals için hazır bekleyen çiftler durdular... Herkes dinliyordu... Akşam programına eklenmiş bir sürpriz miydi bu7...

Yüzbaşı Haralan yaklaştığında:

"Nedir bu?..." diye sordum ona.

"Bilmiyorum," diye yanıtladı biraz endişeli bir sesle.

"Sokaktan geliyor olabilir mi?..."

"Hayır... Sanmıyorum!"

Sonuçta, sesi bize kadar gelen bu kişi bahçeden galeriye doğru yürüyor olmalıydı... belki de girmek üzereydi...

Yüzbaşı Haralan kolumdan tuttu ve beni salonun kapısına götürdü.

Dipteki sıraların ardına yerleşmiş orkestra dışında, galeride yalnızca on kadar kişi vardı o sırada... Öteki davetliler misafir odasında ve salonda toplanmışlardı. Bahçeye çıkmış olanlar içeri girmişlerdi.

Yüzbaşı Haralan basamakta durdu... Onu izledim ve boydan boya aydınlatılmış olan bahçede göz gezdirdik...

Hiç kimse görünmüyordu.

Mösyö ve Madam Roderich bu sırada yanımıza geldiler ve doktor oğluna dönerek şöyle dedi:

"Kim... biliyor muyuz?..."

Yüzbaşı Haralan hayır anlamında bir hareket yaptı.

Bu sırada, ses hâlâ duyulmaktaydı, daha belirgin, daha buyurgandı ve gittikçe yaklaşıyordu...

Kolunda Matmazel Myra'yla, Marc galeriye yanımıza geldi. Çevresindeki bayanların soru yağmuruna tutulan Madam Roderich, cevap veremiyordu.

"Ne olduğunu anlayacağım!" diye haykırdı Yüzbaşı Haralan basamağı inerek.

Doktor Roderich, birçok hizmetçi ve ben onu izledik.

Birden ses kesildi ve şarkı durdu, oysa şarkıyı söyleyen, galeriden yalnızca birkaç adım uzaklıkta gibiydi.

Bahçe tarandı, ağaçlık yerleri araştırıldı... aydınlatmalar gölge bir tek köşe bile bırakmıyordu... ama... hiç kimse yoktu.

Bu sesin Teleki Bulvarı'ndan... yoldan geçen bir kendini bilmezden gelmiş olması mümkün müydü?

Bu pek mümkün değildi, zaten Doktor Roderich bu saatte bulvarın bomboş olduğunu tespit etmişti bile.

Solda, beş yüz adım ötede tek bir ışık yanıyordu, Storitz'in evinin çatı katından sızan zayıf bir ışık.

Galeriye girdiğimizde, davetliler soru soran bakışlarla vals işaretinin verilmesini bekliyordu.

Yüzbaşı Haralan da böyle yaptı ve gruplar yeniden bir araya geldi.

"Eee," dedi Matmazel Myra gülerek, "vals için eşinizi seçmediniz mi?..."

"Eşim sizsiniz Matmazel, ama yalnızca ikinci vals için..."

"Öyleyse sevgili Henry," dedi Marc, "seni bekletmeyelim!"

Ses yeniden duyulmaya başladığında, orkestra Strauss'un bir valsinin giriş bölümünü bitirmek üzereydi ve bu kez ses salonun tam ortasından geliyordu...

Davetliler arasında giderek artan kargaşaya, büyük bir de kızgınlık eklendi.

Ses avazı çıktığı kadar bir Alman ezgisi olan Georges Harwegh'in Kin Şarkısı'nı söylüyordu. Burada Macar yurtseverliğine karşı bir kışkırtma, doğrudan ve kasıtlı bir hakaret vardı!

Salonda sesi çınlayan kişiyi... onu göremiyorduk!... Buradaydı oysa ve kimse onu göremiyordu.

Vals yapan tüm çiftler salona ve galeriye doğru çekilerek dağılmışlardı. Davetlilerde, özellikle kadınlarda, bir tür panik baş göstermişti.

Yüzbaşı Haralan, gözleri ateş saçarak, elleri görünmeyen bir varlığı yakalamak istercesine uzanmış, salona doğru yürüyordu...

Bu sırada ses Kin Şarkısı'nın son nakaratını söyleyerek sustu.

İşte, o sırada gördüm... evet! ve yüz kişi de benim gibi gördü, gözlerine inanamıyorlardı...

Konsolun üstüne konmuş olan buket, nişan buketi, haşin bir şekilde parçalanmış, yırtılmış ve çiğnenmiş, çiçekleri yere dağılmıştı...

Bu kez, tüm insanları büyük bir korku aldı! Herkes böylesi tuhafıkların gerçekleştiği olay yerinden kaçmak istiyordu!... Tüm bu tutarsızlıkların ortasında aklımın tümüyle yerinde olup olmadığını soruyordum kendime.

Yüzbaşı Haralan yanıma geldi ve sinirden kanı çekilmiş bir halde şöyle dedi:

"Bu Wilhelm Storitz!"

"Wilhelm Storitz mi?... Deli mi bu adam?..."

Bu sırada gelin tacı yerleştirilmiş olduğu yastığın üstünden kalktı, salonu sonra galeriyi geçti ve onu tutan el görünmezken, bahçedeki ağaçların arasında kayboldu.

Roderich Köşkü'nün sahne olduğu olaylar gün doğmadan tüm şehre yayılmıştı. Sabahleyin gazeteler olan biteni abartmadan anlatıyorlardı ve zaten abartmak mümkün müydü?... Öncelikle, beklediğim gibi, halk bunları doğal olaylar gibi görmek istememişti. Yine de öyleydiler, öyle olmamaları mümkün değildi. Bunlara mantıklı bir yanıt bulabilmek meselesine gelince, bu başka bir şeydi.

Akşamın son olaylarla nihayet bulduğunu söylemeye gerek duymuyorum. Marc ve Myra bu olaydan çok etkilenmiş gibiydiler. Çiğnenmiş şu nişan çiçeği, gözlerinin önünde çalman şu gelin tacı!... Düğün öncesi ne büyük bir uğursuzluktu!

Sabah saatlerinde, Roderich Köşkü'nün önüne birçok insan geldi. Halk Bathiany Rıhtım'na akın ediyordu, büyük çoğunluğunu kadınların oluşturduğu insanlar, giriş katındaki, kapalı tutulan pencerelerin altında toplanmıştı.

Bu gruplar, aralarında, hararetle bir şekilde konuşuyorlardı. Kimileri en çılgınca fikirlere kendilerini kaptırıyorlardı, kimileri de köşke biraz kaygılı bir şekilde bakmakla yetiniyordu.

Bu sabah Madam Roderich ve kızı, her zamanki gibi ayine gitmek yerine, köşkte kalmışlardı. Akşamki olayların sarstığı ve iyice dinlenmeye ihtiyacı olan Myra annesinin yanında kalmıştı.

Saat sekizde odamın kapısı açıldı; Marc, yanında, doktor ve Yüzbaşı Haralan'ı da getirmişti. Konuşmalıydık, belki acil önlemler almalıydık ve bu konuşmaların Roderich Köşkü'nde yapılmaması daha iyiydi. Kardeşim ve ben akşam otele birlikte dönmüştük ve sabah erken bir saatte, Madam Roderich ve kızının nasıl olduğunu öğrenmek için köşke gitmişti. Ardından, doktor ve Yüzbaşı Haralan, Marc'ın önerisi üzerine otele geldiler.

Hemen konuşmaya başladık.

"Henry," dedi Marc, "kimsenin yukarı çıkmaması için emir verdim. Burada bizi kimse duyamaz... ve yalnızız... bu odada... tamamıyla yalnızız!"

Kardeşim ne durumdaydı, bilseniz. Bir önceki gün mutluluktan ışıldayan yüzü çökmüştü, son derece solgun görünüyordu. Kısacası, belki de şartların gerektirdiğinden fazla altüst olmuş gibiydi.

Dudaklarını sıkışmış, bakışları bulanıklaşmış ve nasıl bir sıkıntı içinde olduğunu görebildiğim Yüzbaşı Haralan'dan farklı olarak Doktor Roderich, kendine hâkim olabilmek için büyük bir çaba harcıyordu...

Bu durumda, tüm soğukkanlılığımı koruyacağım konusunda kendime söz verdim.

İlk işim, Madam Roderich ve kızının nasıl olduğu konusunda bilgi edinmek oldu.

"Her ikisi de dünkü olaylardan dolayı çok üzgünler," diye cevap verdi doktor, "kendilerine gelebilmeleri için bir iki gün gerekir. Ancak, önceleri çok üzgün olan Myra, tüm zamanını ve enerjisini, kendisinden daha çok etkilenmiş olan annesini teselli etmeye adadı. Umarım dün akşamın hatıraları bir an önce silinir hafızasından ve bu kötü sahneler yinelenmezse..."

"Yinelenmek mi?" dedim. "Bu konuda endişelenmek yersiz doktor. Bu olayların gerçekleştiği koşullar bir daha ortaya çıkmayacak..."

"Kim bilir?" diye yanıtladı Doktor Roderich, "kim bilir? Bu yüzden, bu evliliğin gerçekleşmesi konusunda da sabırsızlanıyorum çünkü bana öyle geliyor ki..."

Doktor, anlamı herkesçe çok açık olan cümlesini tamamlamadı. Marc'a gelince, hiçbir yanıt vermedi çünkü hâlâ, Wilhelm Storitz'in son girişimleri hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

Yüzbaşı Haralan'ın kafasında oluşturduğu bir fikri vardı. Bununla birlikte, benim önceki günkü olaylarla ilgili görüşlerimi söylememi bekleyerek, sessiz kalmakta direniyordu.

"Mösyö Vidal," diye yeniden söze başladı Doktor Roderich, "tüm bunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Bana öyle geliyordu ki, tanık olduğumuz bu tuhaf olayları hiçbir şekilde ciddiye almayan bir şüpheli rolünü oynamam gerekiyordu. Hatta, açıklanamaz olmaları -eğer bu kelime kullanılabilirse- sebebiyle, olağandışı bir şey yokmuş gibi davranmak en iyisi olacaktı. Zaten gerçeği söylemek gerekirse doktorun sorusu beni güç durumda bırakıyordu ve kaçamak bir yanıtla sıyrılabilecek miydim, bilmiyordum...

"Mösyö Roderich," dedim, "size itiraf edeyim ki, sizin adlandırdığınız gibi söylendiğinde, şu 'tüm bunlar,' uzunca üzerinde durmayı gerektirecek kadar ciddi şeyler değil. Kötü bir şakacının işi olması dışında ne düşünülebilir ki! Aldatmacayı seven birisi davetlilerinizin arasına sızmış... Kendisinde programa, kötü bir etki yaratan bir vantrilokluk sahnesi ekleme yetkisi bulmuş... Şimdilerde, bu hokkabazlık gösterilerinin ne kadar çok yapıldığını biliyorsunuz..."

Yüzbaşı Haralan bana doğru dönmüş, en derin düşüncelerimi okumak istercesine gözlerini gözlerime dikmişti... ve bakışı açıkça şunu anlatıyordu:

"Şu anda burada bu tür açıklamalarla yetinmek için bulunmuyoruz!"

Zaten doktor yanıtladı:

"Mösyö Vidal, izin verirseniz, bu tür bir hokkabazlık oyununa inanmadığımı söylemek isterim..."

"Doktor," dedim, "başka hiçbir açıklama bulamıyorum... mantığının reddettiği bir müdahale... doğüstü bir müdahale olmadıkça..."

"Doğal," diye kesti Yüzbaşı Haralan, "ama sırrını bilmediğimiz süreçleri olan..."

"Ancak," diye ısrar ediyordum, "dün duyduğumuz sesi düşünürsek, bu ses kesinlikle bir insan sesiydi, neden bir vantrilokluk gösterisi olmasın?..."

Doktor Roderich, bu açıklamaya kesinlikle karşı geldiğini göstermek için başını sallıyordu.

"Yineliyorum," dedim, "davetsiz bir misafirin salona girmiş olması imkânsız değil... Macarların ulusal duygularını hiçe saymak... Almanya'ya ait şu Kin Şarkısı'yla yurtseverlik duygularını incitmek amacıyla!..."

Ne de olsa, yalnızca insan gücünün gerçekleştirebileceği olaylar çerçevesinde düşünüldüğü zaman bu tek akla yatkın açıklama oluyordu. Ama, bunu kabul etmekle birlikte, doktorun çok basit bir açıklaması vardı ve bu açıklamayı şu sözlerle dile getirdi:

"Mösyö Vidal, bir kendini bilmez, daha çok bir küstahın köşke girdiği ve bizim de bu vantrilok sahnesine -ki ben buna inanmıyorum- kandığımız konusunda size katılsam bile, parçalanan çiçek buketi ve görünmeyen bir el tarafından götürülen şu taç konusunda ne diyeceksiniz?..."

Gerçekten de, bu iki olayı, ne kadar yetenekli olursa olsun, bir hokkabaza mal etmek mantığa uygun değildi. Bu yüzden Yüzbaşı Haralan ekledi:

"Söyleyin sevgili Vidal. Tüm çiçekleri teker teker parçalayan, tacı yerinden alan ve onu tüm odalarda dolaştıran... bir hırsız gibi... alıp götürülen... sizin vantriloğunuz muydu?"

Yanıt vermedim.

Yüzbaşı Haralan, kızgınlıkla, "rastlantı eseri bir illüzyonun kurbanı olduğumuzu mu ileri sürüyorsunuz?" dedi.

Hayır, tabii ki! Olay yüz kişinin gözü önünde olmuştu!

Bozmaya çalışmadığım bir iki dakikalık sessizlikten sonra doktor konuşmayı sonuca bağladı:

"Olayları olduğu gibi kabul edelim ve kendimizi kandırmaya çalışmayalım.. Tüm doğal açıklamaların yetersiz kaldığı yadsınamaz olaylarla karşı karşıyayız... ancak, gerçeğin sınırları içinde düşünürsek, bakalım birisi... kötü bir şakacı değil... bir düşman... intikam için... bu nişan gecesini bozmak... istemiş olabilir mi?"

Belki de asıl noktaya parmak basılmıştı.

"Düşman mı?..." diye haykırdı Marc, "ailenizin ya da benim ailemin bir düşmanı, öyle mi Doktor Roderich?... Kendi adıma böyle birini tanımıyorum!... Siz tanıyor musunuz?..."

"Evet," diye yanıtladı Yüzbaşı Haralan.

"Kim öyleyse?..."

"Sizden önce Marc, kardeşime evlenme teklif eden kişi..."

"Wilhelm Storitz mi?..."

"Wilhelm Storitz!" işte beklediğim ad da buydu... bu gizemli ve kuşkulu kişinin adı!

Böylece Marc'a henüz bilmediği olayı anlattık. Doktor, birkaç gün önce Wilhelm Storitz'in bulunduğu yeni girişimden, ona bahsetmek zorunda kaldı... Kesin bir şekilde reddedilmiş olmasına, Myra Roderich'in başkasıyla evlenecek olmasına, kendisi için hiçbir umut kalmadığını anlaması gerektiğine karşın, teklifini yinelemeye gelmişti! Kardeşim doktorun kesin yanıtını, sonra da Roderich ailesine karşı, rakibinin savurduğu tehditleri öğrendi -dünkü olaylarda parmağı olduğunu belli bir ölçüde doğrular nitelikte tehditlerdi bunlar.

"Ve bunlar hakkında bana hiçbir şey söylemediniz!" diye haykırdı Marc. "Yalnızca bugün... Myra tehdit altındayken bana bu konuda bilgi verdiniz!... Bu Wilhelm Storitz'i gidip bulacağım ve gerekeni..."

"Bu işi bize bırakın Marc," dedi Yüzbaşı Haralan. "Varlığıyla kirlettiği babamın evi..."

"Hakaret ettiği benim nişanlım!" diye yanıtladı Marc, artık kendini tutamıyordu.

Kuşkusuz, öfke her ikisini de yoldan çıkarmıştı. Varsayalım Wilhelm Storitz Roderich ailesinden öç almak için savurduğu tehditleri hayata geçirmek istiyor! Ama, ister dünkü olaylara karışmış, ister bu olaylarda bizzat rol almış olsun, bunu gerçekleştirmek imkânsızdı. Basit tahminlerle onu suçlamak ve ona: dün akşam, davetlilerin arasında buradaydınız. Kin Şarkısı aracılığıyla hakaret eden sizdiniz... Nişan buketini parçalayan sizdiniz... Gelin tacını alan sizdiniz! demek imkânsızdı. Kimse onu görmemişti, kimse!... Tüm bu olaylar, görünürde bir neden olmaksızın gerçekleşmişti!

Tüm bunları, Doktor Roderich'in mantıklı bulduğu görüşlerimi Marc ve Yüzbaşı Haralan'ın da dikkate alması için yineliyor, ısrar ediyordum. Ama öfkeden beni duymuyorlar ve bir an önce Teleki Bulvarı'ndaki eve gitmek istiyorlardı.

Uzun konuşmalardan sonra, yaptığım şu önerinin ardından, alınabilecek tek mantıklı karar benimsendi:

"Dostlarım, Belediye Sarayı'na gidelim.. Polis şefine, hâlâ öğrenmediyse olanları anlatalım.. Roderich ailesine karşı bu Alman'ın takındığı tavır ve Marc'la nişanlısına savurduğu tehditler

hakkında bilgi verelim... Kendisi hakkındaki kanılarımızı anlatalım... İnsan gücüne meydan okuyan yöntemlere meraklı olduğunu da söyleyelim hatta!... Zaten kendi de bunlarla gurur duyuyor!... Böylece, polis şefi, bu yabancı konusunda hangi önlemleri alabileceğine bakar!"

Bu durumda yapılması gereken ve tüm yapılması gereken bu değil miydi? Polis, vatandaşlardan daha etkili bir şekilde müdahale edebilir. Eğer Yüzbaşı Haralan ve Marc, Storitz Malikânesi'ne gitselerdi, kapısı kimseye açılmadığına göre onlara da açılmayacağı kesindi. Zorla girmeye mi kalkışmalıydılar?... Hangi hakla?... Ama polis yapabiliirdi ve ona, yalnızca ona başvurulması yerinde olurdu.

Konuşma bittikten sonra, Marc'ın Roderich Köşkü'ne geri dönmesine, bu sırada da doktor, Yüzbaşı Haralan ve benim Belediye Sarayı'na gitmemize karar verildi.

Saat on buçuktu. Tüm Ragz, daha önce söylediğim gibi, önceki günkü olayları biliyordu artık. Doktor ve oğlunu Belediye Sarayı'na doğru giderken görünce, bunun nedenini herkes tahmin ediyordu.

Geldiğimizde doktor, polis şefine kartını yolladı ve polis şefi de hemen odasına alınmamızı emretti.

Mösyö Henrich Stepark, kısa boylu, enerji dolu, sorgularcasına bakan, pratik zekâlı, kurnaz, bugünlerde "üstün beceriklilik" olarak adlandırılan şeye sahip, güçlü önsezileri olan bir adamdı. Birçok olayı, büyük çabalar göstererek, büyük bir ustalıkla çözmüştü. Roderich Köşkü'ndeki bu karanlık hikâyeyi aydınlatmak için gereken her şeyi yapacağından emin olunabiliirdi. Ancak, bu özel durumun gerektirdiği şekilde müdahale etmeye ve bu tuhaf şeylerin sınırlarını aşmaya gücü yeter miydi?...

Polis şefi bu olayın ayrıntılarını çoktan öğrenmişti, ancak, doktor, Yüzbaşı Haralan ve benim dışımda kimsenin bilmediği şeyi o da bilmiyordu.

Bu yüzden, ilk işi şunu söylemek oldu:

"Sizin ziyaretinizi bekliyordum Mösyö Roderich ve büroma gelmeseydiniz ben sizi görmeye gelecektim. O gece, köşkünüzde olan tuhaf olayları ve davetlilerin doğal olarak ne kadar çok korktuklarını öğrendim. Bu korkunun tüm şehri etkisi altına aldığını da eklemeliyim ve Ragz bana yakın zamanda yatışacakmış gibi görünmüyor."

Konuya girişinden, en iyisinin, Mösyö Stepark'ın Roderich ailesiyle ilgili olarak soracağı soruları beklemek olduğunu anladık.

"Doktor, öncelikle, size, düşmanınızın olup olmadığını ve bu kişinin ailenizden, özellikle de Matmazel Myra Roderich ve Mösyö Marc Vidal'in evliliği konusunda, intikam almış olabileceğini düşünüp düşünmediğinizi soracağım."

"Sanırım var," diye yanıtladı doktor.

"Kim olabilir bu kişi?..."

"Prusyalı Wilhelm Storitz!"

Bu adı söyleyen Yüzbaşı Haralan oldu ve bana öyle geldi ki, bu yanıt polis şefinde en ufak bir şaşkınlığa bile yol açmadı.

Sonra, sözü babasına bıraktı. Mösyö Stepark, Wilhelm Storitz'in Myra Roderich'le evlenmek istediğini biliyordu. Ama isteğini yinelediğini ve yeniden reddedildikten sonra insan gücüne meydan okuyan yollarla evliliği engelleme tehdidinde bulunduğunu bilmiyordu!...

"Ve işe fark edilmeden," dedi Mösyö Stepark, "evlilik ilanını yırtarak başladı!"

Hepimiz bu kanıdaydık, ama bu olayın nasıl gerçekleşebildiğini açıklayamıyorduk, tabii Victor

Hugo'nun dediği gibi... söz konusu olan hayalet bir el değilse! Bir şairin hayal gücünde böyle olabilirdi! gerçeklik alanındaysa hayır ve polis bu alanda çalışır. Onlar, etten kemikten insanların yakasına yapışırlar! Hayaletleri ya da hortlakları yakalamak gibi bir alışkanlıkları yoktur!... Afişi yırtan, çiçek buketini parçalayan, tacı çalan kişi bir insandı, kesinlikle yakalanabilirdi ve onu yakalamak gerekiyordu.

Zaten Mösyö Stepark Wilhelm Storitz'le ilgili kuşkularımız ve varsayımlarımızdaki haklılığı görmüştü.

"Bu kişi," dedi, "kendisi hakkında hiç şikâyet almamama karşın bana hep şüpheli görünmüştür. Gizemli biri... Ne nasıl yaşadığı ne de nasıl geçindiği bilinir!... Neden doğduğu şehir olan Spremberg'i terk etti?... Neden, Güney Prusya kökenli bir Prusyalı olan bu adam, kendi vatandaşlarına pek sıcak bakmayan bu Macar ülkesine geldi?... Neden Teleki Bulvarındaki kimsenin girmediği bu eve yaşlı bir hizmetçiyle birlikte kapandı?... Yineliyorum, tüm bunlar şüpheli... çok şüpheli..."

"Peki ne yapmayı düşünüyorsunuz Mösyö Stepark?" diye sordu Yüzbaşı Haralan.

"Anlaşılan o ki," diye yanıtladı polis şefi, "bu eve bir baskın yapmak gerekecek, belki bir belge... bir kanıt buluruz."

"Ama bu baskın için," dedi Doktor Roderich, "validen yetki almanız gerekmiyor mu?..."

"Söz konusu olan bir yabancı... bu yabancı ailenizi tehdit etti, Sayın Vali bu yetkiyi verecektir, kuşkunuz olmasın!"

"Vali dün akşam nişan davetindeydi," dedim polis şefine.

"Biliyorum Mösyö Vidal ve tanık olduğu şeyler konusunda yardımımı istedi bile."

"Bir açıklama getirebiliyor muydu?" diye sordu doktor.

"Hayır!... Hiçbir açıklama bulamamıştı."

"Ama," dedim, "Wilhelm Storitz'in bu olaya karıştığını öğrenince..."

"Bu konuyu açıklığa kavuşturmak için daha çok istek duyacaktır," dedi Mösyö Stepark. "Lütfen beni bekleyiniz baylar. Valiye gideceğim ve yarım saate kadar, Teleki Bulvarı'ndaki eve ait arama izniyle geri döneceğim..."

"Aramaya biz de katılacağız," dedi Yüzbaşı Haralan.

"Eğer istiyorsanız yüzbaşı... ve siz de Mösyö Vidal," diye ekledi polis şefi.

"Ben," dedi Doktor Roderich, "sizi Mösyö Stepark ve memurlarıyla bırakacağım. Köşke dönmek için sabırsızlanıyorum, siz de arama bittikten sonra gelirsiniz..."

"Ve tutuklamadan sonra, olursa tabii," dedi, bana bu işi kesin bir şekilde çözmeye kararlıymış gibi görünen Mösyö Stepark ve valiliğe gitti.

Doktor polis şefiyle birlikte çıkararak dönüşümüzü bekleyeceği köşke gitti.

Yüzbaşı Haralan'la ben polis şefinin bürosunda kaldık. Bu sırada çok az konuştuk. Demek bu kuşkulu evin kapısını aşacaktık!... Acaba ev sahibi evde olacak mıydı?... Eğer karşılaşırlarsa, Yüzbaşı Haralan'ın kendini tutup tutamayacağını soruyordum kendime.

Yarım saat sonra Mösyö Stepark yeniden görüldü. Arama iznini getiriyordu ve bir yabancıya karşı alınması gereken tüm önlemler konusunda yetkisi vardı.

"Şimdi baylar," dedi, "benden önce çıkar mısınız... Ben bir taraftan gideceğim, memurlarımsa başka taraftan ve yirmi dakikada Storitz Malikânesi'nde oluruz. Anlaşıldı mı?..."

"Anlaşıldı," diye yanıtladı Yüzbaşı Haralan.

Böylece ikimiz Belediye Sarayı'ndan çıkarak Bathiany Rıhtımı'na doğru indik.

Mösyö Stepark şehrin kuzeyine doğru gidiyordu, bu sırada memurları ikişer ikişer merkez mahalleleri geçiyorlardı. Yüzbaşı Haralan'la ben Etienne II Caddesi'nin sonuna vardıktan sonra Tuna boyunca rıhtımı izledik.

Hava kapalıydı. Gri renkli kaim bulutlar hızla doğudan nehrin vadisine doğru sürükleniyorlardı. Kayıklar sarı suları geçerken serin meltemin etkisiyle sertçe bir tarafa doğru yatıyorlardı. Leylek ve turna çiftleri rüzgâra kafa tutarak çığlıklar atmaktaydılar. Yağmur yağmıyordu ama yükseklerdeki pus sağanak yağışa dönüşecek gibiydi.

Bu saatte, birçok kentli ve köylünün doldurduğu çarşı dışında sokaklarda çok az insan vardı. Yine de, Belediye Sarayı'ndan çıkarken ayrılmamız iyi oldu, çünkü eğer polis şefi ve memurları bizimle gelseydi, bu dikkat çekebilirdi.

Yüzbaşı Haralan sessizliğini koruyordu.

Hep kendinde olmadığı ve Wilhelm Storitz'le karşılaşırca şiddet kullanacağı endişesini taşıyordum. Bu yüzden, neredeyse Mösyö Stepark kendisiyle gelmemize izin verdiği için üzülüyordum.

On beş dakika sonra köşesinde Roderich Köşkü'nün bulunduğu Bathiany Rıhtımı'nın sonuna gelmiştik.

Giriş katındaki hiçbir pencere açılmamıştı, hatta Madam Roderich ve kızının odalarının pencereleri bile hâlâ kapalıydı. Bir önceki günün canlılığıyla ne büyük bir zıtlık!

Yüzbaşı Haralan durdu ve bakışları bir an bu kapalı panjurlara takıldı.

İç geçirdi, ardından tehditkâr bir hareket yaptı ama tek kelime söylemedi.

Köşeyi döndükten sonra sağ kaldırımdan Teleki Bulvarı'nı tırmandık ve Storitz Malikânesi'ne yüz adım kala durduk.

Karşıda, ilgisiz görünen bir adam elleri cebinde, dolanıyordu.

Bu polis şefiydi. Yüzbaşı Haralan ve ben anlaştığımız gibi onun yanına gittik.

Çok geçmeden, Mösyö Stepark'ın bir işaretiyle parmaklık boyunca dizilen sade giyimli altı memur görüldü.

Evde kimsenin olmaması ya da kapıyı açmamaları durumunda içeri girebilmek için beraberlerinde getirdikleri bir çilingir vardı yanlarında.

Pencereler her zamanki gibi kapalıydı. Çatı katındaki perdeler içerinin görünmesini engelliyordu.

"Elbette kimse yok," dedim Mösyö Stepark'a.

"Göreceğiz," diye yanıtladı beni. "Ama ev boş olursa şaşarım.. Solda, bacadan çıkan dumanı görüyor musunuz!..."

Gerçekten bacadan siyahımsı hafif bir duman çıkmaktaydı.

"Ev sahibi olmasa bile," diye ekledi Mösyö Stepark, "büyük olasılıkla yardımcısı evdedir ve bize kapıyı açacak olan, biri ya da diğeri olsun, hiç fark etmez."

Kendi adıma, Yüzbaşı Haralan'ın varlığından dolayı ev sahibinin burada olmamasını hatta Ragz'ı

terk etmiş olmasını yeğlerdim.

Polis şefi parmaklık dikmesine asılı zil ipini çekti.

Birinin görünmesini ya da sesin içeride de duyulmasını bekliyorduk.

Bir dakika geçti. Kimse yoktu. Zil ikinci kez çalındı... Yine kimse yoktu.

"Bu evdeki insanların kulağı ağır işitiyor!" dedi Mösyö Stepark. Ardından çilingire doğru dönerek:

"Açın," dedi.

Adam anahtar demetinden bir maymuncuk seçti, kapı, kilitli olmadığından kolayca açıldı.

Memurların ikisi dışarıda kaldı, diğer dört memurla birlikte polis şefi, Yüzbaşı Haralan ve ben avluya girdik.

Dipte, üç basamaklı bir seki, evin giriş kapısına ulaşmaktaydı ve bahçe kapısı gibi o da kapalıydı.

Mösyö Stepark bastonuyla iki kez vurdu.

Yanıt gelmedi. Evin içinden hiçbir ses gelmiyordu.

Çilingir basamakları çıktı ve anahtarlarından birini kilide soktu. Kapı birçok kez kilitlenmiş olabilirdi, Wilhelm Storitz memurları fark ederek girmelerini engellemek için içeriden kapıyı sürgülemiş bile olabilirdi.

Ama hiç de beklendiği gibi olmadı, kilit döndü ve kapı açıldı.

Zaten polis baskını hiç dikkat çekmemişti. Yoldan geçen en fazla iki ya da üç kişi durmuştu. Bu puslu sabahta Teleki Bulvarı'nda gezen çok az insan vardı.

"Girelim!" dedi Mösyö Stepark.

Koridor hem kapının üzerindeki demir parmaklıklı camdan hem de dipte, arkadaki küçük bir bahçeye açılan ikinci bir kapının camından ışık alıyordu.

Polis şefi koridorda birkaç adım attı ve gür bir sesle bağırdı:

"Hey!... kimse yok mu!"

Bu sözcükler ikinci kez söylendiğinde de yanıt gelmedi. Evin içinde hiç ses yoktu, yalnızca yan odaların birinde kayma sesine benzer bir ses duyar gibi oldular.

Mösyö Stepark koridorun sonuna kadar ilerledi. Ben onun arkasından yürüyordum, Yüzbaşı Haralan da beni izliyordu.

Polislerden biri avludaki sekide nöbetçi olarak kalmıştı.

Kapı açıktı, bir bakışta bahçenin her tarafı görünüyordu.. Duvarlarla çevrili iki yüz metrekarelik bir alandı. Ortasında, beli bükülmüş ve yarı solmuş uzun otların oluşturduğu, uzun süredir biçilmemiş bir çimenlik vardı. Çok yüksek duvarlar boyunca, tepeleri eski surların boyunu geçen beş ya da altı ağaç yükseliyordu.

Evdeki her şey ihmalkârlık ya da terk edilmişliğin belirtisiydi.

Tüm bahçe arandı ve yerlerde yeni ayak izleri olmasına karşın polisler kimseyi bulamadı.

İçeriden merdivenleri aydınlatan birinci katın son penceresi dışında, bu taraftaki pencerelerin tümünün panjurları kapalıydı.

"Bu insanlar eve dönmekte gecikmeyeceklerdir," diye bir saptamada bulundu polis şefi, "çünkü kapının kilidi yalnızca bir kez döndürülmüş... tabii durumun farkında değilse..."

"Bu baskından haberleri olabileceğini mi düşünüyorsunuz?..." diye sordum. "Hayır, ben her an gelmelerini bekliyorum, daha çok!"

Ama Mösyö Stepark bundan kuşku duyduğunu anlatmak istercesine başını sallıyordu.

"Zaten," diye ekledim. "Bacaların birinden çıkan duman da kanıtlıyor ki..."

"Bir yerde bir ateş olduğunu kanıtlıyor... Ateşi arayalım," diye yanıtladı polis şefi.

Avlu gibi bahçede de kimsenin olmadığını ve buralarda saklanmanın mümkün olmayacağını saptadıktan sonra Mösyö Stepark bizden eve geri dönmemizi rica elti ve koridorun kapısı arkamızdan kapandı.

Bu koridor dört odaya açılıyordu. Bahçe tarafındaki odalardan biri mutfak olarak kullanılıyordu, ötekisi, gerçekte yalnızca birinci kata sonra da çatı arasına çıkan merdiven boşluğuuydu.

Arama mutfaktan başladı. Memurlardan biri pencereyi açmaya gitti ve yeterince ışığın girmesine imkân tanımayan, baklava biçiminde dar bir açıklığı olan panjurları açtı.

Hiçbir şey bu mutfağın mobilyaları kadar basit olamazdı; dökme demirden bir ocak vardı ve bu ocağın baca borusu geniş bir şöminenin rüzgârlığı altında kayboluyordu, her tarafta dolap vardı, ortada üstü muşamba kaplı bir masa, iki hasır sandalye ve iki tahta tabure, duvara asılı çeşitli mutfak aletleri, bir köşede düzenli olarak tik tak sesi çıkaran ve sarkaçlarının konumundan bir gün önce kurulduğu anlaşılan bir duvar saati asılıydı.

Ocağın içinde, dışarıdan gördüğümüz dumanı oluşturan birkaç kömür parçası yanmaktaydı hâlâ.

"İşte mutfak," dedim, "ama ya aşçı?..."

"Ve patronu," diye ekledi Yüzbaşı Haralan.

"Araştırmamızı sürdürelim," diye yanıtladı Mösyö Stepark.

Avluya bakan, girişteki öteki iki oda da sırasıyla arandı. Biri, yani salon, eski işlemeli koltuklarla, yer yer oldukça aşınmış Alman haklarıyla donatılmıştı. Demirden büyük ızgaralı şöminenin üzerindeki rafta, oldukça zevksiz, ibreleri durmuş Rokay tarzı bir saat bulunuyordu ve kadranının üstündeki toz yığını büyük bir ihmali ortaya koymaktaydı. Pencerenin karşısındaki levhalardan birinde, oval çerçeveli bir portre asılıydı ve kırmızı harflerle Otto Storitz yazıyordu altında.

Çizgileri keskin, renkleri sert olan, adı duyulmamış bir ressamın imzasını taşıyan bu sanat yapıtına bakakalmıştık.

Yüzbaşı Haralan gözünü resimden alamıyordu.

Bana gelince, Otto Storitz'in yüzü bende derin bir etki yaratıyordu. Acaba içinde bulunduğum ruh hali mi böyle hissetmeme neden oluyordu?... Farkında olmadan çevremdekilerin etkisinde mi kalıyordum? Ama burada, bu terk edilmiş salonda, bilim adamı bana fantastik bir varlıkmiş gibi geliyordu, tıpkı Hoffman'ın Kapalı Kapısındaki Daniel Kral Trabacchio'daki Dener, Coppelius Usta'sındaki kumdan adam gibi. Şu kocaman başı, şu keçe gibi beyaz saçları, şu geniş alını, şu ateş gibi parıldayan gözleri ve şu titrek dudaklarıyla portre sanki canlıymış hissi veriyordu bana ve çerçeveden fırlayıp, öteki dünyadan gelen bir sesle şöyle bağıracaktı gibiydi:

"Gaspçılar ne yapıyorsunuz burada!... çıkın!"

Kapalı panjurların arasından salona gün ışığı giriyordu. Pencereyi açmak gerekmiyordu ve içerisi çok aydınlık olmadığından portre daha da tuhaflaşıyor ve bizi daha da etkiliyordu belki de.

Polis şefini etkileyen daha çok Otto ve Wilhelm Storitz arasındaki benzerlik oldu.

"Yaş farkı dışında," diye saptamada bulundu, "bu portre babasının yerine oğlunun da olabilirdi, aynı gözler, aynı alın, geniş omuzlar üzerine oturtulmuş aynı baş, aynı şeytani duruş!... Biri gibi diğeri de şeytan sanılıp, kovulmaya çalışılabilirdi..."

"Evet," dedim, "bu benzerlik şaşırtıcı!..."

Yüzbaşı Haralan, önünde sanki canlısı duruyormuş gibi, tuvalin önünde çivilenmiş gibiydi.

"Geliyor musunuz yüzbaşı?" dedim.

Döndü ve bizi izledi.

Koridoru geçerek, salondan yan odaya geçtik. Burası oldukça dağınık bir çalışma odasıydı. Beyaz tahta raflar, başlıcaları matematik, fizik, kimya kitapları olmak üzere, çoğu ciltsiz birçok eserle doluydu. Bir köşede, birçok alet, araç, makine, kavanoz, taşınabilir bir ocak, bir pil bataryası, bir Rhumkorf bobini, 4 dereceden 5000 dereceye kadar sıcaklık üreten şu Moissan sistemine göre yapılmış elektrikli ocaklarından biri, birkaç karni ve imbik, "nadir topraklar" adı altında toplanan çeşitli maden ve madensi örnekler, şurada burada asılı lambalar için kullanılan küçük bir asetilen gazometresi bulunmaktaydı. Odanın ortasında, kâğıtlarla dolup taşmış masada, büro malzemeleri ve Otto Storitz'in tüm eserlerinin üç ya da dört cildi duruyordu, hepsinin de Röntgen ışınları bölümleri açıktı.

Çalışma odasında yapılan arama, bizi aydınlatacak bir sonuç vermedi. Tam odadan çıkacakken Mösyö Stepark şöminenin üstünde garip biçimli mavi camdan küçük bir şişe gördü. Yan tarafına bir etiket yapıştırılmıştı ve ağzındaki kapağın içinden bir pamuk parçasıyla tıkanmış bir tüp geçmekteydi.

Ya meraktan ya da polislik içgüdülerine uyarak, Mösyö Stepark şişeyi daha yakından incelemek için uzandı. Ama yanlış bir hareket yapmıştı herhalde, çünkü rafın kenarına konmuş olan şişe, tam alacağı sırada düştü ve döşeme taşma çarpıp kırıldı.

Anında, sarı renkli çok sıvı bir madde aktı. Son derece uçucu olduğundan buharlaştı, başka bir şeyle karşılaştıramayacağım kendine özgü bir koku yayıldı, ama sonuçta hafif bir kokuydu, çünkü koku alma duyumuz çok az etkilenmişti.

"Vallahi," dedi Mösyö Stepark, "tam zamanında düştü, bu şişe..."

"Kuşkusuz Otto Storitz'in icat ettiği bir karışım vardı içinde..." dedim.

"Oğlunda formül olmalı ve kolayca yeniden yapılabilir!" diye yanıtladı Mösyö Stepark.

Ve kapıya doğru yönelerek:

"Birinci kata," dedi.

Ve giriş katından ayrılmadan önce, memurlarından ikisine koridorda kalmalarını emretti.

Dipte, mutfağın öteki tarafında, basamaklarının üzerine bastıkça gıcırdayan tahta korkuluklu bir merdivenin boşluğu bulunmaktaydı.

Sahanlık iki bitişik odaya açılıyordu; odaların kapıları kilitlenmemişti ve içeri girmek için bakır kolu çevirmek yeterli olmuştu.

İlki, salonun üzerinde olan, Wilhelm Storitz'in yatak odası olmalıydı. Odada yalnızca demir bir yatak, komodin, meşeden bir çamaşır dolabı, bakır ayaklar üzerine monte edilmiş bir lavabo, bir kanep, kaim Utrecht kadifesinden bir koltuk ve iki sandalye bulunuyordu. Yatakta perde yoktu, pencerelerde perde yoktu, yalnızca son derece gerekli mobilyaların olduğu görülüyordu. Ne şöminenin ne de bir köşeye yerleştirilmiş küçük yuvarlak masanın üstünde kâğıt vardı. Sabahın bu saatinde yatağın örtüsü hâlâ bozuktu, ama gece boyunca yatakta biri olduğunu yalnızca varsayabilirdik.

Yine de, Mösyö Stepark lavaboya yaklaştı ve haznenin yüzeyinde birkaç sabun köpüğüyle su olduğunu gördü.

"Varsayalım," dedi, "bu suyu kullanalı yirmi dört saat oldu, köpükler çoktan yok olurdu o zaman... Buradan, adamımızın sabahleyin çıkmadan önce elini yüzünü yıkadığı sonucuna varıyorum."

"Bu yüzden," diye yineledim, "geri dönmesi mümkün... memurlarınızı fark etmedikçe tabii..."

"Eğer memurlarımı görürse, memurlarım da onu görürler ve onu bana getirmelerini emrettim. Ama bunu yapmalarına izin vereceğini hiç sanmıyorum!..."

Bu sırada, sanki, iyi yerleşmemiş bir parke gıcırıtması gibi bir sesi duyuldu. Bu ses yan odadan, çalışma odasının üzerinden geliyor gibiydi.

Bu odayla yatak odası arasında, koridora çıkmadan öteki odaya geçmeyi sağlayan bir bağlantı kapısı vardı.

Yüzbaşı Haralan polis şefinden önce bu kapıya doğru atıldı ve hızla açtı...

Kimse yoktu, hiç kimse!

Sonuçta, bu ses en üst kattan, çatıya çıkılan tavan arasından gelmiş olabilirdi.

Bu ikinci oda ilkinde göre çok daha özensiz döşenmişti, sağlam bir bez kayışla asılı bir çerçeve, kullanılmaktan ezilmiş bir şilte, büyük sert çarşaf, yünden bir örtü, takımı bozulmuş iki sandalye, ocağında hiç kül olmayan şöminenin üstünde bir su kabı ve çakıl toprağından yapılmış bir çanak, bir portmantonun çengelinde asılmış kalın kumaştan birkaç giysi, hem dolap hem de konsol işlevi gören ve Mösyö Stepark'ın içinde çok sayıda çamaşır bulduğu meşeden bir dolap ya da daha doğrusu bir sandık görülmekteydi.

Bu oda kuşkusuz yaşlı yardımcı Hermann'ın odasıydı. Polis şefi memurlarının raporlarından, birinci yatak odasının penceresinin ara sıra havalandırılmak üzere açıldığını, yine avluya bakan ikinci odanın penceresininse her zaman kapalı kaldığını biliyordu. Zaten, çok zor çalışan pencere kolu ve pastan çürümüş panjur demirlerini inceleyerek de saptanabilirdi bu durum.

Sonuçta, söz konusu oda boştu ve tavan arası, çatı katı ve mutfağın altındaki mahzen de aynı durumdaysa ev sahibi ve yardımcısı evden kesinlikle ve belki de dönmek üzere ayrılmışlar demektir.

"Wilhelm Storitz'in," dedim Mösyö Stepark'a, "bu aramayı öğrenmiş olabileceğini düşünmüyor musunuz?..."

"Hayır... tabii benim ofisimde ya da olayı konuştuğumuz sırada Sayın Vali'nin odasında saklanmadıysa!"

"Teleki Bulvarı'na geldiğimizde bizi görmüş olabilir..."

"Öyle kabul edelim... ama nasıl çıkmış olabilirler?..."

"Arkadan... kırlara doğru giderek..."

"Bahçenin duvarları çok yüksek ve öteki tarafta geçmeyi önleyen hendekler var..."

Polis şefine göre, Wilhelm Storitz ve Hermann, biz gelmeden önce çıkmışlardı.

Odadan, sahanlık kapısını kullanarak çıktık ve hemen son basamağının dönemecinde ikinci kata ulaştık.

Bu katta yalnızca çatıdaki dar vasistaslarla aydınlanan, küçük bir tavan arası vardı ve bir bakışta burada kimsenin saklanmadığı anlaşıldı.

Ortada, çatının üzerindeki cihannümaya çıkan oldukça dik bir merdiven vardı. Cihannümaya girmek için merdivenin bitimindeki ağırlıklı açılan kapağı kullanmak gerekiyordu.

"Bu kapak açık," diye belirttim, bir ayağını merdivene koymuş olan Mösyö Stepark'a.

"Gerçekten, Mösyö Vidal, buradan bir hava akımı geliyor... sesi duyduğumuz yerden... Meltem bugün şiddetli... Rüzgârgülü çatının tepesinde gıcırıyor!..."

"Ama," diye yanıtladım, "daha çok yürümeden kaynaklanan bir çıtırtıya benziyordu..."

"Evde kimse olmadığına göre kim yürüyordu öyleyse..."

"Tabii yukarıyı bilmiyoruz... Mösyö Stepark..."

"Havadaki bu odacıkta mı?... hayır, evin geri kalanından farklı değil!"

Yüzbaşı Haralan benimle polis şefi arasında geçen konuşmayı dinliyordu. Cihannümayı göstererek şunu söylemekle yetindi:

"Çıkalım!"

Yere kadar sarkan kalın bir ipin yardımıyla basamakları ilk Mösyö Stepark çıktı.

Ardından, önce Yüzbaşı Haralan tırmandı, sonra da ben. Bu daracık yeri doldurmak için büyük bir olasılıkla üç kişi yeterdi.

Sonuçta, sekize sekiz bir genişliği ve on ayak kadar da yüksekliği olan hücre gibi bir yerdi.

Çatı kirişlerine sıkıca oturtulmuş dikmelerin arasındaki camlara rağmen oldukça karanlıktı.

Bu karanlık, dışarıdan da gördüğümüz, kalın yün perdelerden kaynaklanıyordu. Ama onları açınca camlardan içeri, olduğu gibi ışık girdi.

Cihannümanın dört yanından, Ragz'ı tümüyle görmek mümkündü. Görüşü engelleyen hiçbir şey yoktu; görüş alanı, Saint-Michel Kulesi ve şatonun burcununkine oranla daha dar olmasına rağmen, Roderich Köşkü terasıninkinden daha genişti.

Oradan, bulvarın ucundaki Tuna'yı, Belediye Sarayı'nın çan kulesinin, katedralin haçını, Wolfgang Tepesi'nin burcunun hâkim olduğu ve güneye doğru genişleyen şehri ve çevresindeki, etrafı uzak dağlarla sarılmış yeşil Puszta çayırlarını gördüm.

Hemen söylemeliyim ki, evin diğer bölümleri gibi, cihannümada da kimse yoktu!

Mösyö Stepark'ın artık kabullenmesi gerekiyordu; bu polis baskını hiçbir sonuç vermeyecekti ve Storitz Malikânesi'nin sırları hakkında henüz bir şey öğrenemeyecekti.

Cihannümanın astronomi gözlemleri için kullanıldığını ve gökyüzü incelemesi için burada gerekli aletlerin olduğunu düşünmüştüm. Yanılmışım. Mobilya olarak bir masa ve ahşap bir koltuk bulunmaktaydı.

Masanın üzerinde bir iki kâğıt ve bunların arasında da, Otto Storitz'in ölüm yıldönümüyle ilgili makalenin bulunduğu şu Wiener Extrablatt'ın sayısı vardı.

Otto Storitz'in oğlunun, çalışma odasından daha doğrusu laboratuvarından çıktığında, dinlenmek üzere saatlerini geçirdiği yer burasıydı. Sonuçta, bu makaleyi okumuştum, kırmızı kalemle çarpı yaparak üzerini çizen de kuşkusuz oydu.

Aniden, bir haykırış duyuldu, bir şaşkınlık ve öfke haykırışıydı bu.

Yüzbaşı Haralan dikmelerden birinin üzerine tutturulmuş bir rafta karton bir kutu bulmuş ve onu açmıştı... Ve kutudan ne çıkmıştı?...

Nişan gecesini Roderich Köşkü'nden çalman gelin tacı!

Böylece bunu Wilhelm Storitz'in yaptığı konusunda hiçbir şüphe kalmadı! Basit varsayımlar yerine somut bir kanıtımız vardı. O ya da bir başkası yapmış olsun, açıklayamadığımız bu olay onun isteğiyle gerçekleşmişti!...

"Hâlâ kuşkunuz var mı sevgili Vidal?" diye haykırdı Yüzbaşı Haralan öfkeden titreyen bir sesle.

Mösyö Stepark bu tuhaf olayın hâlâ büyük bir bölümünün bilinmediğini görerek susuyordu. Sonuçta, Wilhelm Storitz'in suçluluğu gözler önünde olsa bile, bunu nasıl yaptığı bilinmiyordu, belki de soruşturmanın sürmesine karşın bunu asla öğrenemeyecektik...

Bana gelince, Yüzbaşı Haralan'ın doğrudan bana yönelttiği soruyu yanıtlamadım ve yanıtlayabilir miydim bilmiyorum?...

"Ve bu sefil değil mi," diye sözlerini sürdürdü, "Macar yurtseverliğini hiçe sayar gibi karşımızda Kin Şarkısı'nı haykırarak bize hakaret eden?... Onu görmediniz ama duydunuz!... Oradaydı diyorum size, görmemiş olsak bile!... Salonun ortasındaydı!... Bu taç onun elleriyle kirlendi; geriye bir tek yaprağının bile kalmasını istemiyorum!..."

Mösyö Stepark, tam yırtacağı sırada onu durdurdu.

"Bunun bir delil olduğunu unutmayınız," dedi, "ve eğer düşündüğüm gibi olayın devamı gelirse, işimize yarayabilir!"

Yüzbaşı Haralan tacı ona teslim etti ve evin tüm odalarına son bir kez baktıktan sonra merdivenden indik.

Evin dış kapısı ve demir parmaklık kapısı anahtarla kilitletti ve ev bulduğumuz gibi, terk edilmiş bir durumda bırakıldı. Mösyö Stepark'ın emri üzerine çevreyi gözetleyecek iki memur kaldı yine de.

Bu aramayı gizli tutmamızı isteyen Mösyö Stepark'tan ayrıldıktan sonra Yüzbaşı Haralan ve ben bulvarı izleyerek Roderich Köşkü'ne geri döndük.

Dostum bu kez kendini tutamıyordu ve öfkesi, büyük bir şiddetle cümlelerinden ve hareketlerinden taşıyordu. Onu sakinleştirmeye çalıştım, ama boşunaydı. Wilhelm Storitz'in, evinin arandığını ve çaldığı -ya da çaldırıldığı, çünkü benim bu konuda hâlâ kuşkularım vardı- tacın polisin elinde olduğunu öğrendiğinde şehirden ayrılmış olduğunu ya da ayrılacak olmasını umuyorum zaten.

Böylece şunu demekle yetindim:

"Sevgili Haralan, öfkenizi anlıyorum... yaptıklarının cezasız kalmasını istemediğinizi anlıyorum!... Ama, Storitz Malikânesi'nde bulunan taç konusunda Mösyö Stepark'ın kimseye bir şey söylemememizi istediğini unutmayınız..."

"Ya babam... ya kardeşiniz... bu aramanın sonucunu öğrenmeyecekler mi?..."

"Elbette öğrenecekler, onlara Wilhelm Storitz'i bulamadığımızı söyleyeceğiz... Artık Ragz'da olamayacağını söyleriz... zaten bu çok yüksek bir olasılık gibi geliyor bana!"

"Tacın onun evinde bulunduğunu söylemeyecek misiniz?..."

"Tabii... bunu bilmeliler, ama Madam Roderich ve kızma söylemek gereksiz... Onların önünde Wilhelm Storitz'den söz ederek endişelerini artırmanın ne gereği var?... Ve şu taçla ilgili olarak da,

onun köşkün bahçesinde bulunduğunu söyleyip kız kardeşinize geri vereceğim tacı!..."

"Ne!..." diye haykırdı Yüzbaşı Haralan, "bu adam ona dokunduktan sonra!..."

"Evet... Eminim Matmazel Myra tacına kavuşunca çok sevinecektir!..."

Bunu yapmayı istememesine karşın nedenlerimi anladı ve bana geri vermeyi reddetmeyecek olan Mösyö Stepark'a gidip tacı almam konusunda anlaştık.

Bu arada, kardeşime olan biteni anlatmak için ve bu evliliğin gerçekleşmesi konusunda da sabırsızlanıyordum.

Köşke gelir gelmez hizmetçi, bizi doktorla Marc'ın beklediği çalışma odasına götürdü. Sabırsızlıkları doruk noktasındaydı ve daha kapıdan içeri girmeden soru yağmuruna tutulduk.

Teleki Bulvarı'ndaki evde olanları anlatınca öyle çok şaşırdılar ve öfkelendiler ki! Kardeşim kendine hâkim olamıyordu! Yüzbaşı Haralan gibi, adaletin müdahalesinden önce Wilhelm Storitz'i cezalandırmak istiyordu.

"Eğer Ragz'da değilse, diye haykırdı, Spremberg'dedir!"

Onu yatıştırmakta oldukça zorlandım, doktorun da bu konuda bana yardım etmesi gerekti.

Wilhelm Storitz'in, evinde yapılan aramadan haberi olduğunda şehirden hemen ayrılmış olduğunu ya da ayrılmak için acele ettiğini düşünüyordum, bu konuda kuşkuya yer olamazdı. Zaten, Spremberg'de saklandığına dair hiçbir kanıt yoktu ve ne orada ne de başka yerde bulunamazdı.

"Sevgili Marc," dedi doktor, "ağabeyinizin önerilerini dinleyiniz ve ailemiz için çok üzücü olan bu olayın unutulmasını bekleyelim. En iyisi sessiz kalmak ve yakında her şey unutulacaktır..."

Kardeşim, başı ellerinin arasında, yüreği kabarmış bir haldeydi, kafası karmakarışıktı. Çektiği tüm acıları hissediyordum! Myra Roderich'in sonunda Myra Vidal olması için ömründen birkaç günü feda edebilirdim!

Ardından, doktor, Ragz valisini görmeye gideceğini ekledi. Wilhelm Storitz bir yabancıydı ve Sayın Vali ona karşı bir sınır dışı etme karan almakta tereddüt etmezdi. Acil olan, Roderich Köşkü'nün sahne olduğu, kimsenin tatmin edici bir açıklama getiremediği bu tuhaf olayların yinelenmesini engellemekti. Wilhem Storitz'in, kendisinin de övündüğü gibi insanüstü güçleri olduğu konusuna gelince, kimse böyle bir şeyi kabul edemezdi.

Madam Roderich ve kızıyla ilgili olarak da, kesinlikle sessiz kalınmasını gerektiren nedenleri sıraladım. Ne polisin harekete geçtiğinden ne de Wilhelm Storitz'in bu olayda parmağı olduğunun kesinleştiğinden haberleri olmamalıydı.

Taca gelince, önerim kabul edildi. Marc onu tesadüfen köşkün bahçesinde bulmuş olacaktı. Tüm bunlar kötü bir şakacının işiydi ve kim olduğu bulunup hak ettiği gibi cezalandırılacaktı.

Aynı gün, Belediye Sarayı'na, Mösyö Stepark'a taçla ilgili kararımızı söylemek üzere geri döndüm. Bana tacı hemen geri verdi ve onu köşke getirdim.

Akşam, Madam Roderich ve kızıyla salonda bir araya gelmiştik. Marc kısa süreliğine ortadan kayboldu, geri döndüğünde de şöyle dedi:

"Myra... sevgili Myra... size ne getirdim bakın!..."

"Tacım... tacım!..." diye haykırdı Myra kardeşime doğru atılarak.

"Bu taç... Marc?" diye heyecandan titreyen bir sesle sordu Madam Roderich.

"Evet..." dedi Marc... "orada... bahçede... bir çalılığın arkasında buldum... oraya düşmüş olmalı..."

"Ama... nasıl... nasıl?..." diye tekrarlıyordu Madam Roderich.

"Nasıl mı?... " diye yanıtladı doktor... "davetsiz bir misafir konuklarımızın arasına girdi... sonunda da... işte..."

"Teşekkür ederim.. teşekkür ederim sevgili Marc," dedi Myra, bu sırada gözlerinden yaşlar akıyordu.

Bu olayı izleyen günlerde hiçbir yeni olay olmadı. Şehir her zamanki sakinliğine dönüyordu. Teleki Bulvarı'ndaki evde yapılan aramadan kimsenin haberi olmamıştı, artık kimse Wilhelm Storitz'den söz etmiyordu. Geriye yalnızca, sabırla -daha çok sabırsızlıkla- Marc'la Myra'nın düğün gününü beklemek kalmıştı.

Kardeşimden kalan zamanlarda, Ragz çevresinde gezintiler yapıyordum. Kimi zaman Yüzbaşı Haralan bana eşlik ediyordu. Şehirden çıkmak için sık sık Teleki Bulvarı'nı kullanıyorduk. Açıkçası, şüpheli ev bizi çekiyordu. Üstelik bu yolla, hâlâ boş olup olmadığını, -evet- hâlâ gözetlenip gözetlenmediğini -evet, gece gündüz iki memur tarafından- öğrenme imkânı buluyorduk ve Wilhelm Storitz görülseydi, polis döndüğünü hemen öğrenir ve onu tutuklardı.

Zaten, burada olmadığına ilişkin bir kanıtı sahip olduk ve en azından şimdilik ona Ragz sokaklarında rastlamayacağımız kesindi.

Gerçekten de, birkaç gün önce Spremberg'de gerçekleşen Otto Storitz'in ölüm yıldönümü merasimiyle ilgili olarak 9 Mayıs tarihli Pester Loyd'da bir makale çıktı. Bu makaleyi Marc'a ve Yüzbaşı Haralan'a göstermek için sabırsızlanıyordum.

Merasime çok fazla izleyici katılmış, yalnızca Spremberg'den değil, komşu şehirlerden hatta Berlin'den bile binlerce meraklı kişi gelmişti. Mezarlık bu kadar kalabalığı almamış ve mezarlığın çevresi de dolmuştu. Bu yüzden birçok kaza olmuş, birkaç kişi havasızlıktan boğulmuştu, o gün mezarlıkta bulamadıkları yeri ertesi gün bulmuşlardı bu insanlar.

Otto Storitz unutulmamıştı, o büyük bir efsane olarak yaşamış ve ölmüştü. Tüm bu boş inançlı insanlar, ölümünden sonra bir takım mucizelerin olmasını bekliyorlardı. Ölüm yıldönümünde olağandışı olaylar gerçekleşmeliydi. En azından Prusyalı bilim adamı mezarından çıkardı ve bu sırada evrensel düzenin tuhaf bir biçimde bozulması da beklenmedik bir şey olmazdı... Dünya kendi ekseninde dönüşünü değiştirip ters yönde doğudan batıya doğru dönmeye başlar ve bu anormalliğin sonucu olarak güneş sistemi altüst olurdu!...

Böyle diyordu gazete yazarı ama her şey olabildiğince normal gitti... mezar taşı yerinden oynamadı...Ölü mezarından çıkmadı... ve dünya, yeryüzünün başlangıcından beri var olan değişmez kurallarla dönmeyi sürdürdü!...

Ama, bizi en çok ilgilendiren, gazete yazısına göre Otto Storitz'in oğlunun bu merasime katılmış olmasıydı, böylece Ragz'dan ayrıldığına ilişkin bir kanıtımız daha olmuştu... Bense, bir daha asla geri dönmeme niyetinde olduğumu umuyordum, ancak Marc ve Yüzbaşı Haralan'ın onu Spremberg'e gidip bulmak isteyecekleri konusunda endişelenebilirdim!... Kardeşimin laftan anlamasını sağlayabilirdim belki! Düğün öncesi bu gitme çılgınlığına kalkışmazdı... ama Yüzbaşı Haralan... ona göz kulak olacağım ve gerekirse babasının onun üzerindeki etkisine de başvuracağım konusunda kendime söz verdim.

Bu sırada, bu olayın gürültüsü azalmış olmasına karşın Ragz valisi hâlâ endişeliydi. Kimsenin mantıklı bir açıklama getiremediği bu inanılmaz olaylar ister büyük bir ustalıkla gerçekleştirilmiş bir kurnazlık gösterisinin, ister başka bir şeyin sonucu olsun, şehri oldukça karıştırmıştı ve bunun yinelenmesini önlemek gerekiyordu.

Polis şefi, Wilhelm Storitz'in Roderich ailesine karşı olan tutumunu... ve savurduğu tehditleri anlattığında, Sayın Vali'nin oldukça etkilenmesine şaşmamalı demek ki!

Bu yüzden, arama sonuçlarını öğrenince, vali bu yabancıya karşı gerekli önlemlerin alınması kararını verdi. Sonuçta, bir hırsızlık olmuştu kendisi çalmıştı ya da en azından bir suç ortağı vardı... Demek ki, eğer Ragz'dan ayrılmamışsa tutuklanacaktı ve bir kere hapisanenin dört duvarı arasına girdi mi, Roderich Köşkü'nün odalarına girdiği gibi görünmeden buradan çıkması mümkün değildi!

O gün, Sayın Vali ve Mösyö Stepark arasında şu konuşma geçti:

"Yeni bir şey öğrendiniz mi?..."

"Hiçbir şey Vali Bey."

"Wilhelm Storitz'in Ragz'a dönmüş olduğuna ilişkin hiçbir işaret yok mu?..."

"Hayır."

"Evi hâlâ gözetim altında mı?..."

"Gece gündüz."

"Budapeşte'ye," diye yeniden söze başladı vali, "belki de hak ettiğinden fazla yankı uyandıran bu olay hakkında yazmak zorunda kaldım ve buna son vermek için gerekli önlemleri almam rica edildi."

"Wilhelm Storitz yeniden ortaya çıkmadıkça," diye yanıtladı polis şefi, "bu konuda endişelenecek bir şey yok ve daha birkaç gün önce Spremberg'de olduğunu sağlam bir kaynaktan öğrendik..."

"Tabii, Mösyö Stepark, şu yıldönümü merasiminde!... Ama buraya gelmeye çalışabilir, engel olunması gereken de bu."

"Bundan kolay bir şey yok Vali Bey ve söz konusu bir yabancı olduğuna göre, bir sınır dışı etme kararı yeterli olacaktır..."

"Bir karar," dedi vali, "ona yalnızca Ragz şehrini değil tüm Avusturya-Macaristan topraklarını yasaklayan bir karar."

"Bu kararı alır almaz Vali Bey," diye yanıtladı polis şefi, "tüm sınır karakollarına bildireceğim."

Söz konusu karar alındı ve krallık toprakları Wilhelm Storitz adlı bu Alman'a yasaklandı. Ardından, anahtarları polis şefinin bürosuna bırakılmış olan evi mühürlendi.

Bu önlemler doktoru, ailesini ve dostlarını rahatlatıcak nitelikteydi. Ama, bu olayın gizemini çözmekten hâlâ çok uzaktık ve kim bilir belki de hiç çözemeyecektik!

Düğün günü yaklaşıyordu. 15 Mayıs güneşinin Ragz ufkunda yükselmesine iki gün kalmıştı.

Huzursuzluk yaratan bu olaylardan Myra'da hiçbir iz kalmadığını büyük bir hoşnutlukla görüyordum, zaten Wilhelm Storitz adı ne kendisinin ne de annesinin yanında asla ağza alınmıyordu.

Onun sırdaşıydım. Bana, gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini bilmediği gelecek hakkındaki planlarından söz ediyordu. Marc ve o Fransa'ya yerleşecekler miydi? Belki, ama hemen değil... Babasından, annesinden ayrılmak çok büyük bir üzüntü yaratacaktı...

"Ama," diyordu, "şu anda yalnızca, sizin de bize katılacağınız, Paris'e bir iki haftalık bir yolculuk söz konusu, öyle değil mi!"

"Beni istediğiniz sürece!"

"Aslında... yeni evli çiftler, yolculukta oldukça sıkıcı yol arkadaşlarıdır..."

"Buna alışmaya çalışacağım!" diye yanıtladım uysal bir ses tonuyla.

Zaten doktor bu kararı onaylamıştı. Ragz'dan bir ya da iki aylığına ayrılmak her bakımdan daha iyi olacaktı. Kuşkusuz, Madam Roderich kızının gidişine üzülecekti, ama buna katlanacak gücü bulurdu.

Marc'a gelince, Myra'yla geçirdiği saatler boyunca her şeyi unutuyordu -daha doğrusu unutmak istiyordu. Doğru, benimle olduğu zamanlarda endişeleri geri geliyordu ve onu rahatlatmak için boşuna çabalıyordum. Hep şöyle diyordu bana:

"Bildiğin yeni bir şey var mı Henry?..."

"Hayır sevgili Marc," diye yanıtlıyordum en az onun sorusu kadar değişmez bir şekilde; ve gerçek de buydu.

Bir gün, şunu ekleme gereği duydu:

"Eğer bir şey bilseydin... eğer şehirde konuşulurken... ya da Mösyö Stepark'tan... duysaydım..."

"Sana söyledim Marc."

"Benden gizleseydin sana kırılırdım..."

"Senden hiçbir şey gizlemeyeceğim... ama kimsenin artık bu konuyla ilgilenmediğinden emin olabilirsin!... Şehir hiç bu kadar sessiz olmamıştı!... Kimileri işe gidiyor, kimileri eğlencede ve pazar fiyatları büyük yükseliş gösteriyor!"

"Şaka yapıyorsun Henry..."

"Sana başka hiçbir şey bilmediğimi kanıtlamak için yapıyorum!"

"Ama," dedi Marc, yüzünün şekli değişmişti, "eğer bu adam..."

"Hayır!... Ragz'a gelirse tutuklanacağını biliyor ve Almanya'da hokkabazlık becerilerini gösterme fırsatının olacağı birçok panayır bulacaktır!"

"Şu halde... sözünü ettiği... bu güç..."

"Boş inançları olanlar için bunlar!"

"Sen inanmıyor musun?..."

"Senin inandığından daha fazla değil! Yani sevgili Marc, seni büyük günden ayıran günleri, saatleri

ve dakikaları saymakla yetin!... Yapacak bundan daha iyi bir şeyin yok ve bittiğinde yeniden başla hesaba!"

"Ah! sevgili dostum!..." diye haykırdı Marc, kalbi çatlayacakmış gibi çarpıyordu.

"Mantıklı değilsin Marc, Myra senden daha mantıklı!"

"Benim bildiklerimi bilmiyor da ondan..."

"Bildiklerini mi?... Bildiklerini sana söyleyeceğim! Adamın Ragz'da olmadığını ve geri dönemeyeceğini biliyorsun... onu bir daha asla görmeyeceğimizi, beni anlıyor musun... ve eğer bu sakinleşmen için yetmiyorsa..."

"Ne yapabilirim Henry, bazı önsezilerim var... bana öyle geliyor ki..."

"Saçma, zavallı Marc!... Bak... inan bana... Köşke, Myra'nın yanına dön..."

"Evet... Onu asla terk etmemeliydim... hayır... bir an bile!"

Zavallı kardeşim! Beni anlamakta, duymakta güçlük çekiyordu! Düğün günü yaklaştıkça endişeleri de artıyordu. Açık sözlü olmak gerekirse ben bile, o günü büyük bir sabırsızlıkla bekliyordum!

Sonuçta, Myra'nın kardeşimi sakinleştirmesi konusundaki etkisine güvensen de Yüzbaşı Haralan'a karşı nasıl bir tutum sergileyeceğimi bilmiyordum.

PesLer Loyd'dan Wilhelm Storitz'in Spremberg'de olduğunu öğrendiği o gün, gitmesini önlemek hiç de kolay olmamıştı benim için. Spremberg'le Ragz arası yalnızca sekiz yüz kilometre... Yirmi dört saatte oraya varmış olurdu... Sonuçta onu tutabildik ama benim de babasının da olanların unutulması gerektiğini ileri sürmemize karşın, hep aynı konuyu açıyordu ve bir gün ona engel olamayacağımızdan korkuyordum.

O sabah Yüzbaşı Haralan beni görmeye geldi ve konuşmaya başlar başlamaz gitmeye karar verdiğini anladım.

"Bunu yapmayacaksınız sevgili Haralan," diye yanıtladım, "bunu yapmayacaksınız!... Bu Prusyalı'yla sizin karşılaşmanız!... Hayır... şu anda... imkânsız!... Rica ederim Ragz'dan ayrılmayın."

"Sevgili Vidal... bu sefil cezalandırılmalı...."

"Er ya da geç öyle olacaktır," diye haykırdım, "evet, cezasını çekecek!... onun ensesine yapışacak olan ve onu adalet önüne çıkaracak olan tek el polisin elidir!... gitmek istiyorsunuz, ya kardeşiniz!... Sizden rica ediyorum... dinleyin beni... bir dost gibi... İki gün sonra düğün olacak... ve siz bu sürede Ragz'a dönemezsiniz değil mi?..."

Yüzbaşı Haralan haklı olduğumu biliyordu ama fikrini değiştirmek istemiyordu.

"Sevgili Vidal," diye yanıtladı neredeyse hiç umut bırakmayan bir tonla, "olayları aynı şekilde görmüyoruz... göremeyiz... Yakında kardeşinizin de olacak olan ailem hakarete uğradı, bunun intikamını almayacak mıydım?..."

"Hayır!... Bu adaletin görevi!"

"Bu adam geri gelmezse, nasıl yapacak... ve gelemez de! Demek ki onun bulunduğu yere gitmeliyim... hâlâ bulunduğu yere... Spremberg'e!"

"Öyle olsun," diyerek son bir çareye başvurdum, "ama bir iki gün daha sabredin, ben de sizinle Spremberg'e geleceğim!..."

Kısacası ona öyle büyük bir baskı yaptım ki, sonunda, düğün gerçekleştikten sonra planına karşı çıkmayacağım ve onunla gideceğim konusunda verdiğim kesin sözle konuşma son buldu.

Bizi 15 Mayıs'tan ayıran bu iki gün hiç bitmeyecekmiş gibi geliyordu! Diğerlerini rahatlatmayı

görev edinmemeye karşın, kendim de kimi zaman endişe duymadan edemiyordum.

Bu yüzden, hangi önsezinin beni yönlendirdiğini bilmiyordum ama Teleki Bulvarını çıkıp indiğim çok oluyordu.

Storitz Malikânesi, polis baskınından sonra nasıl bırakılmışsa öyle duruyordu, kapıları kilitli, pencereleri kapalı, avlu ve bahçe bomboştu. Bulvar üzerinde, eski surların siperlerinden çevre köye kadar nöbet tutan birkaç polis vardı. Ne evin sahibi ne de yardımcısı eve girmeye çalışmamıştı. Oysa, Marc'a, Yüzbaşı Haralan'a ve kendime söylediklerime karşın, laboratuvarın bacasından çıkan bir duman, cihannümanın camlarının arkasından bir gölge görseydim şaşırmazdım, çünkü bu bende bir saplantı olmuştu artık...

Gerçekte, Ragz halkı ilk korkusunu üzerinden atmış, bu olaydan artık hiç söz etmiyordu; Doktor Roderich, kardeşim, Yüzbaşı Haralan, Wilhelm Storitz hayaletini kurcalayan bizdik!

O 13 Mayıs günü kafamı dağıtmak için, öğleden sonra, Tuna'nın sağ yakasına geçmek üzere Svendor Adası köprüsüne doğru gittim.

Köprüye gelmeden önce, Budapeşte'den gelen dampfschiffin, daha doğrusu Mathias Corvin'in yanaştığı iskelenin önünden geçtim.

Böylece, yolculuğum sırasındaki olaylar, bu Alman'la karşılaşmam, kışkırtıcı tutumu, ilk bakışta uyandırdığı antipati; ardından Vukovar'da indiğini sanmama karşın, söyledikleri aklıma geldi! Çünkü bu kişi kesinlikle oydu, ondan başkası olamazdı, Roderich Köşkü'nün salonunda duyduğumuz sesin aynısı... aynı söylem, aynı sertlik ve aynı Toton kabalığı!

Bu düşüncelerin etkisiyle, Ragz'da inen yolculara bir bakmaya başladım... Soluk yüzlü, tuhaf bakışlı, Hoffmann'ın öykülerindeki benzer bu kişiyi arıyordum!... Ama, denildiği gibi, zahmet ettiğimle kaldım.

Saat altıda, her zamanki gibi, aile masasında yerimi aldım. Madam Roderich biraz daha iyi görünüyordu, kaygılarından hemen hemen kurtulmuş gibiydi. Kardeşim, kocası olacağı güne bir gün kala, Myra'nın yanında her şeyi unutmuştu. Yüzbaşı Haralan bile, biraz kaygılı olsa da, sakinleşmiş görünüyordu.

Üstelik, bu küçük topluluğu canlandırmak ve kötü hatıraların son bulutlarını dağıtmak için her şeyi yapmaya kararlıydım. Neyse ki Myra da yardım etti, akşamın büyüğü ve neşesi geç saatlere kadar sürdü. Myra hiç nazlanmadan piyanonun başına geçti, bu salonda yankılanmış olan o ürkünç Kin Şarkısı'nın etkisini ortadan kaldırmak istercesine eski Macar şarkılarını söyledi!

Kalkacağımız sırada gülererek bana döndü ve şöyle dedi:

"Yarına!... Mösyö Henry... unutmayın..."

"Unutmak mı matmazel!..." diye yanıtladım kendisinin de biraz önce kullandığı şakacı bir ses tonuyla.

"Evet... nikâhın Belediye Sarayı'nda yapılacağını..."

"Haa! yarındı, öyle yal..."

"Ve kardeşinizin şahitlerinden birinin siz olduğunuzu unutmayın..."

"Hatırlatmakta haklısınız Matmazel Myra... Kardeşimin şahidi!... Çoktan unutmuştum!..."

"Bu beni şaşırtmaz!... Kimi zaman dalgın olduğunuzu fark ettim..."

"Suçumu kabul ediyorum, ama söz, yarın böyle olmayacağım... Yeter ki Marc da unutmasın..."

"Bu konuda ona kefilim!..."

"Bakın hele!..."

"Öyleyse, saat tam dörtte..."

"Dörtte mi Matmazel Myra?... ben saat beş buçukta olacağını sanıyordum!... Endişelenmeyin..."

dörde on kala orada olacağım!..."

"İyi akşamlar... iyi akşamlar... Marc'ın ağabeyi ve benim de gelecekteki ağabeyim!..."

"iyi akşamlar Matmazel Myra... iyi akşamlar!"

Ertesi gün sabah, Marc'ın alması gereken birkaç şey vardı. Sakinleşmiş görüldüğü için yalnız gitmesine izin verdim.

Zaten ben de, alınan önlemler yetmezmiş gibi ve tabii mümkünse, Wilhelm Storitz'in Ragz'da görülmediğinden emin olmak için Belediye Sarayı'na gittim.

Mösyö Stepark beni hemen kabul etti ve ziyaretimin sebebini sordu.

Yeni haberler aldıysa söylemesini rica ettim.

"Hayır Mösyö Vidal," diye yanıtladı. "Adamımızın Ragz'da yeniden görülmediğinden emin olabilirsiniz..."

"Hâlâ Spremberg'de mi?..."

"Size söyleyebileceğim tek şey dün orada olduğu."

"Bir telgraf aldınız mı?..."

"Alman polisinden durumu doğrulayan bir telgraf."

"Bu beni rahatlattı!"

"Evet, ama benim canımı sıktı Mösyö Vidal."

"Neden?..."

"Çünkü bu şeytan adam -tam anlamıyla bir şeytan- sınırı geçmeye asla niyetli değil gibi geliyor bana..."

"Eh, böylesi daha iyi Mösyö Stepark!"

"Sizin için iyi ama benim için değil!..."

"Üzüntünüzü anlamakta güçlük çekiyorum!..."

"Eh... bir polis olarak ensesine yapışmayı ve bu büyücü bozuntusunu dört duvar arasına koymayı nasıl da isterdim!... Neyse, belki daha sonra..."

"Oh! daha sonra, düğünden sonra ne zaman isterseniz Mösyö Stepark!"

Teşekkür ederek polis şefinin yanından ayrıldım.

Öğleden sonra saat dörtte, Roderich Köşkü'nün salonunda toplanmıştık. Teleki Bulvarı'nda iki at arabası bekliyordu; biri Myra, babası, annesi ve bir aile dostu olan Hakim Neuman için, öteki ise Marc, Yüzbaşı Haralan, arkadaşlarından biri Teğmen Armgard ve benim içindi. Mösyö Neuman ve Yüzbaşı Haralan gelinin şahidiydiler, Teğmen Armgard ve ben de Marc'ın.

O dönemde, Macar Diyet'indeki uzun tartışmalardan sonra, aynı Avusturya'daki gibi, belediye nikâhı yapılmakta ve dünyadaki en basit şekliyle aile arasında gerçekleşmekteydi. Bu yüzden tüm görkem ertesi gün yapılacak olan dini törene saklanmıştı.

Genç nişanlı, işlemez muslinle süslü pembe Çin bürümcüğünden çok güzel bir tuvalet giymişti. Madam Roderich'in de üzerinde aynı şekilde sade bir tuvalet vardı. Doktor ve hâkim, kardeşim ve benim gibi redingot giymişlerdi, askerlerse tören üniformalarıyla iddiler.

Bir düğünün her zaman merak uyandırdığı halktan kadınlar, genç kızlardan oluşan birkaç kişi,

bulvarda arabaların çıkışını bekliyordu. Ama ertesi gün katedralin Roderich ailesine nezaketen tebriklerini sunmaya gelenlerle dolup taşacağı kesindi.

İki at arabası köşkün büyük kapısını geçti ve bulvarın köşesinden döndüler, Bathiany Rıhtımı'nı, Prens Miloch Caddesi'ni, Ladislas Caddesi'ni, izleyerek Belediye Sarayı'nın demir parmaklıkları önünde durdular.

Liszt Meydanı'nda ve Belediye Sarayı'nın avlusunda daha kalabalık bir meraklı kitlesi vardı.

Belki de yaşanan olay onları buraya çekmişti... Belki, nikâh salonunda yeni bir olayın olup olmayacağını merak ediyorlardı...

Arabalar şeref avlusuna girdiler ve merdivenin önünde durdular.

Kısa bir süre sonra, Matmazel Myra babasının kolunda, Madam Roderich Mösyö Neuman'ın kolunda, ardından Marc, Yüzbaşı Haralan, Teğmen Armgard ve ben büyük renkli karo camlarla aydınlatılmış, çok değerli, işlemeli ahşap panolarla kaplı salonda yerlerimizi aldık. Ortadaki geniş masanın her ucunda hayranlık uyandıran çiçek sepetleri vardı.

Mösyö ve Madam Roderich, anne ve baba olarak, nikâh memuruna ayrılan koltuğun iki yanına oturdular. Marc Vidal ve Myra Roderich, karşıdaki sandalyelerde, yan yana yerlerini aldılar, ardından dört şahit Mösyö Neuman ve Yüzbaşı Haralan sağa, Teğmen Armgard ve ben sola geçtik.

Bir mübaşir bu nikâhı kendisi kıymak isteyen Ragz Belediye Başkanı'nı takdim etti. Belediye başkanının içeriye girmesiyle herkes ayağa kalktı.

Belediye başkanı, masanın önünde ayakta, aileye kızlarının Marc Vidal'le evlenmesine razı olup olmadıklarını sordu ve olumlu yanıt aldı, bizim ailemizden yalnızca kardeşim ve ben olduğumuz için, kardeşimle ilgili olarak aynı soruyu sorması gerekmedi.

Ardından, belediye başkanı nişanlılara yöneldi.

"Mösyö Marc Vidal, Myra Roderich'i karınız olarak kabul ediyor musunuz?..."

"Evet."

"Matmazel Myra Roderich, Marc Vidal'i kocanız olarak kabul ediyor musunuz?"

"Evet!"

Ardından belediye başkanı, maddelerini okuduğu yasa uyarınca her ikisini karı koca ilan etti.

Olaylar, her zamanki olağanlığı içinde geçti. Olağanüstü hiçbir olay gerçekleşmedi, ne nikâh memuru okuduktan sonra imzalanan evlilik anlaşması yırtıldı ne de evlilerin ve şahitlerin elinden kalemler çekilip alındı.

Wilhelm Storitz kesinlikle Ragz'da değildi ve eğer Spremberg'deyse kendi vatandaşlarının mutluluğu için orada kalsa iyi olurdu!

Şimdi, Marc Vidal ve Myra Roderich insanların huzurunda evlenmişlerdi ve yarın da Tanrı'nın huzurunda evleneceklerdi.

15 Mayıs günüydü. Sabırsızlıkla beklenen bu günün hiç gelmeyeceğini sanmıştık!

Sonunda, 15 Mayıs gelmişti. Birkaç saat sonra, Ragz katedralinde dini nikâh gerçekleşecekti.

On gün kadar önceki tuhaf olaylardan hafızamızda kalan izler, az çok kaygılar, resmi nikâhla birlikte tamamen yok olmuştu. Belediye Sarayı, Roderich Köşkü'nün salonlarında yaşanan şu olaylardan hiçbirine sahne olmamıştı.

Erkenden kalktım. Marc benden de önce kalkmıştı. Odama girdiğinde daha giyinmemi bitirmemiştim.

Marc'sa, böyle denebilirse, çoktan üniformasını giymişti -aynı yastakiler gibi simsiyah, bu damat üniforması yüksek tabaka erkeklerinin ağırbaşlı giysisiydi ve kadınların parıltılı tuvaletleriyle tam bir zıtlık oluşturuyordu.

Marc mutluluktan ışıltı ışıltı ve yüzünde bir tek endişe belirtisi yoktu.

Beni sevgiyle öptü ve onu göğsüme bastırdım.

"Sevgili Myra'ın sana şunu hatırlatmamı tembih etti bana..."

"Bugün olduğunu!" diye yanıtladım gülerek. "Belediye Sarayı'na zamanında geldiysem katedrale de zamanında geleceğimi söyle! Dün... saatimi kulenin saatine göre ayarladım! Sen de sevgili Marc, insanları bekletmemeye özen göster!... Biliyorsun, senin orada olman şart!... sensiz başlayanlayız!..."

Yanımdan ayrıldı, ben de hazırlığımı tamamlamak için acele ediyordum. Dikkatinizi çekerim saat daha sabahın dokuzuydu sadece.

Köşkte buluşmak üzere anlaşmıştık. Takdis töreni arabaları -onları bu hayali adla anmak hoşuma gidiyordu- oradan hareket edecekti. Ben de, sırf dakikliğimi kanıtlamak için köşke gereğinden daha erken gittim -bu da gelinin hoş gülümsemesiyle ödüllendirilmeme neden oldu- ve salonda beklemeye başladım.

Önceki gün Belediye Sarayı'ndaki törene katılan kişiler -var olan görkemi hesaba katarak, önemli kişiler demek daha doğru- birbiri ardına gelmeye başladılar. Bu kez pantolonundan yeleğine kadar siyahlar içindeydiler, görüldüğü gibi Macarlıkla ilgileri yoktu, tam Parisli gibiydiler. Yine de ceketlerinin yakalarında bazı nişanlar parıldamaktaydı, Marc onur nişanını, doktor ve yargıç Avusturya ve Macar süslerini, iki asker Askeri Sınır alayının göz kamaştırıcı üniformalarının üzerine madalya ve nişanlarını takmıştı, benimse basit bir kırmızı kurdelem vardı.

Myra Roderich, -iki nişanlı resmen evlendiklerine göre neden Myra Vidal demeyeyim ki- Myra parıltılı, yerlere kadar uzanan, üst kısmı portakal çiçekleriyle süslü beyaz tuvaletiyle hayranlık uyandırıyor. Gelin çiçeği elindeydi, güzel sarı saçları üzerine gelin tacı takılmıştı ve üzerinden beyaz tül den uzun kıvrımlar halinde duvağı iniyordu. Bu taç, kardeşimin getirdiği idi, başkasını istememişti.

Göz kamaştırıcı gelinliğin içinde, annesiyle salona girdiğinde bana doğru geldi, elini uzattı, ben de elini sevgiyle, kardeşçe sıktım. Ardından gözlerinden mutluluk saçarak bana şöyle dedi:

"Ah! ağabey, o kadar mutluyum ki!"

Kötü günleri geride bırakmıştık, bu iyi ailenin başına gelen üzücü felaketlerden bir tek iz kalmamıştı. Ancak bu durum, henüz her şeyi unutmuş gibi görünmeyen Yüzbaşı Haralan için geçerli değildi ve elimi sıkarak şöyle dedi:

"Hayır... artık düşünmeyelim!"

Günün programı -çoğunluğun onayını alan program- şöyleydi: Saat ona çeyrek kala Ragz valisinin, yetkililerin ve şehirdeki saygın kişilerin evli çifti karşılayacakları katedrale gidiş. Düğün ayininden sonra Saint-Michel'de ayin eşyalarının bulunduğu bölümde imzaların atılması, takdim ve tebrikler. Ardından, yaklaşık elli kişinin davetli olduğu yemek için köşke geri dönüş. Son olarak da, akşam, yaklaşık iki yüz kişinin davet edildiği, köşkün salonunda düzenlenecek olan eğlence.

Arabalara önceki günkü gibi binildi, ilkinde gelin, doktor, Madam Roderich ve Mösyö Neuman; ikincisine Marc ve diğer üç şahit. Katedralden dönerken Marc ve Myra Vidal aynı arabaya geçeceklerdi. Öteki arabalar da dini törene katılması gereken kişileri almaya gitmişti.

Zaten Mösyö Stepark düzeni sağlamak için gerekli önlemleri almış olmalıydı, çünkü katedral ve Saint-Michel Meydanının, halkın akınına uğrayacağı kesindi.

Saat ona çeyrek kala, arabalar Roderich Köşkü'nden ayrıldılar ve Bathiany Rıhtım'na doğru ilerlediler. Macar Meydanı'nı kat ettikten sonra, Prens Miloch Caddesi'nden geçerek güzelim Ragz mahallesine çıktılar.

Hava çok güzeldi, gökyüzü mayıs ayının güneşiyle parlıyordu. Büyük sayıda insan caddenin alt geçitlerinden katedrale doğru gidiyordu. Tüm bakışlar birinci arabada toplanıyordu, genç geline sempati ve hayranlıkla bakıyorlardı, tabii belirtmeliyim ki sevgili Marc da bundan payını aldı. Pencerelerden gülümseyen insanlar görünüyordu ve her yerden tebrikler yağıyordu, bu tebriklerin hepsine karşılık vermeye yetişmek mümkün değildi.

"Kendi adıma," diyordum, "bu şehirden güzel anılar götüreceğim!"

"Macarlar, büyük sevgi duydukları Fransa'ya sizin kişiliğinizde saygılarını sunuyorlar Mösyö Vidal," diye yanıtladı Teğmen Armgard, "ve bir Fransız'ın Roderich ailesine girmesini sağlayan bu evlilikten dolayı çok mutlular."

Meydana yaklaşıyorduk ve ilerlemek güçleştikçe, arabaları çeken hayvanların adımları ağırlaşıyordu.

Katedralin kulelerinden, doğu rüzgârının olduğu gibi bize ulaştırdığı çanların neşeli sesleri yükseliyordu ve saat ondan biraz önce, kuleden gelen çan seslerinin tiz notaları Saint Michel'in yumuşak tınlarına karıştı.

Meydana geldiğimizde, yandaki kemerler boyunca sağlı sollu dizilmiş, davetlileri getiren arabaların oluşturduğu korteji gördüm ki arabamız, her iki kanadı da açık olan ana kapının merdivenlerinin dibine gelip durduğunda saat tam olarak onu beş geçiyordu.

İlk olarak Doktor Roderich indi, ardından, onun koluna giren kızı. Mösyö Neuman kolunu nazikçe Madam Roderich'e uzattı. Biz de hemen inerek, kilisenin önünde dizilmiş olan izleyicilerin arasından geçen Marc'ın peşine takıldık.

O anda içerde, büyük orglar, Macar besteci Konzach'ın düğün marşını çalmaya başladı.

O dönemde, Macaristan'da diğer Katolik ülkelerde uygulanmayan dini bir kurala göre, evliler ancak düğün ayini sonunda kutsanıyordu. Belki de ayine katılacak olan çiftler evli değil nişanlı kabul edilmeliydiler-. Önce ayin yapılacak, kutsama ardından gelecekti.

Marc ve Myra, büyük nefin önünde kendilerine ayrılan iki koltuğa doğru gittiler; ardından anne,

baba ve şahitler onların arkasında ayrılmış olan yerlerini aldılar.

Tüm sandalyeler ve arkalıklı dua iskemleleri, Ragz valisi, hâkimler, garnizon subayları, belediye görevlileri, yönetimin başlıca kişileri, aile dostları, sanayi ve ticaretin ileri gelenlerinin oluşturduğu büyük bir kalabalık tarafından çoktan doldurulmuştu. Parıltılı tuvaletleriyle göz kamaştıran hanımlara özel olarak ayrılan iskemlelerde bir tek boş yer kalmamıştı.

Bir on üçüncü yüzyıl çilingirlik başyapıtı olan koro yeri parmaklıklarının arkasında, oraya açılan kapıların girişinde meraklılar yığılmıştı. Yaklaşamayan insanlarsa tüm sandalyelerin dolu olduğu büyük şahmın ortasında yer bulmuşlardı.

Halk iç avlu merdivenlerine kadar çapraz sahinleri ve yan sahinleri doldurmuştu. Kadınların çoğunluğu oluşturduğu bu toplulukta Macar giysilerinin değişik örnekleri seçilebiliyordu.

Bu iyi yürekli şehirli ya da köylülerin kimileri şehri karıştıran olayları hâlâ hatırlıyorsa, bu olayların katedralde de tekrarlanacağını aklından geçirmiş olabilir miydi acaba?... Elbette hayır ve bu olayların, şeytanca bir girişimden kaynaklandığını düşünmüş olsalar bile, bu saldırının tekrarlanacağı yer bir kilise olamazdı. Şeytanın gücü Tanrı'nın kutsal yerinde etkili olabilir miydi?...

Koro yerinin sağında bir hareketlenme oldu ve kalabalık, başrahip, diyakoz, diyakoz yardımcısı, hizmetliler ve çocuk korosu öğrencilerinin geçmesi için yol verdiler.

Başrahip sunağın basamakları önünde durdu, eğildi ve Introit'in ilk cümlelerini söyledi, bu sırada kilise korosu Confiteor ayetlerini okumaya başladı.

Myra, dua iskemlesi yastığının üzerinde diz çökmüştü, tutkulu bir duruşla, başı öne eğikti. Marc, onun yanında ayakta duruyordu ve gözlerini ondan ayırmıyordu. Ayin, Katolik Kilisesi törenlerinin gerektirdiği tüm görkeme sahipti. Org, yüksek tavanlarda yankılanan Kyrie'ler ilahisini ve Gloria in Excelsis kıtalarını sırayla çalmaktaydı. Hareketli kalabalık, yer değiştiren sandalyeler, devrilen iskemleler ve de büyük şahmın önünün boş kalması için çabalayan kilise görevlilerinin geliş gidişleri kimi kez bir uğultuya neden oluyordu.

Normalde, katedralin içi insanın dini duygulara kendini daha çok verebilmesini sağlayan, bir alacakaranlığa bürünür, incil'deki kişilerin canlı renklerle resmedildiği eski camlardan, birinci döneme ait sivri kemer tarzı dar pencerelerden ve yan pencerelerden sadece belli belirsiz ışık geliyordu. Hava kapalı olmayagörsün, büyük sahin, yan sahin, apsid gölgede kalıyordu ve bu gizemli karanlık yalnızca sunaklardaki uzun mumların parıldayan aleviyle aydınlanıyordu.

Bugün her şey farklıydı. Bu muhteşem güneşin altında, doğuya bakan pencerelerle çapraz sahin vitrayları tutuşmuş gibiydi. Bir ışın demeti, apsidin açıklıklarının birinden geçerek doğrudan, sahin sütunlarından birine asılı duran kürsünün üzerine düşüyordu ve onu geniş omuzları üzerinde taşıyan Mikelanjvari devin acılı yüzüne hareketlilik veriyormuş gibi görünüyordu.

Zil duyulduğunda, herkes ayağa kalktı ve diyakoz Saint Mathieu'nün Evangile'ini söylerken onca uğultu yerini sessizliğe bıraktı.

Ardından başrahip dönerek, nişanlılara kısa bir konuşma yaptı. Biraz alçak sesle konuşuyordu, beyaz saçlı bu yaşlı adam Myra'yı derinden etkileyen çok basit şeyler söylüyordu; ailesinden aldığı iyi özellikleri, Roderich ailesini, yoksullara kendilerini adamalarını, bitmez tükenmez iyilikseverliklerini övdü. Bir Fransız'la bir Macar'ı birleştiren bu evliliği kutsadı ve Tanrı'nın hayır duasını yeni evlilerin üstünden eksik etmemesinin diledi.

Konuşma sona erdi, diyakoz ve diyakoz yardımcısı kendi taraflarında yerlerini alırken, yaşlı rahip, Tanrı'ya ekmekle şarabın sunulduğu duayı okumak üzere sunağa doğru döndü.

Düğün ayının tüm ayrıntılarını anlatmamın nedeni bunların hafızama derin bir şekilde kazınmasından ve asla silinmeyecek olmasındandır.

Bu sırada, orgların bulunduğu bölümden, dört bölümlük müzik yapıtını çalan telli çalgıların eşliğinde muhteşem bir ses yükseldi. Macar dünyasının ünlü tenoru, Gottlieb, adak ilahisini okuyordu.

Marc ve Myra koltuklarından kalktılar ve sunağın basamakları önünde yerlerini aldılar. Burada, diyakoz yardımcısı zengin bağışlarını aldıktan sonra ayini yöneten papazın uzattığı kutsal çanağın üzerine bir öpücük gibi dudaklarını bastırdılar. Ardından, yan yana yürüyerek yerlerine geri döndüler. Asla, hayır! Myra, asla hiç bu kadar ışıltılı bir güzellikte ve bu kadar mutlu görünmemiştir!

Böylece görevli kızların hastalar ve yoksullar için yardım parası toplama zamanı gelmişti. Onları takip eden hizmetlilerle birlikte, şahın ve koro yeri sıraları arasında dolaşıyorlardı ve genç kızların kesesine maden paralar atılırken yer değiştiren sandalyelerin gürültüsü, elbiselerin hışırtısı, kalabalığın ayak sesleri duyuluyordu.

Çocukların, ince soprano sesleriyle bastırdıkları koro görevlileri Sanctus'u dört bölümde çaldı. Kutsama vakti yaklaşıyordu ve zil birinci kez çalındığında erkekler ayağa kalktı, kadınlarsa dua iskemlelerinin üzerlerine eğildiler.

Marc ve Myra, papazının eliyle on sekiz yüzyıldır yinelenen bu mucizeyi, ekmekle şarabın İsa Peygamberin etiyile kanına dönüşmesinin olağanüstü gizemini beklerken diz çökmüşlerdi.

Tüm başların eğilip düşüncelerin Tanrı'ya yönelmesine karşın, bu görkemli an, gizemli sessizlikten ve inançlı insanların son derece imanlı tutumlarından etkilenmiş gibi görünmüyordu.

Yaşlı rahip, kutsayacağı çanakla mayasız ekmeğin önünde eğilmişti. En üst basamakta diz çökmüş olan iki yardımcısı, dini törenin sırasına uygun diz çöküşlerinde rahatsız etmemesi için ayin kaftanının alt kısmını tutuyorlardı. Koro çocuğu, elindeki zili çalmak için hazırlanıyordu.

İnsanlar huşu içindeyken, kısa aralıklı iki uzun zil sesi duyuldu bu sırada ayini yöneten rahip yavaşça kutsama sözlerini söylüyordu...

O anda bir çığlık işitildi -yürek parçalayıcı bir çığlık, ürküntü ve dehşet çığlığı.

Koro çocuğunun elinden düşürdüğü zil sunağın basamaklarından yuvarlanıyordu.

Diyakoz ve diyakoz yardımcısı birbirinden uzaklaşmışlardı.

Allak bullak durumdaki başrahip gergin parmaklarıyla örtüye tutunuyordu, attığı çığlıktan hâlâ dudakları titriyordu, yüz ifadesi değişmişti, bakışları ürkekti, dizleri bükülmüş, neredeyse düşecekti...

Gördüğüm buydu, -benimle birlikte bin kişinin gördüğü de tabii.

Kutsal mayasız ekmeğe yaşlı papazın parmaklarının arasından koparılıp alınmıştı... İsa Peygamber'in simgesi, günahkâr bir el tarafından kapılmıştı! Sonra da, parçalanmış ve parçaları koro yerine doğru atılmıştı....

Kutsal şeylere yapılan bu hakaret karşısında, tüm izleyiciler dehşete kapıldılar.

O anda duyduğum, -bin kişinin de duyduğu- şu sözcüklerdi; korkunç bir sesle, bizim daha önceden çok iyi tanıdığımız bir sesle, basamaklarda duran ve Roderich Köşkü'nde olduğu gibi yine görünmeyen Wilhelm Storitz'in sesiyle telaffuz edilmişti bu sözcükler:

"Evli çifte lanet... Lanet!..."

Myra bir çığlık attı ve kalbi durmuş gibi, Marc'ın kollarında bayıldı!

Ragz katedralindeki ve Roderich Köşkü'ndeki olayların amacı aynıydı ve aynı kişi yapmış olmalıydı. Bunu Wilhelm Storitz, yalnızca o yapmış olabilirdi. Bunun ustaca bir oyun olduğunu varsayalım, hayır... ne mayasız ekmeğin ne de gelin tacının almış böyle açıklanabilir! Bu Alman'ın, babasından, görünmez olmayı sağlayan bir bilimsel buluşun gizini aldığını düşünmeye başlamıştım... ve aynı şekilde, kimi ışınların, ışık geçirmez bedenlerden sanki bu bedenler yarı saydammış gibi geçme özelliğine sahip olduğunu... Neler düşünüyordum böyle... Bu konuyu kendime saklayarak kimseye bir şey söylemedim.

Myra'yı köşke götürmüştük, bilinci hâlâ yerine gelmemişti. Odasına çıkarılmış, yatağına yatırılmıştı, ancak tüm çabalara karşın kendine getirilemedi. Hareketsiz, hiçbir şey duymadan yatıyordu! Doktor bu hareketsizlik, duyumsuzluk karşısında kendini çaresiz hissediyordu. Ama, sonuçta, nefes alıyordu, yaşıyordu ve bu kadar felaketi nasıl kaldırabilmişti, bu sonucusu onu nasıl öldürmemişti!...

Doktor Roderich'in birçok meslektaşısı köşke koşmuştu. Myra'nın yatağının başındaydılar; Myra, hareketsiz yatıyordu, gözleri kapalıydı, yüzü sapsarı olmuştu, kalp atışları düzensizleşmiş, nefes alışı yavaşlamıştı -öyle ki her an kesilebilirdi!...

Marc ellerini tutmuş, ona sesleniyor, yalvarıyor, ağlıyordu.

"Myra.. sevgili Myra'ın!..."

Myra onu duymuyor... gözlerini açmıyordu...

Hıçkırıklara boğulmuş bir sesle Madam Roderich yineliyordu:

"Myra... yavrum... kızım... Buradayım... yanında... annen..."

Yanıt vermiyordu.

Bu sırada doktorlar en etkili yöntemleri denediler, sanki bilinci açılacakmış gibiydi...

Evet, dudaklarından anlaşılması çok güç belli belirsiz kelimeler döküldü... Parmakları, Marc'ın elleri arasında kıvıldadı... Gözleri yarım açıldı... Ama, yarı açık gözkapaklarının altında öyle belirsiz bir bakış vardı ki... bilinçsiz bir bakış!...

Marc da bunu fazlasıyla anladığından, "Deli... delirdi!..." diye bağırarak yere yığıldı...

Üzerine atıldım ve Yüzbaşı Haralan'ın da yardımıyla onu tuttum, acaba o da mı aklını kaybedecek diye soruyordum kendime!...

Marc'ı başka bir odaya götürmek zorunda kaldık, doktorlar daha kötüye gitme tehlikesi gösteren bu krizi atlatması için her yöntemi deniyorlardı!

Bu durum nasıl çözümlenecekti?... Acaba, Myra'nın bilincine kavuşacağı, tedavilerin akıl kaybının üstesinden geleceği, bu deliliğin geçici olduğu umudunu taşıyabilir miydik?...

Yüzbaşı Haralan benimle yalnız kaldığında şöyle dedi:

"Buna bir son vermeli!..."

Son mu vermeli?... Neyi kastetmişti?... Ne yapmayı düşünüyordu?... Wilhelm Storitz Ragz'a gelmişti, töreni mahveden oydu, bundan kuşku duymamıza imkân yoktu!... Ama onu nerede bulacaktık,

ayrıca bu ele geçmez adama bir şey yapabilir miydik?...

Şimdi şehirde nasıl bir izlenim egemen olacaktı? İnsanlar bu olayların doğal bir açıklaması olduğunu kabul edecekler miydi? Burası, bu tür mucizelerin gazeteler tarafından alaya alındığı ve Montmartre meyhanelerindeki şarkılara konu edilerek eğlenilen Fransa değildi! Bu ülkede tam tersi oluyordu. Daha önce de belirtmiştim, Macarların doğaüstü olaylara doğal bir meyilleri var ve boş inanç cahil sınıfta öyle köklü ki, söküp atılması imkânsız. Eğitimli insanlar için, bu tuhaf olaylar yalnızca bir fizik ya da kimya buluşunun sonucu olarak ortaya çıkar. Ama, aydınlanmamış zihniyetler söz konusu olunca her şeyin sorumlusunun şeytan olduğu sanılıyor. Böylece Wilhelm Storitz de şeytanın canlı bir örneği olarak kabul edilecekti.

Gerçekten de, Ragz valisinin de sınır dışı etme kararı çıkardığı bu yabancının hangi koşullarda bu olaya karıştığını gizlemeye gerek yoktu. Bugüne kadar gizli tuttuğumuz şey Saint-Michel skandalından sonra karanlıkta kalamazdı.

Öncelikle, şehir gazeteleri bir süredir durdurulmuş olan kampanyayı yeniden başlattılar. Roderich Köşkü'ndeki olaylarla katedraldeki olaylar arasında bağlantı kurdular. Kamuoyundaki durulma, yerini yeni çalkantılara bıraktı. Bu farklı olayların ortak noktasını sonunda öğrenmişti halk. Tüm evler, tüm aileler, Wilhelm Storitz adı her söylediğinde, Teleki Bulvarı'ndaki evin sessiz duvarları ve kapalı pencerelerinden geçen tuhaf bir adamın hayaletini hatırlıyordu....

Haberin gazetelerde yayınlanmasından itibaren, halkın, belki de farkında olmadan, karşı konulmaz bir gücün etkisiyle bu bulvara doğru gitmesi hiç de şaşırtıcı olmamıştı.

Aynı şekilde, on gün kadar önce halk Spremberg mezarlığında da böyle toplanmıştı. Ama o zaman bu bilim adamının vatandaşları bir iki doğaüstü olayı görmek için geliyorlardı ve onları mezarlığa çeken kesinlikle öfke duygusu değildi. Şimdi ise, tam tersine, kötü bir insana karşı bir nefret patlaması, bir intikam alma gereksinimi vardı.

Diğer taraftan, katedralin sahne olduğu olayların, oldukça dindar olan bu şehre korku salmış olabileceğini de unutmamalı! Günahların en kötüsü işlenmişti. Ayin sırasında, başrahip mayasız ekmekle şarabı kaldırırken, mayasız ekmeğin elinden çekilip alındığını, satımlarda gezdirildiğini sonra da parçalarının vaiz kürsüsünün üzerinden atıldığını görmüşlerdi!

Kutsama dualarının, üzerindeki laneti kaldıracağı güne kadar kilise inananların dualarına kapalı kalacaktı!

Halkın öfkesi bu durumda yatışmak yerine ancak endişe verici boyutlara ulaşabilirdi. Büyük çoğunluk, mantıklı tek yanıt olan görünmezliğin bulunmuş olmasını asla kabul etmemeyecekti.

Ragz Valisi şehrin durumunu görüp polis şefinden gerekli tüm önlemleri almasını istemişti. En kötü sonuçları doğurabilecek aşırı paniğe karşı korunmak için hazır olmak gerekiyordu. Ayrıca, Wilhelm Storitz adı açıklanır açıklanmaz önünde yüzlerce işçinin, köylünün toplandığı Teleki Bulvarı'ndaki evin korunması ve istila ve yağmaya karşı savunulması gerekmişti.

Yine de, eğer bir adam kendini görünmez kılabiliriyorsa -ki bu bana tartışma götürür gibi gelmiyordu- eğer Kral Kandaules'in sarayındaki Gyges'in yüzüğü efsanesi gerçeğe dönüşmüş olsaydı, bu kesinlikle kamu huzurunu tehlikeye sokardı. Can güvenliği kalmazdı. Wilhelm Storitz Ragz a geri dönmüştü ve kimse onu görememişti. Hâlâ buradaysa bile hiç kimse bundan emin olamazdı! Hem sonra, büyük bir olasılıkla ona babasından kalmış olan bu buluşu yalnızca kendine mi saklamıştı?... Yardımcısı Hermann da kullanıyor muydu bu buluşu?... Başkaları da onun yararına olmak üzere, bu buluştan yararlanıyorlar mıydı?... ve onların, istedikleri zaman istedikleri evlere girmelerini,

istedikleri yerde olmalarını, başkalarının yaşamına müdahale etmelerini kim engelleyebilirdi?... Ailelerin özel yaşamları yok olmayacak mıydı?... İnsan evde tek başına kaldığında, gerçekten yalnız olduğuna -duyulmadığına, tam bir karanlık içinde olmadıkça, görülmediğine- emin olabilecek miydi? Sonra, dışarıda, sokaklarda görünmez bir kişinin isterse size kötülük yapabileceğini bilmenin yarattığı şu sürekli izleniyor olma endişesi!... İşlemesi son derece kolaylaşan suçların önüne nasıl geçilecekti?... Bu sürekli bir kargaşalık, sosyal hayatın yok olması anlamına gelmez miydi?...

Böylece, gazeteler, Coloman pazar yerinde gerçekleşen, Yüzbaşı Haralan'la benim de tanık olduğumuz olayı yeniden gündeme getirdiler. Bir adam sertçe itilerek yere düşürülmüştü ve bunun göremediği bir kişi tarafından yapıldığını ileri sürmüştü... Eh öyleyse, bu adam yanılıyor muydu?... Wilhelm Storitz'in, Hermann'ın ya da başka birinin geçerken kendisine çarpması sonucunda düşmüş olamaz mı?... Herkes, bunun kendi başına da gelebileceğini düşünmez miydi? Her adımda, benzer olaylarla karşılaşılmaz mıydı?...

Sonra, bir takım tuhaf olaylar akla geldi, Belediye Sarayı'nda yırtılan afiş ve Teleki Bulvarındaki arama sırasında odalardan gelen ayak sesleri, ansızın düşüp kırılan şu küçük şişe!

Öyleyse oradaydı, kuşkusuz Hermann da. Bizim sandığımız gibi nişan gecesinden sonra şehirden ayrılmamışlardı, bu da yatak odasındaki sabunlu suyu, mutfaktaki ocakta yanan ateşi açıklıyordu. Evet! her ikisi de avluda, bahçede, evde yapılan aramaya katılmıştı... Ve eğer cihannümada gelin tacını bulduysak, bu, kuşkusuz aramaya hazırlıksız yakalanmış olan Wilhelm Storitz'in saklamaya fırsatı olmamasındandı!...

Böylece, Tuna üzerinde Peşte'den Ragz'a giderken yaşanan dampfschiffteki olaylarda açıklık kazanıyordu. Vukovar'da indiğini sandığım bu yolcu hep gemideydi ve onu görmüyorduk!...

Demek ki her an görünmez olabiliyor... isterse görünüyor ya da yok oluyor... tıpkı sihirli değneği olan periler gibi. Ama bunun ne sihirle ilgisi vardı, ne esrarlı sözcüklerle, ne okuyup üflemeyle, ne olağanüstü bir olayla, ne de büyücülükle! Ama bedenini ve üzerindeki kıyafetleri görünmez kılıyor; sanırım elinde tuttuğu eşyalar için aynı durum söz konusu değil, çünkü parçalanan çiçekleri, götürülen tacı, parçalanan ve sunağın dibine atılan mayasız ekmeği görebilmiştik. Wilhelm Storitz'de içmenin yeterli olduğu bir bileşim formülü var... Nedir bu?... Kuşkusuz şu kırılan küçük şişenin içindeki neredeyse anında buharlaşan şey! Ama bu bileşimin formülü ne, işte bilmediğimiz ama öğrenmemiz gereken ve belki de hiç öğrenemeyeceğimiz şey bu!...

Wilhelm Storitz'e gelince, görünmez olsa bile onu yakalamak mümkün değil miydi? Görünmekten kaçabilse bile sanırım dokunulmaktan kaçamazdı! Somut görünüşü dışında, tüm bedenlerde ortak olan uzunluk, genişlik, derinlik gibi üç boyuttan hiçbirini kaybetmiyordu... Hep oradaydı, etiyle kemiğiyle. Görünmez olabilir, ama dokunulmaz, hayır! Bu hayaletler için geçerlidir ve bizim hayaletlerle işimiz yoktu!

Oysa kendi kendime, tesadüfen kollarından, bacaklarından, kafasından tutabilsek, görmesek bile en azından onu yakalarız diyordum... Ve sahip olduğu yetenek ne kadar şaşırtıcı olursa olsun bir hapishanenin duvarlarından geçmesini sağlamayacaktır!...

Kuşkusuz herkesin düşündüğü, sonuçta kabul edilebilir olan şeyler ancak bunlardı, ama durum hiç de daha az endişe verici görünmüyordu. Halkın güvenliği tehlikedeydi. Büyük kaygılar içerisinde yaşıyordu. Ne evlerde ne de sokaklarda, ne gece ne de gündüz kimse kendini güvende hissetmiyordu. Odalardaki en küçük ses, döşemedeki bir çıtırtı, rüzgârın hareket ettirdiği bir panjur, çatıdaki rüzgârgülünün tıkırtısı, bir böceğin kulaklardaki vızıltısı, iyi kapanmamış bir kapıdan ya da

pencereden gelen rüzgârın uğultusu, her şey kuşkulu görünüyordu. Ev hayatının koşuşturmaları sırasında, yemekte masadayken, akşam yemekten sonra, uyumanın mümkün olduğunu varsayarak, gece uyurken, bir gaspçının, varlığıyla evin dokunulmazlığını ihlal edip etmediğini; Wilhelm Storitz ya da başka herhangi birinin hareketlerinizi dikkatle izleyip izlemediğini, konuştuklarınızı duyup duymadığını ve nihayet ailelerin en gizli sırlarına nüfuz edip etmediğini bilmek mümkün değildi.

Bu Alman Ragz'dan ayrılmış ve Spremberg'e dönmüş olabilirdi elbette. Bu buluşun formülünü kendi ülkesine vermeyi düşünüp düşünmediğini, bu her şeyi görme, duyma gücünü Almanların eline teslim edip etmeyeceğini kim bilebilirdi ki. O zaman, elçiliklerde, adalet bakanlıklarında, tüm hükümet meclislerinde, gizlilik artık mümkün olmaz, uluslararası güvenlik diye bir şey kalmazdı!

Ama düşünülürse -bu doktorun, Yüzbaşı Haralan'ın ve aynı zamanda valiyle polis şefinin de düşüncesiydi- Wilhelm Storitz'in eylemlerine bir son verdiğine inanmak mümkün müydü?... Eğer resmi nikâh gerçekleşmişse, bu mutlaka, nikâhı önleyememiş olduğundan ve belki de o gün Ragz'da bulunmadığındandı. Ama dini nikâh törenini yarıda kesmişti ve Myra'nın bilinci yerine geldiği takdirde töreni yine önlemeye çalışmayacak mıydı? Roderich ailesine duyduğu nefret sönmüş müydü?... İntikam duygusu tatmin olmuş muydu? Katedralde savurduğu tehditleri unutabilir miydik...

"Evli çifte lanet... Lanet!..."

Hayır! bu olaydaki son söz söylenmemişti henüz ve bu adamın intikam planlarını gerçekleştirmek için hangi yöntemleri kullandığı da meçhuldü!

Gerçekten de, Roderich Köşkü gece gündüz korunuyor olsa da içeri girmeyi başaramayacak mıydı? Bir kere köşke girdi mi istediği köşeye gizlenmekte özgür olduğundan, sonra Myra'nın ya da kardeşimin odasına kolaylıkla girebileceğinden, canının çektiği gibi hareket etmez miydi!... Ve bir suç karşısında geriler miydi hiç!...

Yaşananlardan sonra bu durum, boş inançlı hayal gücünün abartmalarına kendini kaptıranlar kadar, olayların gerçeklik çerçevesinde ele alınmasını savunanlarda da saplantı haline gelmişti!

Bunun bir çaresi var mıydı?... Hiçbir çözüm göremiyordum ve Marc'la Myra'nın gidişi bile bir şey değiştirmezdi. Wilhelm Storitz onları özgürce izlemez miydi ve zaten Myra'nın içinde bulunduğu durum Ragz'dan ayrılmaya elverişli miydi?...

Zaten, bu adamın, meydan okumak ve cezalandırmak istediği insanların arasında bulunduğu kuşku kalmadı.

O akşam, Belediye Sarayının bulunduğu semtte, kulenin en yüksekteki penceresinden -aynı zamanda Liszt Meydanı'ndan ve Coloman pazarından da parlak bir ışık görüldü. Tutuşmuş bir tür meşale alçalıp yükseliyordu, sürekli hareket halindeydi; sanki bir kundakçı Belediye Sarayı'nı alevler içinde bırakmak istemekteydi.

Polis şefi ve memurları, merkez karakoldan kendilerini dışarı atarak çabucak kulenin çatısına ulaştılar...

Işık yok olmuştu ve -Mösyö Stepark'ın da beklediği gibi- kimse bulunamadı. Sönmüş meşale yerde duruyordu; duman kokusu vardı içeride; reçineli kıvılcıklar hâlâ çatı da geziniyordu; ama yangının çevreye sıçraması önlendi.

Hiç kimse yoktu!... Adamın -Wilhelm Storitz diyelim ya kaçmaya zamanı olmuştu ya da yakalanamaz olmasa da görünmez bir biçimde kulesinin bir köşesinde duruyordu.

Belediye Sarayı'nın önünde toplanan kalabalık intikam çılgınlıkları atmaya başladı: Ölmeli!... Ölmeli! Wilhelm Storitz de bu sırada halkla alay ediyordu!

Ertesi günün sabahı, bu kez tüm şehre yayılan yeni bir cesaret gösterisi çılgın bir hal aldı.

Ölüm çanlarını andıran uğursuz çan sesleri duyulduğunda saat on buçuktu, ürküntü veren bir tür tehlike çanıydı bu.

Katedralin çanını tek kişi hareket ettiremez. Wilhelm Storitz birçok suç ortağından ya da en azından yardımcısı Hermann'dan yardım almış olmalıydı.

Şehir sakinleri Saint-Michel Meydanı'nda büyük bir kalabalık halinde toplandılar, bu tehlike çanlarının büyük korku saçtığı uzak semtlerden bile koşa koşa gelenler olmuştu...

Mösyö Stepark'la memurları yine acele acele kuzey kulesindeki merdivenlere koştular, hızlı bir şekilde merdivenleri çıktılar, rüzgârlıklarından giren ışıkla tamamen aydınlanan çanların bulunduğu odacığa geldiler...

Ama kulenin bu katında ve bir üstteki galeride yaptıkları arama boşunaydı... Hiç kimse! hiç kimse yoktu!... Memurlar, sessiz çanların salınımlarını henüz tamamladıkları odacığa girdiklerinde, görünmez zangoçlar çoktan yok olmuşlardı bile.

Normalde oldukça sakin, diğer Macar kentlerinin imreneceği kadar huzurlu olan Ragz, artık bu haldeydi işte. Herkesin, ilk bombanın nereye düşeceğini ve ilk yerle bir edilenin kendi evi olup olmayacağını düşündüğü, sürekli bir bombardıman kaygısı altında yaşayan, istila edilmiş bir ülkenin şehriyle karşılaştırmak daha doğru olurdu onu artık.

Gerçekten de, Wilhelm Storitz'den şüphelenmek mümkün müydü?... Yalnızca şehri terk etmemekle kalmamıştı, aynı zamanda hep burada olduğunun bilinmesini istiyordu.

Roderich Köşkünde durum daha da kötüydü. İki gün geçmişti ve bahtsız Myra'nın bilinci hâlâ geri gelmemişti. Dudakları yalnızca tutarsız sözcükler söylemek için açılıyordu, ürkek gözlerinde kimseyi tanımaz bakışlar vardı. Bizi duymuyordu, önceden öylesine neşe saçan, şimdiyse öylesine hüzünlü bu geç kız odasındaki yatağının başucunda bekleyen annesini ve Marc'ı tanımıyordu. Bu geçici bir çılgınlık, tedaviye cevap verecek bir kriz miydi?... Yoksa tedavisi olmayan bir delilik miydi?... kim bilebilirdi ki?...

Son derece bitkindi, yaşam içgüdüleri kendisinden çekilip alınmıştı sanki. Neredeyse hareketsiz, yatağında uzanmıştı, eli zorla kalksa bile hemen düşüyordu. Kendini saran bu bilinçsizlik örtüsünü üzerinden atmaya çalışıp çalışmadığını... iradesinin son bir kez karşı koymayı isteyip istemediğini merak ediyorduk... Marc üzerine eğiliyordu, onunla konuşuyordu, dudaklarından bir yanıt, gözlerinden bir işaret almaya çalışıyordu... ama boşunaydı... boşuna!...

Madam Roderich'e gelince, annelik duyguları kadınlık duygularından baskın çıkmıştı. Olağanüstü bir manevi güçle ayakta duruyordu. Birkaç saat belki dinleniyordu, o da kocası istediği içindi, ama sürekli kâbuslar görüyor ve en ufak bir seste uyanıyordu!... Odasında birinin yürüdüğünü sanıyordu, burada olduğunu söylüyordu kendi kendine, o köşkteydi... ve kızının etrafında dolanıyordu!... Böylece yeniden kalkıyordu ve Myra'nın başucunda bekleyen doktoru ya da Marc'ı gördükten sonra biraz rahatlıyordu... bu durum haftalarca, aylarca sürecek olsaydı buna dayanabilir miydi?...

Her gün, doktorun birçok meslektaşı muayeneye geliyordu. Bunlardan biri ünlü bir ruh doktoruydu ve Budapeşte'den çağırılmıştı. Uzunca ve titizlikle muayene ettikten sonra, bu zihinsel tepkisizlik hakkında hiçbir şey söyleyememişti. Tepki yok, kriz yok. Hayır!... Karşısında tüm yöntemlerin yetersiz kaldığı, dış dünyayla ilgili her şeye karşı bir duyarsızlık, tam bir bilinçsizlik, bir ölüm sükûnetiydi söz konusu olan.

Kardeşim, şimdi ek binalardaki odalardan birinde kalıyordu, aslında yanından uzaklaşmak istemediği Myra'nın odasında kalıyordu demek daha doğru olurdu. Belediye Sarayı'na gitmedikçe köşkten çıkmıyordum. Mösyö Stepark Ragz'da konuşulan her şey hakkında bilgi veriyordu bana. Ondan öğrendiğime göre, halk çok endişeliydi. Yalnızca Wilhelm Storitz değil, ama onun oluşturduğu bir görünmez çete, tüm şehre yayılarak, iblisçe faaliyetleri karşısında savunmasız kalan bu şehrin tüm rahatını bozmuştu!... Ah! içlerinden biri yakalansaydı, linç edilirdi!

Katedraldeki olaylardan sonra Yüzbaşı Haralan'la nadiren karşılaşıyordum. Onu yalnızca Roderich Köşkünde görüyordum. Bildiğim tek şey sabit bir fikirle tüm şehri durmaksızın dolaşıyor olduğuydu ve benden de artık kendisiyle gelmemi istemiyordu. Acaba benim onu vazgeçirmeyi isteyeceğimden

korktuğu planları mı vardı?... Wilhelm Storitz'le bir şekilde karşılaşacaklarını mı umuyordu?... Onu bulabilmek için, bu uğursuzun Spremberg ya da başka bir yerde olduğu haberini mi bekliyordu?... Ama ona engel olmaya çalışmazdım.. Hayır! ona eşlik ederdim.. bu vahşi hayvandan kurtulmamız için ona yardımcı olurum!

Bu olasılığın gerçekleşmesi mümkün müydü?... Hayır, kesinlikle. Ne Ragz'da ne de başka bir yerde!

18'i akşamı kardeşimle uzun bir konuşma yaptım. Bana hiçbir zaman olmadığı kadar bitkin göründü ve ciddi bir şekilde hastalanmasından korkuyordum. Onu bu şehirden uzaklara, Fransa'ya götürmeliydi, ama onu Myra'dan ayrılmaya nasıl ikna edebilirdim?... Sonuçta Roderich ailesinin bir süreliğine Ragz'dan ayrılması mümkün değil miydi?... Bu soru üzerinde düşünmeye değmez miydi?... Bu konuda kafa yoruyor ve doktora bundan söz etmek için kendime söz veriyordum.

Sonunda, o gün, konuşmamızı bitirirken Marc'a şöyle dedim:

"Zavallı kardeşim, tüm umudunu kaybetmek üzere olduğunu görüyorum ama yanıyorsun.. Myra'nın hayatı tehlikede değil... doktorlar bu konuda hemfikir... Bilincini kaybettiyse bu geçici bir şey, inan buna... Bilincine yeniden kavuşacak... kendine gelecek... sana dönecek... onun seven herkese..."

"Umutsuzluğa kapılmamamı istiyorsun," diye yanıtladı beni Marc hıçkırıklara boğulmuş bir sesle. "Myra... zavallı Myra'ın... bilincine kavuşmak!... Tanrı seni duysun!... Ama yazgısı hep bu canavarın elinde olmayacak mı?... Şu ana kadar yaptıklarının kinini yatıştırmış olduğunu mu sanıyorsun? Ya intikamını daha ileriye götürmek isterse... ya isterse?... Bak, Henry... anla beni... sana ne diyeceğimi bilmiyorum!... her şeyi yapabilir ve biz onun karşısında savunmasızız... Her şeyi yapabilir... Her şeyi!..."

"Hayır...hayır!" diye haykırdım.. ve itiraf ediyorum, düşündüğümün tersi bir yanıt veriyordum.. "Hayır, Marc, tehditlerinden korunmak... imkânsız değil."

"Peki nasıl... Nasıl?..." dedi Marc hiddetlenerek. "Hayır Henry, düşündüğünü söylemiyorsun... Tamamıyla mantığa aykırı konuşuyorsun!... Hayır! bu sefil karşısında çaresiziz!... O Ragz'da... Her an görünmeden köşke girebilir...!"

Marc'ın hiddeti yanıt vermeme izin vermiyordu. Yalnızca kendini dinliyordu.

"Hayır Henry," diye yineledi, "bu durum karşısında gözlerini kapamaya çalışıyorsun... Durumu olduğu gibi görmek istemiyorsun!..."

Ardından ellerimi tutarak:

"Şu anda köşkte olmadığını sana kim söyleyebilir?... Beni izliyor olabileceğini düşünmeden... bir odadan ötekine, galeriye... bahçeye gidemiyorum!... Sanki yanımda biri yürüyormuş gibi geliyor!... benden sakınan.. ben ilerleyince geri çekilen.. ve onu yakalamak istediğimde... hiçbir şey bulamıyorum... hiç!"

İlerliyor, görünmeyen bir varlığın izini sürüyordu. Onu yatıştırmak için ne yapacağımı bilmiyordum!... En iyisi onu köşkün dışına çıkarmaktı... uzaklara götürmek... çok uzaklara...

"Ayrıca," diyerek yeniden söze girdi, "biz kendimizi yalnız sanırken onun burada söylediklerimizi dinleyip dinlemediğini kim bilebilir?... işte... bu kapının ardında ayak sesleri duyuyorum.. O burada... Bizse iki kişiyiz, gel!... Onu yakalayacağız... ve ona vuracağım! onu öldüreceğim.. Ama... bu canavar... mümkün mü... yoksa ölümsüz mü?..."

Kardeşimin durumu böyleyken, aklını şu krizlerden biriyle yitirdiğinden kuşkulandırmakta haksız

mydım?...

Ah! bu görünmezliğin keşfi neden gerekiyordu ki... sanki insanoğlu kötülük için yeterince silahlanmamış gibi, eline böyle bir silah vermek şart mıydı?

Sonunda, yine kendi planıma geri dönüyordum: Roderich ailesini gitmeye ikna etmek... Aklını kaybetmiş olan Myra'yı ve neredeyse kaybetmek üzere olan Marc'ı bu lanetli şehirden uzaklara götürmeye!

Bu arada, Wilhelm Storitz'in kuleden âdeta, "Buradayım... hep burada!" diye bağırmasından beri hiçbir olay gerçekleşmemiş olmasına rağmen, tüm halk korku içindeydi. Görünmez adamın evine girdiği kaygısını yaşamayan tek bir aile bile yoktu. Üstelik bu adam yalnız da değildi!... Emrinde bir çetesi vardı!... Katedralde olanlardan sonra, sığınabilecek bir tek yer bile göstermiyordu kiliseler!... Gazeteler mücadele etmeye çalışıyorlardı, başaramıyorlardı, terör karşısında ne yapılabilirdi ki?... işte, halkın ne derece çıldırdığını gösteren bir olay.

19'u sabahı, polis şefini görmek için Temesvar Oteli'nden çıkmıştım.

Prens Miloch Caddesi'ne geldiğimde, Saint-Michel Meydanı'na iki yüz adım kala Yüzbaşı Haralan'ı gördüm ve yanına gittim:

"Mösyö Stepark'ın yanına gidiyorum," dedim. "Benimle gelir misiniz yüzbaşı?..."

Yanıt vermeden, kurulmuş makine gibi benimle aynı yönde gitmeye başladı, tam Liszt Meydanı'na yaklaşmıştık ki, dehşet çığlıkları geldi kulağımıza, iki at koşulmuş bir araba, aşırı hızla sokak aşağı inmekteydi. Yoldan geçenler ezilmemek için sağa sola kaçışıyordu. Araba sürücüsü yere düşmüştü kuşkusuz ve başıboş kalan atlar dizginlenemez bir haldeydi.

En az atlar kadar çıldırmış olan yoldan geçen birkaç kişinin aklına, görünmez birinin bu arabayı kullandığı... Wilhelm Storitz'in sürücü koltuğunda oturuyor olduğu geldi ve "O!... O!... bu o!..." çığlığı bize kadar ulaştı.

Çoktan yanımdan kaybolmuş olan Yüzbaşı Haralan'a doğru dönmeye bile vaktim olmadı, tam yanımdan geçerken durdurmak için aceleyle arabaya doğru koşuyordu.

Sokak bu saatte çok kalabalıktı. Wilhelm Storitz!... Wilhelm Storitz! Her yerden bu ad duyuluyordu! ve genel taşkınlık hali öyle bir noktaya varmıştı ki arabaya doğru uçan taşlar görüldü, bunlara bir de Prens Miloch Caddesi'nin köşesindeki dükkândan atılan birkaç el silah atışı eklendi.

Atlardan biri kalçasına yediği bir kurşunla düştü ve hayvanın vücuduna çarpan araba devrildi.

Kalabalık hemen arabanın üstüne çullandı, tekerleklerine, kasasına ve kollarına yapıştı... ve yirmi kol Wilhelm Storitz'i yakalamak üzere uzandı... Kimse yoktu!...

Demek ki, araba devrilmeden önce atlamayı başarmıştı, çünkü bu tuhaf at arabasıyla dörtnala şehri kat ederek, insanları korkutmak istediğine şüphe yoktu!...

Ama durum böyle değildi, bu kez, bunu kabul etmek gerekiyordu. Birkaç dakika sonra Pusztalı bir köylünün koşturduğu görüldü, Coloman pazarında durdurulan atları öldürülmüş ve içlerinden birini yerde uzanmış görünce öyle öfkelenmişti ki!... Kimse onu dinlemek istemiyordu ve korumakta biraz güçlük çektiğimiz bu zavallı adam halk tarafından hırpalanacaktı neredeyse.

Yüzbaşı Haralan'ı kolundan tuttum, tek kelime söylemeden beni Belediye Sarayı'na kadar izledi.

Mösyö Stepark, Prens Miloch Caddesi'nde olan olaylar konusunda çoktan bilgi edinmişti.

"Şehir çıldırmış," dedi bana, "ve bu çılgınlık nereye kadar gidecek... bunu kim bilebilir!..."

Böylece, her zamanki sorularımı sordum:

"Yeni bir şey öğrendiniz mi?..."

"Evet," diye yanıtladı Mösyö Stepark, Wiener Extrablatt'ın bir sayısını bana uzatarak.

"Ne diyor bu gazete?..."

"Wilhelm Storitz'in Spremberg'de olduğunu söylüyor..."

"Spremberg'de mi?" diye haykırdı hızlıca makaleyi okuyan Yüzbaşı Haralan, ardından bana doğru döndü:

"Gidelim!" dedi... "Bana sözünüz var... Gece Spremberg'de oluruz..."

Bu yolculuğun bir işe yaramayacağına inandığım için ne cevap vereceğimi bilmiyordum.

"Bekleyin yüzbaşı," dedi Mösyö Stepark. "Spremberg'den bu bilgiyi doğrulamalarını istedim ve her an bir telgraf gelebilir."

Üç dakika geçmemişti ki emir eri polis şefine bir telgraf getirdi.

Gazetede haberin hiçbir gerçekliği yoktu. Bırakın Wilhelm Storitz'in Spremberg'de olmasını, onun Ragz'dan bile ayrılmadığı düşünülüyordu.

"Sevgili Haralan," dedim, "size söz verdim ve sözümde de duracağım. Ancak, şu anda ailenizin, yanında olmamıza ihtiyacı var."

Yüzbaşı Haralan Mösyö Stepark'tan izin istedi, ardından ben de tek başıma Temesvar Otel'i'ne geri döndüm.

Ragz gazetelerinin, bu araba kazasıyla ilgili olarak, gerçekleri yansıtan bir yazı yayımlamakta acele ettiklerini söylemek gereksiz, ama bu yazının herkesi ikna ettiği konusunda kuşkuluyum!

İki gün geçti ve Myra Roderich'in durumunda hiçbir değişiklik olmadı. Kardeşime gelince, bana daha sakinleşmiş gibi geldi. Bense, doktora, onun da katılacağını umduğum yolculukla ilgili planımı anlatma fırsatını kolluyordum.

21 Mayıs günü, önceki iki güne göre daha az sakindi, bu kez yetkililer çığırından çıkmış kalabalığı yatıştırmakta güçlük çektiler.

On bire doğru, Bathiany Rıhtımı'nda dolaştığım sırada, şu konuşmalar kulağıma çalındı:

"Geri geldi... o geri geldi!"

Bu "o" kimdi, tahmin edilebiliyordu ve yoldan geçen iki üç kişiye sorduğumda:

"Evinin bacasından duman tütüğü görüldü!" dedi biri.

"Cihannüma perdelerinin arkasından yüzü görüldü!" dedi öteki.

Bu söylentiler gerçek olsun olmasın Teleki Bulvarı'na doğru yöneldim.

Oysa Wilhelm Storitz nasıl olur da kendini temkinsizce gösterirdi! Eğer yakalamayı başarırlarsa onu bekleyenlerden habersiz olamazdı!... Hiçbir şey onu mecbur kılmazken kendini tehlikeye atıp evinin pencerelerinin birinden görünmüş olabilir miydi7...

Gerçek ya da değil, haber etkisini yaratmıştı. Vardığımda yüzlerce insan bulvar ve devriye yolu tarafından evi çoktan kuşatmıştı. Çok geçmeden polis ekipleri, Mösyö Stepark'ın emriyle koşular, ancak kalabalığa hâkim olmaya ve bulvarı boşaltmaya güçleri yetmedi. Her taraftan, öfkeden çıldırmış, ölüm çığlıkları atan kadın ve erkek toplulukları geliyordu.

"Onun" burada olduğuyla ilgili mantıkdışı ama söküp atılamaz inanç karşısında yetkililer ne yapabiliirdi ki! Belki yardımcısı Hermann da buradaydı... belki suç ortakları da... Ve kalabalık, içlerinden biri bile kaçmasın... yakalanmadan geçemesin diye lanetli evi iyice yakından sarmıştı!... Zaten eğer Wilhelm Storitz cihannüma pencerelerinde görüldüyse, demek ki gözle görülür haldeydi ve görünmez olmadan yakalanacak ve bu kez halkın intikamından kurtulamayacaktı!...

Memurların direnmesine ve polis şefinin çabalarına karşın parmaklıklar zorlandı, eve girildi, kapılar kırıldı, camlar söküldü, mobilyalar bahçeye ve avluya atıldı, laboratuvar malzemeleri paramparça edildi; ardından alevler üst katı sardı, çatıya kadar çıktı ve kısa süre sonra cihannüma alevlerin içinde kayboldu.

Wilhelm Storitz'e gelince, evde, avluda ve bahçede arandı, ama boşunaydı... Orada değildi, ya da en azından bulunamadı, ne o, ne de bir başkası...

Şimdi, on yerinden tutuşturulmuş olan ev çıkan yangında yok olmuş ve bir saat sonra yalnızca dört duvarı kalmıştı.

Belki de, yakılıp yıkılması daha iyi olmuştu, kim bilir... ama, bu olayın ardından insanların yatışıp yatışmayacağını... Ragz halkının Wilhelm Storitz'in, ne kadar görünmez olursa olsun, alevler içerisinde öldüğüne inanıp inanmayacağını kim bilebilirdi?...

Neyse ki, Mösyö Stepark çalışma odasındaki kâğıtların büyük bölümünü kurtarmayı başarmıştı. Kâğıtlar Belediye Sarayı'na getirildi. Deliller incelenerek bu sır... ya da oğlunun bu kadar kötüye kullandığı... Otto Storitz'in sırları ortaya çıkarılamaz mıydı!...

Storitz Malikânesi'nin yok edilmesinden sonra Ragz halkının sınırları biraz yatışmış gibiydi. Şehirde herkes rahatlamıştı. Bu adam yakalanmamış olsa da, evi ateşe verilmişti, ama ne yazık ki eviyle birlikte kendisi yanmamıştı. Ayrıca -hayal güçleri geniş bazı şehirliler buna inanmaktan vazgeçmiyorlardı- eve girildiğinde neden orada değildi ve görünmez olsa bile niye alevlerin içinde ölmemişti?

Sonuçta, yıkıntılar arandı, küller karıştırıldı ancak, bu görüşü doğrulayan hiçbir şey bulunamadı. Eğer Wilhelm Storitz yangın sırasında evdeydiyse, alevin ulaşmadığı bir yerlerde olmalıydı.

Bu sırada, polis şefinin Spremberg'den aldığı yeni mektuplar, diğer telgraflar şu noktada birleşmekteydiler: Wilhelm Storitz doğduğu şehirde görülmemişti ve yardımcısı Hermann da ortalarda yoktu ve her ikisinin de nereye kaçtığı kesinlikle bilinmiyordu. Sonuçta, Ragz'dan ayrılmamış olabilerlerdi.

Üzülerek yineliyorum, şehirde nispeten bir sakinleşme görülüyorduyduysa bile Roderich Köşkü için aynı durum söz konusu değildi. Zavallı Myra'nızın akli durumu hiçbir şekilde iyiye gitmiyordu. Hareketlerinin bilincinde değildi, aralıksız yapılan tedavilere tepkisiz, hiç kimseyi tanııyordu. Bu yüzden doktorlar kendilerini en ufak bir umuda kaptırmaya cesaret edemiyorlardı. Zaten kriz baş göstermiyordu, mücadele edebilecekleri, muhtemelen iyileştirici bir tepkiyi tetikleyecek bir kriz yoktu!...

Aşırı bitkin olsa da, Myra'nın hayatı tehlikede gibi görünmüyordu. Neredeyse hareketsiz, ölü gibi solgun, yatağında uzanıyordu. Kaldırmaya çalışıldığında hıçkırıklara boğuluyor, gözlerinden korku okunuyor, kolları bükülüyor ve dudaklarından kopuk kopuk kelimeler dökülüyordu. Yani bilinci yerine mi geliyordu? Hafızasındaki kargaşanın arasında nişan gecesini, katedralde olanları mı hatırlıyordu?... Kendisine ve Marc'a savrulan tehditleri mi duyuyordu?... Belki de böyle olması ve en azından hafızasının geçmişe ait hatıraları korumuş olması tercih edilirdi! Beklemekten başka yapabileceğimiz bir şey yoktu, acaba zaman bugüne kadar tedavilerin başaramadığını başaracak mıydı?...

Bu bahtsız ailenin durumu, görüldüğü gibi, çok kötüydü! Kardeşim köşkten ayrılmıyordu. Doktor ve Madam Roderich'le birlikte Myra'nın yanında kalıyordu, kendi eliyle ona biraz yemek yediriyor, bakışlarında biraz bilinç ışığı arıyordu...

Marc'ın, bir saat için bile olsa, dışarı çıkmasını sağlamak isterdim, ama red cevabıyla karşılaşacağım kesindi. Onu yalnızca Roderich Köşkü'ne gittiğimde görüyordum, Yüzbaşı Haralan'ı da aynı şekilde.

22'si günü, öğleden sonra, sokaklarda yalnız, rasgele geziyordum, zaten bu durumda herhangi bir değişikliğin olabilmesi sadece rastlantıya bağlı değil miydi?

Aklıma Tuna'nın sağ yakasına geçmek geldi, koşullar yüzünden bugüne kadar sürekli ertelemiştim bu geziyi. Zaten içinde bulunduğum ruh haliyle gezinin tadına varmam da imkânsızdı. Böylece köprüye doğru yöneldim, Svendor Adası'nı geçtim ve Sırp kıyısına ayak bastım.

Gözlerimin önünde muhteşem bir kır uzanıyordu, yılın bu mevsiminde tarlalar ve otlaklar

yemyeşildi. Sırp köylüleriyle Macar köylüleri arasında benzer noktalar gözlemlenebilir. Aynı güzel insanlar, aynı duruşlar, erkekler biraz sert bakışlı, asker yürüyüşlü, kadınlarsa kibirli bir heybetlilik sergilemekte. Ama politik tutkuların Macar Krallığı'na göre çok daha canlı olduğu bir ülke burası, köylülerde olduğu kadar şehirlilerde de. Sırbistan Doğu'nun başlangıcı olarak kabul edilmektedir; yönetim şehri Belgrad da kapısıdır. Yıllık üç yüz bin frank vergi ödediği Türkiye'nin buyruğu altında olsa bile Osmanlı İmparatorluğu'nun en kalabalık Hıristiyan nüfusunu oluşturmaktadır. Askeri yetilerle fazlasıyla donatılmış bu Sırp ırkı için Fransız bir yazar tam olarak şöyle demiştir: Ayaklarla toprak dövülerek taburlar çıkarılabilen bir ülke varsa, bu mutlaka yurtsever ve savaşçı Sırp ülkesidir. Bir Sırp asker doğar, asker yaşar ve asker olarak askerde ölür. Slav ırkının tüm özlemleri başkent Belgrad'a yönelik değil midir zaten, ve eğer bir gün bu ırk, Germen ırkına karşı ayaklanırsa, eğer devrim patlak verirse, bağımsızlık bayrağını taşıyacak olan bir Sırp eli olur.

Tüm bu düşünceler aklımdan geçtiği sırada nehir kıyısını izlemekteydim; ormanların, yerini tek bir ağacın bile bulunmadığı geniş ovalara bıraktığı bölge solumda kalmıştı. Oysa Sırp'ların şöyle bir deyişi vardır: "Bir ağaç öldüren bir Sırp öldürmüştür demektir!"

Aynı zamanda Wilhelm Storitz'i de düşünüyordum. Kırlarda görünen şu villalardan birine sığınmış olabilir mi diye soruyordum kendi kendime, acaba görünür halini almış mıydı? Ama hayır! Hikâyesi Tuna'nın öteki yakasında olduğu kadar burada da biliniyordu ve yeniden görülecek olsalar, Sırp polisi kendisiyle birlikte yardımcısı Hermann'ı da tutuklayıp Macar polisine teslim etmekte tereddüt etmezdi.

Saat altıya doğru, ilk bölümünü geçtiğim köprüye geri döndüm ve Svendor Adası'nın büyük ağaçlık yolundan aşağıya indim.

On adım atmış ya da atmamıştım ki Mösyö Stepark'ı gördüm. Yalnızdı, yanıma geldi ve konuşma hemen ikimizi de meşgul eden konu üzerinde yoğunlaştı.

Yeni bir şey öğrenmemişti ve şehrin son günlerdeki ürküntüsünden yavaş yavaş kurtulduğu konusunda hemfikirdik.

Yaklaşık kırk beş dakika boyunca hem konuşup hem yürüyerek adanın kuzey ucuna ulaşmıştık. Güneş batıyordu, ağaçların altı gittikçe karanlıklaşıyordu, yollar ıssızlaşmıştı, evlerin, geceyi karşılamak üzere kapı ve pencereleri kapatılıyordu ve ortalıkta kimse kalmamıştı.

Ragz'a dönme vakti gelmişti, tam köprüye doğru giderken kulağımıza bazı sözler çalındı.

Birden durdum ve Mösyö Stepark'ı da kolundan tutarak durdurdum; sonra, yalnızca onun duyabileceği şekilde eğilerek:

"Dinleyin... birileri konuşuyor... ve bu ses... bu Wilhelm Storitz'in sesi."

"Wilhelm Storitz mi?" diye sordu polis şefi aynı tonla.

"Evet Mösyö Stepark."

"Eğer oysa, bizi fark etmedi ve fark etmemeli de!..."

"Yalnız değil!..."

"Hayır... yardımcısı da yanında kuşkusuz!"

Mösyö Stepark, toprağın üzerinden kayarak ağaçlık boyunca sürükledi beni.

Karanlık bizi koruyordu, böylece görülmeden dinleyebilirdik.

Kısa süre sonra, ağaçların arasında bir yere gizlenmiştik bile, Wilhelm Storitz'in bulunması gereken yere yaklaşık on adım uzaklıktaydık; ama kimseyi görmüyorduk, çünkü konuştuğu kişiyle kendisi görünmez olmuşlardı.

Demek, Hermann'la birlikte Ragz'daydı, biraz sonra bundan emin olacaktık.

Onu ansızın yakalamak için hiç bu kadar iyi bir fırsat doğmamıştı, belki tasarladıklarını öğrenebilirdik, hatta evi yandığından beri nerede oturduğunu da, belki de nihayet onları ele geçirebilecektik...

Burada olduğumuzdan, onu duyabileceğimizden kesinlikle şüphelenmezdi. Dalların arasında yarı uzanmış bir durumda, nefes almaya korkarak, ağaçlıklar boyunca gezinen yardımcı ve efendisinin bir yaklaşım bir uzaklaşmalarına bağlı olarak az ya da çok anlaşılabilir konuşmaları büyük bir heyecanla dinliyorduk. İşte kulağımıza gelen ilk cümle -Wilhelm Storitz'in ağzından çıkan ilk cümle:

"Yarıdan itibaren girebilir miyiz oraya?..."

"Yarıdan itibaren," diye yanıtladı Hermann, "ve kim olduğumuzu kimse bilmeyecek." ikisinin de, Almanca konuştuklarını söylemek gereksiz, neyse ki Mösyö Stepark ve benim anladığımız bir dildi bu.

"Ne zaman döndün Ragz'a?..."

"Bu sabah. Svendor Adası'nda, kimsenin olmadığı bu saatte ve bu yerde bulunmanız kararlaştırılmıştı..."

"Likörü getirdin mi?..."

"Evet... evde kilit altında sakladığım iki şişeyi..."

"Ya şu ev, kiralandı mı?..."

"Benim adıma!"

"Görünür olarak kalabileceğimizden ve kimsenin bizi tanımayacağından eminsin Hermann, değil mi, şu..."

Wilhelm Storitz'in söylediği şehrin ismini ne yazık ki duyamadık çünkü sesler uzaklaşmıştı, yaklaştıklarındaysa Hermann şöyle dedi:

"Hayır, endişelenecek bir şey yok... verdiğim isimlerle Ragz polisinin bizi bulması imkânsız..."

Ragz polisi mi? Yani kalacakları yer yine bir Macar şehriydi, öyle mi?...

Sonra adımlarının sesi giderek azaldı ve uzaklaştılar, bu sırada Mösyö Stepark bana şunları söyledi:

"Hangi şehir?... hangi isimler?... öğrenilmesi gerekenler işte bunlar..."

"Ve de," diye ekledim, "niye her ikisi de Ragz'a geri döndü?" Çünkü bu durum özellikle Roderich ailesi açısından endişe verici görünüyordu bana.

Ve, tam yaklaştıkları sırada: "Hayır, Ragz'dan ayrılmayacağım," diyordu Wilhelm Storitz, tüm öfkelerini açığa vuran bir sesle, "bu aileye karşı olan kinim geçmedikçe... Myra ve şu Fransız..."

Cümlesini bitirmedi, daha doğrusu cümlesinin sonu, ciğerlerinden gelen bir kükremeyi andırıyordu! O anda tam bizim yanımızdaydı ve belki de onu yakalamak için elimizi uzatmamız yeterliydi! Ama o sırada Hermann'ın söylediği şu sözler dikkatimizi çekti:

"Ragz'da artık görünmez olma gücünüzün olduğu biliniyor, nasıl olduğu bilinmese de..."

"Ve bu... asla bilinmeyecek... asla!" diye yanıtladı Wilhelm Storitz, "ayrıca Ragz'la daha işim bitmedi!... Aileden sonra şehir!... Ah! çünkü evimi yaktılar, sırlarımı da yaktıklarını sanıyorlar!... Deliler! Hayır!.. Ragz intikamımdan kurtulamayacak ve taş üstünde taş bırakmayacağım!..."

Şehir için son derece tehditkâr olan bu cümle daha yeni bitmişti ki ağaçların dalları şiddetle aralandı. Mösyö Stepark seslerin geldiği yöne, üç adım ötemize doğru atılmıştı. Ben de ardından

fırlarken o bağıırıyordu:

"Ben birini yakalıyorum Mösyö Vidal. Öteki sizin!"

Elleri, görünmese bile kesinlikle dokunulabilen bir bedene doğru hızla uzanmıştı, buna şüphe yok... Ama çok güçlü bir şekilde geri itildi, o anda kolundan tutmasaydım düşecekti.

Bize saldıranları görmediğimizden, son derece elverişsiz koşullardaki mücadeleden hırpalanarak çıkacağımızı düşündüm. Ama hiç de öyle olmadı. Sol taraftan, uzaklaşan ayak sesleriyle alaycı bir gülme duyuldu.

"Başaramadık!" diye haykırdı Mösyö Stepark, "ama görünmeseler de onları yakalayabileceğimizi biliyoruz artık!.."

Ne yazık ki elimizden kaçmışlardı ve saklandıkları yeri bilmiyorduk. Bildiğimiz bir şey varsa, o da, Ragz şehrinin ve Roderich ailesinin bu adamın insafına kalmış olmasıydı!

Mösyö Stepark ve ben, Svendor Adası boyunca tekrar indik ve köprüyü geçtikten sonra Bathiany Rıhtımı'nda ayrıldık.

Aynı akşam saat dokuzdan önce, köşkte doktorla yalnızdım, bu sırada Madam Roderich'le Marc, Myra'nın başucunda nöbet tutuyorlardı. Doktorun bir an önce Svendor Adası'nda olup bitenlerden haberdar olması ve Wilhelm Storitz'in Ragz'da olduğunu öğrenmesi gerekiyordu.

Her şeyi anlattım, böylece bu adamın, Roderich ailesine karşı sürdürmekte kararlı olduğu intikam eylemleri karşısında Ragz'dan ayrılmanın gerekliliğini anladı. Gitmek şarttı... gizlice gitmek... hatta yarındansa bugün!

"Tek sorum," dedim, "şu: Matmazel Myra acaba bir yolculuğun yorgunluğunu kaldırabilir mi?..."

Doktor başını eğmişti ve uzunca bir süre sessizce düşündükten sonra şu yanıtı verdi:

"Kızımın sağlığında hiçbir sorun yok... acı çekmiyor... yalnızca bilincini yitirdi ama umuyorum, zamanla..."

"Özellikle de sükûnetle," dedim, "ve bu sükûneti de kesinlikle korkacak bir şeyin olmadığı başka bir ülkede bulacaktır... Orada onu saran yakınlarıyla, Marc'la, kocasıyla birlikte olacak... çünkü onlar hiçbir şeyin koparamayacağı bir bağla birbirlerine bağlılar..."

"Hiçbir şeyin Mösyö Vidal! Ama gidişimizle tehlikeyi önlemiş olabilecek miyiz, ya Wilhelm Storitz bizi izlerse?..."

"Hayır... gidiş tarihini... ve yolculuğu sır gibi saklarsak..."

"Sır," diye mırıldandı Doktor Roderich.

Bu tek kelime, kardeşimin de yaptığı gibi, Wilhelm Storitz'den bir şey gizlemenin mümkün olup olmayacağını... şu anda bu odada olup olmadığını, dediklerimizi duyup duymadığını ve yolculuğu önlemek için yeni bir dolap çevirip çevirmeyeceğini kendi kendine sorduğunu göstermekteydi.

Sonuç olarak, gidiş kararlaştırıldı. Madam Roderich hiç karşı çıkmadı. Myra'nın başka bir yere götürülmesi konusunda sabırsızlanıyordu... Ragz'dan uzağa!

Marc'a gelince, o da hiç tereddüt etmedi. Zaten ona Svendor Adası'nda Wilhelm Storitz ve Hermann'la olan karşılaşmamızdan hiç söz etmedim. Bana gereksiz geldi. Geldiğinde, her şeyi Yüzbaşı Haralan'a anlatmakla yetinecektim.

"Demek Ragz'da!" diye haykırdı.

Yolculuğa gelince, hiç karşı koymadı.

Onaylıyordu ve ekledi:

"Kardeşinize eşlik edeceksiniz kuşkusuz, değil mi?..."

"Başka türlü olamaz, ayrıca benim varlığım kardeşim için gerekli olduğu kadar sizin varlığınız da..."

"Gitmeyeceğim," diye yanıtladı, kesinlikle kararından döndürülemez birinin ses tonuyla.

"Gitmeyecek misiniz?"

"Hayır... öyle istiyorum... Ragz'da kalmalıyım... O Ragz'da olduğuna göre... ve kalmakla iyi yapacağım gibi bir duygu var içimde!"

Duygular üzerine tartışmak mümkün değildi, ben de tartışmadım.

"Öyle olsun, yüzbaşı..."

"Ailemle ilgili olarak, benim boşluğumu dolduracağınız konusunda size güveniyorum sevgili Vidal, zaten artık sizin de aileniz..."

"Bana güvenin!"

Ertesi gün, gara gittim ve gece yalnızca Budapeşte'de durup sabah Viyana'ya varan ve hareket saati akşam 8.57 olan ekspres tren için bir kompartıman ayırttım. Viyana'ya ulaşınca, telgrafla şimdiden bir başka kompartıman ayırtmış olduğum Doğu Ekspresi'ne binecektik.

Sonra planlarımız hakkında bilgi vermek için Mösyö Stepark'ı görmeye gittim.

"İyi yapıyorsunuz," dedi bana, "dün duyduklarımızdan sonra tüm şehrin aynı şeyi yapamaması ne acı!"

Polis şefi oldukça endişeliydi; dün duyduklarımızdan sonra ona hak vermemek elde değildi.

Saat yediye doğru Roderich Köşkü'ne döndüm ve yolculuk için hazırlıkların tamamladığını görerek rahatladım.

Saat sekizde, Mösyö ve Madam Roderich'in, Marc'ın ve hep aynı bilinçsiz durumu devam eden Myra'nın bineceği üstü kapalı at arabası köşkün önünde bekliyordu. Yüzbaşı Haralan ve beni, dikkat çekmemek için bir başka araba, başka bir yoldan götürecekti gara.

Doktor ve kardeşim Myra'yı arabaya götürmek için odasına girdiklerinde Myra ortadan yok olmuştu!...

Myra kayboldu!...

Çılgılık köşkte yankılandığında, ne anlama geldiği, önce anlaşılmamıştı sanki. Kayıp mı oldu?... bunun bir anlamı yoktu... inanılmazdı...

Daha yarım saat önce Madam Roderich ve Marc Myra'nın odasında idiler; Myra, yolculuk kılığında, sakin, düzgün soluklar alarak, uyuyormuş gibi yatağında yatıyordu. Biraz önce de Marc'ın elinden bir iki şey yemişti...

Yemek bitmişti, doktor ve kardeşim onu arabaya götürmek üzere yukarı çıktılar... Yatağında değildi... oda boştu...

"Myra!" diye haykırdı Marc, pencereye doğru atılarak...

Pencere kapalıydı, kapı da.

Madam Roderich hemen koştu, ardından da Yüzbaşı Haralan.

Bu ad evin her yerinde yankılandı:

"Myra... Myra!..."

Myra yanıtlamadı, bu anlaşılır bir şeydi ve ondan beklenen, bir cevap değildi. Ama odasında olmayışı nasıl açıklanabilirdi?... Yatağından çıkmış... annesinin odasını geçip görünmeden merdivenlerden inmiş olması mümkün müydü?...

Çılgınlıkları duyduğum sırada ufak tefek valizleri arabaya yerleştirmekle meşguldüm ve birinci kata çıktım.

Kardeşim deli gibi gidip geliyordu, perişan bir sesle yineliyordu:

"Myra... Myra!"

"Myra mı?..." diye sordum. "Ne diyorsun sen... ne istiyorsun, Marc?..."

Doktor zorlukla yanıtladı beni:

"Kızım... kayboldu!"

Kendinden geçen Madam Roderich'i yatağına yatırmak gerekti.

Yüzü kasılmış, gözlerinde afallamış bakışlarla Yüzbaşı Haralan yanıma geldi ve şöyle dedi:

"O... hep o!"

Bu sırada, düşünmeye çalışıyordum. Önünde arabanın durduğu galerinin kapısından hiç ayrılmamıştım ve Myra nasıl olur da bana görünmeden, bahçeye ulaşmak için bu kapıdan geçmiş olabilirdi? Wilhelm Storitz görünmez olabilir!... Ama Myra... ya o?...

Yeniden galeriye indim ve hizmetçileri çağırdım. Teleki Bulvarı'na açılan bahçe kapısı iki kez kilitlendi ve anahtarı üzerinden aldım. Sonra, evin her tarafı, çatı katını, mahzenleri, ek binaları, kuleden terasa kadar her yeri aradım ve bakılmadık bir tek köşe bırakmadım..

Evden sonra, aynı şekilde bahçeyi de aradım.

Kimse yoktu, hiç kimse!

Yeniden Marc'ın yanına döndüm. Zavallı kardeşim gözyaşlarına boğulmuş, hıçkırığa hıçkırığa

ağlıyordu!

Emrindkileri harekete geçirmesi için, polis Şefine bu olayı bir an önce haber vermek gerekiyordu.

"Belediye Sarayı'na gidiyorum... Gelin!" dedim Yüzbaşı Haralan'a.

Giriş katma indik. Araba bekliyordu, yerlerimizi aldık. Büyük kapı açılır açılmaz atlar dörtnala gitmeye başladı ve bir iki dakikada Liszt Meydanına vardık.

Mösyö Stepark hâlâ bürosundaydı ve olanları anlattım.

Hiçbir Şeye Őaşırmamaya alışmış olan bu adam kendini tutamadı.

"Matmazel Roderich kayboldu ha!" diye haykırdı.

"Evet..." diye yanıtladım, "imkânsız gibi görünüyor ama oldu işte! Wilhelm Storitz kaçırdı!... Görünmez olarak köşke girdi ve görünmez olarak da çıktı diyelim! Ama... Myra... görünmez değildi ki!..."

"Nereden biliyorsunuz?" diye sordu Mösyö Stepark.

Zihninde bir ışık çakmışçasına Mösyö Stepark'ın ağzından kaçan bu yanıt, tek mantıklı, tek gerçek Şey değil miydi?... Wilhelm Storitz'in kendisi gibi başkalarını da görünmez kılacak gücü yok muydu?... Hep yardımcısı Hermann'ın da kendisi gibi görünmez olduğuna inanmamış mıydık?

"Baylar," dedi Mösyö Stepark, "benimle yeniden köşke gelir misiniz?..."

"Hemen," diye yanıtladım.

"Hizmetinizdeyim baylar... birkaç talimat vermenin zamanı geldi."

Polis Şefi bir onbaşı çağırdı ve bir polis mangasıyla Roderich Köşkü'ne gitmesini emretti. Köşkte gece boyunca nöbet tutulması gerekiyordu. Sonra, araba üçümüzü doktorun evine götürdü.

İçerisi, dışarısı yeniden didik didik arandı.

Hiçbir sonuca varılmadı, varılamazdı!... Ancak Mösyö Stepark Myra'nın odasına girdiği anda bir saptamada bulundu.

"Mösyö Vidal," dedi bana, "farklı bir koku duyuyor musunuz, daha önceden başka bir yerde duymuş olduğumuz bir koku?..."

Havada gerçekten belli belirsiz bir koku vardı. Aklıma geldi ve haykırdım:

"Laboratuvardan alacağınız sırada, Mösyö Stepark, kırılan Şişenin içindeki Şu likörün kokusu."

"Evet Mösyö Vidal ve görünmezliği sağlayan da bu likör işte; Wilhelm Storitz Matmazel Myra Roderich'i görünmez kıldı ve aynı kendisi gibi bir biçimde kaçırdı onu!..."

Őaşkına dönmüştük! Olaylar böyle gelişmiş olmalıydı ve Wilhelm Storitz'in arama sırasında laboratuvarda olduğuna ve bizim elimize geçmesindense, içinde, çok çabuk buharlaşan likörün bulunduğu Şu Şişeyi kırdığına hiç kuşkusuz kalmamıştı artık!...

Evet! bu kesinlikle o tuhaf kokunun aynısıydı!... Evet! Wilhelm Storitz bu odaya gelmişti ve Myra Roderich'i kaçırmıştı!

Ne geceydi; ben kardeşimin yanında, doktor Madam Roderich'in yanı başında, büyük bir sabırsızlıkla günün doğmasını bekliyorduk!

Sabah mı?... Sabahın olması ne işimize yarayacaktı ki?... Wilhelm Storitz için ışığın önemi var mıydı?... Onu görünür mü kılıyordu?... Nüfuz edilmez bir gecede yaşadığından emin değil miydi?...

Mösyö Stepark Belediye Sarayı'na gitmek için köşkten, ancak sabah olduğunda ayrıldı. Ardından, saat sekize doğru, vali, kızının bulunması için her Şeyin yapılacağından emin olmasını doktora söylemek için köşke geldi...

Ama, ne yapabilirdi ki?

Daha sabahtan, Myra'nın kaçırılma haberi Ragz'ın tüm mahallelerine yayılmıştı ve yarattığı etkiye gelince, bunu anlatmak istemiyorum.

Saat ona doğru, Teğmen Armgard köşke geldi ve arkadaşına yardım etmek istediğini söyledi -ne yapmak için, ulu Tanrım? En azından, Yüzbaşı Haralan'ın araştırmalarına yeniden başlamaya niyeti varsa, artık yalnız olmayacaktı.

Yüzbaşının aklından geçen de buydu, çünkü teğmeni görür görmez ona yalnızca şu kelimeyi söyledi:

"Gel."

İkisi çıkarken, onlarla gitmek için karşı konulmaz bir istek duydum.

Bundan Marc'a bahsettim.. Beni anladı mı bilmiyorum, o kadar bitkindi ki! Köşkten çıktım. İki subay rıhtıma varmışlardı bile. Yoldan geçen insanlar köşke dehşetle karışık bir korkuyla bakıyorlardı. Tüm şehri altüst eden, şu korkunç tufanın patlak verdiği yer burası değil miydi?...

Yanlarına vardığımda, Yüzbaşı Haralan belki de varlığını fark etmeden, bana baktı.

"Bizimle mi geliyorsunuz Mösyö Vidal," dedi Teğmen Armgard.

"Evet, nereye gidiyorsunuz?..."

Sorum yanıtız kaldı. Nereye gidiyorduk?... tabii ki rasgele... ve rastlantı izleyebileceğimiz en emin kılavuz değil miydi?...

Kararsız adımlarla hiç konuşmadan yürüyorduk.

Macar Meydanı'nı geçip Prens Miloch Caddesi'ni çıktıktan sonra, Saint-Michel Meydanı'nın kemerleri altında dolaştık. Yüzbaşı Haralan kimi kez sanki ayakları yere çivilenmiş gibi duruyordu. Sonra yeniden kararsız adımlarla yürümeye başlıyordu.

Meydanın dibindeki katedrale baktım, kapıları kapalı, çanları sessiz, bu terk edilmişlik içinde hüznü bir hali vardı ve inan henüz inananların ibadetine açılmamıştı...

Sola dönerek, mihrap bölümünün arkasından geçtik ve kısa bir tereddütten sonra Yüzbaşı Haralan Bihar Caddesi'ne girdi.

Ragz'ın bu aristokratik mahallesi ölü gibiydi, erkenci bir iki insan geçiyordu sadece, tıpkı bir genel yas gününde olduğu gibi köşklerin çoğunun pencereleri kapalıydı.

Sokağın sonundaki Teleki Bulvarı boydan boya boştu ya da daha doğrusu boşaltılmıştı. Storitz Malikânesi'nin yanmasından sonra buradan kimse geçmiyordu.

Yüzbaşı Haralan hangi yöne gidecekti, şehrin yukarısına yani şato tarafına mı, yoksa Bathiany Rıhtımı'na doğru Tuna tarafına mı?...

Birden bir çılgılık attı:

"Orada... orada..." diye yineliyordu ateşli gözlerle, hâlâ tüten yıkıntılara doğru elini uzatarak...

Yüzbaşı Haralan durmuştu, gözleri nefret doluydu! Bu yıkıntılar onu karşı konulmaz bir şekilde çeker gibiydi ve yarı yıkılmış parmaklılara doğru atıldı.

Kısa bir süre sonra üçümüz de avlunun ortasındaydık.

Alevlerle kararmış duvar kalıntılarından başka bir şey kalmamıştı, bu duvarların dibinde, yapı iskeletinin kömürleşmiş parçaları, yamulmuş demirler, üstü hafif gazlarla kaplı kül yığınları, mobilya kalıntıları vardı ve sağ çatı duvarının ucundaysa, sağda rüzgârgülünün sapı duruyordu ve üzerinde WS harfleri seçilmekteydi.

Yüzbaşı Haralan hiç kıpırdamadan yıkıntılara bakıyordu. Ah! keşke evini yaktıkları gibi şu lanetli Alman'ı da, korkunç buluşunun sırrıyla birlikte yakabilselerdi! O zaman Roderich ailesi, her şeyden acı olan bu mutsuzluğu yaşamak zorunda kalmazdı.

Teğmen Armgard, öfkeden çıldırmış olan arkadaşını götürmek istedi.

"Gidelim," dedi ona.

"Hayır," diye haykırdı onu duyacak halde olmayan Yüzbaşı Haralan. "Hayır!... bu yıkıntıların altını üstüne getirmek istiyorum!... Bu adam buradaymış gibi geliyor bana... ve kardeşim de onunla birlikte... Dinleyin... birileri bahçede yürüyor... o... bu o!"

Yüzbaşı Haralan kulak kesiliyordu... kıpırdamamamız için işaret ediyordu bize...

Bu yalnızca bir hayaldi, ama ben de kumun üzerinde birinin ayak seslerini duyduğumu sandım...

O anda, Yüzbaşı Haralan, kendisini götürmeye çalışan teğmeni iterek hızla yıkıntılara doğru atıldı, ayakları küllerin ve yıkıntıların içindeydi ve avlu tarafındaki giriş katında bulunan laboratuvarın olduğu yerde durdu... Bağırmağa başladı:

"Myra... Myra..."

Sesi yankılanıyormuş gibiydi...

Teğmen Armgard'a baktığım sırada, o da bana soru soran gözlerle bakıyordu...

O sırada, Yüzbaşı Haralan yıkıntıları geçip bahçeye ulaştı, bir sıçrayışta basamakları indi ve çimenlikteki otların arasına düştü.

Biz onun yanına varmak üzereyken, sanki somut bir engele çarpmış gibi bazı hareketler yapmaya başladı... ilerliyor, geri çekiliyor, kollarını açıp kapatıyor, eğiliyor, yeniden doğruluyordu, tıpkı düşmanını belinden yakalayan bir savaşçı gibiydi...

"Onu tuttum!" diye bağırdı.

Teğmen Armgard ve ben hızla ona doğru gittik ve o anda göğsünde sıkışmış nefesinin sesini duydum...

"Yakaladım sefili... yakaladım..." diye yineledi. "Yardım et Vidal... Yardım et Armgard!"

Birden, görmediğim bir kol tarafından itildiğimi hissettim, bu sırada hırıltılı bir nefes çarptı yüzüme!

Hayır! Evet!... Tam anlamıyla göğüs göğüse bir mücadeleydi bu! O burada, görünmez varlık... Wilhelm Storitz ya da her kimse!... Kim olursa olsun, elimizdeydi... onu hiç bırakmayacaktık... Myra'nın nerede olduğunu söylemek zorunda kalacaktı!

Böylece, hep düşündüğüm gibi, görüntüsünü yok edecek gücü olsa bile en azından maddi varlığı kalıyordu! Bir hayalet değil, var gücümüzle etkisiz kılmaya çalıştığımız bir bedendi!... Ayrıca, Wilhelm Storitz yalnızdı, çünkü yakalandığı bahçede başka görünmez kişiler olsaydı çoktan üzerimize atılmış olurlardı bile! Evet... yalnızdı... ama biz gelince neden kaçmamıştı?... Demek ki gafil avlanmış ve Yüzbaşı Haralan tarafından yakalanmıştı... Evet... böyle olmuştu muhakkak!...

Nihayet görünmez düşmanımızı hareket edemez hale getirmiştik. Ben bir kolundan, teğmen diğer kolundan tutuyordu.

"Myra nerede... Myra nerede?..." diye bağırdı Yüzbaşı Haralan.

Yanıtlamak yerine kurtulmaya çalıştı, elimizden kaçmak için zorlu bir mücadele veren oldukça güçlü biriyle karşı karşıyaydık ve başarsaydı bahçeye atılarak kalıntıların arasından geçip, bulvara çıkacaktı ve onu bir daha yakalama umudumuz kalmayacaktı!

"Myra'nın nerede olduğunu söyleyecek misin?..." diye yineledi Yüzbaşı Haralan.

Karşılığında şu sözcükler duyuldu:

"Asla!... Asla!"

Bu kesinlikle Wilhelm Storitz'di!... bu onun sesiydi!...

Bu savaş fazla süremezdi... Bire karşı üç olmamıza karşın güçlerimiz tükenmek üzereydi. O anda, Teğmen Armgard şiddetle geri itildi, çimenlerin üstüne düştü ve tuttuğum kol elimden kurtuldu, işte tam o sırada, Teğmen Armgard tekrar kalkmadan, kılıcı kınından hızla çekildi, onu çeken el Wilhelm Storitz'in eliydi... Evet... öfkeden çıldırmıştı, artık kaçmaya çalışmıyordu... Yüzbaşı Haralan'ı öldürmek istiyordu!... Yüzbaşı da kılıcını yakaladı ve ikisi de tıpkı düellodaymış gibi karşı karşıyaydılar, biri görünüyor öteki görünmüyordu!...

Bizim bu tuhaf mücadeleye müdahale etmemiz imkânsızdı, her şey Yüzbaşı Haralan'ın aleyhineydi çünkü ona yöneltilen kılıç darbelerinden kaçabilse bile karşılık vermesi oldukça zordu. Bu yüzden korunmaya çalışmayarak, düşmanına saldırmaya, ona isabet ettirmeye çalışıyordu ve biri görünür bir el tarafından, diğeriye görünmez bir el tarafından tutulan iki kılıç karşı karşıya geldiler.

Wilhelm Storitz'in bu silahı kullanmasını bildiği açıkça ortadaydı ve hızla karşılanan bir kol hareketiyle Yüzbaşı Haralan omzundan yaralandı... Ama, kılıcı ileriye uzandı... bir acı çığılığı duyuldu... ve bir kütle çimenlerin üstüne düştü.

Wilhelm Storitz büyük bir olasılıkla tam göğsünden yaralanmıştı... Bir kan seli boşandı ve ruhu bedeninden çekildikçe, vücudu yavaş yavaş somut halini almaya başladı... son ölüm çırpmışlarıyla tamamen ortaya çıktı...

Yüzbaşı Haralan Wilhelm Storitz'in üzerine atıldı ve yine bağırdı:

"Myra... kardeşim, nerede Myra?..."

Artık yerde yalnızca bir ceset vardı, yüzü kasılmış, gözler açık, bakışları hâlâ tehdit dolu bir ceset -tuhaf insan Wilhelm Storitz'in görünür cesedi!

Wilhelm Storitz'in trajik sonu böyleydi işte. Roderich ailesinin ondan korkacak bir şeyi kalmadıysa da, ölümüyle durum daha da kötüleşmemiş miydi?...

En acil olanı, polis şefine gerekli önlemleri alması için haber vermektir ve böyle yapılması kararlaştırıldı.

Yüzbaşı Haralan, -sadece hafif bir yara almıştı- Roderich Köşkü'ne gidecek ve babasına haber verecekti.

Ben, Mösyö Stepark'a olan bitenleri anlatmak için hızla Belediye Sarayı'na gidecektim.

Teğmen Armgard bahçede cesedin yanında kalacaktı.

Birbirimizden ayrıldık ve Yüzbaşı Haralan yeniden Teleki Bulvarı'ndan inerken ben de hızlı adımlarla Bihar Caddesi'nden çıkarak Belediye Sarayı'na doğru yöneldim.

Mösyö Stepark beni hemen içeri aldı ve ona bu inanılmaz düelloyu anlattığımda, duyduğu şüphe kadar şaşkınlığını da gizlemeksizin şöyle dedi:

"Yani Wilhelm Storitz öldü mü şimdi?..."

"Evet... Yüzbaşı Haralan'ın tam göğsüne isabet ettirdiği bir kılıç darbesiyle."

"Öldü, öyle mi... şu ölüm dediğimiz şeyden mi söz ediyorsunuz?..."

"Gelin Mösyö Stepark ve kendi gözlerinizle görün..."

"Görecek miyim?..."

Kuşkusuz, Mösyö Stepark kendi kendine aklımın başında olup olmadığını soruyordu. Bunun üzerine ekledim: "Ölümden sonra görünmezlik ortadan kalktı ve yarısından kanlar akmaya başlayınca Wilhelm Storitz'in bedeni, insani biçimini aldı..."

"Siz gördünüz mü?..."

"Sizi gördüğüm ve sizin de göreceğiniz gibi!..."

"Gidelim," diye yanıtladı polis şefi, onbaşıya on iki kadar polisle birlikte kendisini izlemesini emrettikten sonra.

Teleki Bulvarı'ndan, daha önce de söylediğim gibi, Storitz Malikânesi yandığından beri hiç kimse geçmiyordu. Gittiğimden beri de kimse geçmemişti. Bu yüzden olay daha duyulmamıştı ve Ragz bu uğursuz kişiden kurtulduğundan hâlâ habersizdi.

Mösyö Stepark, emrindeki polisler ve ben parmaklıkları aşır yıkıntıları geçtikten sonra Teğmen Armgard göründü.

Ceset, ölüm katılığı içinde, otların üzerinde boylu boyuca uzanmıştı, biraz sola dönüktü, giysileri kan içindeydi, göğsünden bir iki damla kan sızıyordu, yüzü renksizdi, sağ eli hâlâ teğmenin kılıcını tutuyordu, öteki ise yarı kıvrıktı -çoktan soğumuş ve gömülmeye uygun durumda bir cesetti bu.

Mösyö Stepark uzunca bir süre baktıktan sonra şöyle dedi:

"Bu o!"

Memurları biraz korkuyla yaklaşmışlardı ve onlar da tanıdılar. Mösyö Stepark iyice emin olmak için, görmenin yanında dokunmanın kesinliğini de hissedebilmek amacıyla cesedi başından ayaklarına

kadar eliyle yokladı.

"Ölmüş... kesinlikle ölmüş!" dedi.

Sonra, Teğmen Armgard'a dönerek:

"Kimse gelemedi mi?..." dedi.

"Hiç kimse Mösyö Stepark."

"Ve bu bahçede hiçbir ses... hiçbir ayak sesi duymadınız mı?..."

"Hayır!"

Demek ki Wilhelm Storitz'i yakaladığımızda, evinin yıkıntıları arasında yalnız olduğunu düşünmek yerinde olurdu.

"Ya şimdi ne olacak Mösyö Stepark?" diye sordu Teğmen Armgard.

"Cesedi Belediye Sarayı'na taşıtacağım..."

"Herkesin gözü önünde mi?..." dedim.

"Herkesin gözü önünde," diye yanıtladı polis şefi. "Tüm Ragz Wilhelm Storitz'in öldüğünü öğrenmeli ve buna da ancak cesedi gördüklerinde inanacaklardır!..."

"Ve gömüldüğünde," diye ekledi Teğmen Armgard.

"Eğer gömülürse!..." dedi Mösyö Stepark.

"Eğer gömülürse mi?..." diye yineledim.

"Öncelikle Mösyö Vidal, bir otopsinin yapılması gerekmektedir... Kim bilir?... Organlarını inceleyerek, ölünün kanını analiz ederek belki hâlâ bilemediğimiz şeyi buluruz... görünmezliği sağlayan maddenin yapısını..."

"Yok edilmesi gereken bir sır!" diye haykırdım.

"Sonra, kanımca," diye sözlerini sürdürdü polis şefi, "cesedi yakmak ve küllerini de rüzgâra savurmak en iyisi olacaktır, aynı Ortaçağ cadılarına yapıldığı gibi!"

Yüzbaşı Haralan her şeyi anlatmış olduğu babasının yanındaydı. Madam Roderich'in, şu haliyle, hiçbir şeyi bilmemesinin daha güvenli olacağını düşünmüştük. Zaten Wilhelm Storitz'in ölümü ona kızını geri getirmiyordu!

Kardeşime gelince, henüz bir şey bilmiyordu, kendisini doktorun çalışma odasında beklediğimizi bildirdik ona.

Bu haberi, intikam duygusu tatmin edilmiş biri gibi karşılamadı! Ardından, hıçkırıklar, ağzından umutsuzca şu sözler döküldü:

"Ölmüş!... Onu öldürdünüz!... Myra'nın nerede olduğunu söylemeden öldü!... Myra... Yaşıyor... zavallı Myra'ın... Onu bir daha asla göremeyeceğim!"

Acılarının taşması karşısında ne söylenebilirdi ki?

Yine de denedim; daha sonra aynı şekilde Madam Roderich de teselli edilmeye çalışılacaktı. Hayır, tüm umudu kaybetmemek gerekirdi... Myra'nın nerede olduğunu bilmiyorduk... şehirdeki evlerden birinde mi tutuluyordu, yoksa şehir dışında mıydı, bilmiyorduk... Ama bir kişi biliyordu... bilmeliydi... Wilhelm Storitz'in yardımcısı... şu Hermann... onu arayacaktık... İsterse Almanya'nın en ücra köşesinde olsun onu bulacaktık!... Susmak efendisi kadar yarar sağlamazdı ona!... Konuşacaktı... konuşmaya zorlayacaktık... ona bir servet sunulmak zorunda kalınsa bile!... Myra ailesine... nişanlısına... kocasına kavuşacaktı... ve tedavilerle, şefkatle ve aşkla bilinci yerine gelecekti!...

Marc hiçbir şey duymuyordu... hiçbir şey duymak istemiyordu... Onun için konuşulabilecek tek şey

ölümdü... O öldürülmemeliydi... Ondan sırrını öğrenmek gerekirdi!...

Kardeşimi nasıl yatıştıracağımı bilmiyordum, o sırada konuşmamız dışarıdan gelen gürültülerle kesildi.

Yüzbaşı Haralan ve Teğmen Armgard, bulvarla Bathiany Rıhtım'ının birleştiği yere açılan pencereye doğru hızla gittiler.

Yine neler oluyordu?... Bulduğumuz ruh halinde, sanıyorum ki hiçbir şey bizi şaşırtamazdı, hatta Wilhelm Storitz'in dirilişi bile olsa!...

Bu, cenaze alayıydı. Ceset, bir sedyenin üzerinde yatıyordu, üstü bir çarşafla bile örtülmemişti, mangadaki diğerlerinin eşlik ettiği iki polis memuru tarafından taşınıyordu. Ragz Wilhelm Storitz'in öldüğünü ve terör döneminin son bulunduğunu öğrenecekti!

Bu nedenle cenaze alayı, Etienne II Caddesi'ne kadar Bathiany Rıhtım'ını izledikten sonra, Coloman pazarından, daha sonra da Belediye Sarayı'na kadar olan en kalabalık mahallelerden geçecekti.

Bana kalırsa, Roderich Köşkü'nün önünden hiç geçmemesi iyi oldu.

Kardeşim pencereye, yanımıza geldi, o anda, kendininki pahasına da olsa, yeniden hayata döndürmek isteyeceği bedeni kanlar içinde görünce bir umutsuzluk çığılığı attı!...

Erkeği, kadını, çocuğu, burjuvası, Pusztalı köylüsüyle, halk son derece gürültülü gösterilere girişmişti. Wilhelm Storitz sağ olsaydı bu kalabalık tarafından linç edilirdi! Öldüğü için cesedine dokunmuyorlardı. Ama kuşkusuz, Mösyö Stepark'ın dediği gibi halk onu kutsal toprağa gömmeyi istemeyecekti. Halka açık bir alanda yakılacak ya da sularının, gövdesini Karadeniz'in uzak derinliklerine götüreceği Tuna'ya atılacaktı.

Yarım saat boyunca köşkün önünde haykırışlar devam etti, sonra sessizlik oldu.

O zaman, Yüzbaşı Haralan valiliğe gideceğini söyledi. Valiyle, Hermann'ı bulmak için yapılacak araştırmalar konusunda konuşmak istiyordu. Berlin'e, Avusturya Büyükelçiliği'ne yazmak, yardım etmeye can atacak olan Alman polisini harekete geçirmek gerekiyordu... Gazeteler de destek verirdi bu girişime... Wilhelm Storitz'in sırlarını bilen tek kişi ve kuşkusuz kurbanının bekçisi olan Hermann'ın yerini bulana ödül verilecekti.

Yüzbaşı Haralan son bir kez annesinin odasına çıktıktan sonra, Teğmen Armgard'la birlikte köşkten ayrıldı.

Ben kardeşimin yanında kalmıştım; onun yanında geçen saatler ne kadar da acı doluydu! Onu yatıştıramıyordum ve gittikçe artan taşkınlık halini gördükçe çok kaygılanıyordum! Benden kaçıyordu, bunu hissediyordum ve belki de direnemeyeceği bir kriz geçirmesinden korkuyordum!... Bu saçmalıktı!... Gitmek istiyordu, akşam Spremberg'e gitmek... Bu şehirde Hermann tanınıyor olmalıydı... neden Spremberg'de olmasındı ki... ve Myra da onun yanında?

Hermann Spremberg'de olabilirdi. Ama Myra, bu pek mantıklı değildi. Dün akşam kaybolmuştu ve bu sabah Wilhelm Storitz daha Ragz'daydı... Şehir civarlarında bir yerlere götürdüğünü sanıyordum, daha çok... belki de Hermann'ın, hâlâ görünür haline kavuşturmadığı bu zavallı bilinçsiz kıza bekçilik yaptığı şehrin civarındaki bir eve!... Bu koşullarda onu bulabilme umudunu taşıyabilir miydik?...

Kardeşim beni dinlemeyi reddediyordu... Tartışmıyordu bile... Bir tek düşüncesi vardı... saplantı haline gelen bir düşünce...Spremberg'e gitmek!...

"Sen de benimle geleceksin Henry," dedi.

"Evet... zavallı dostum," diye yanıtladım. Marc'ı bu yararsız yolculuktan vazgeçirmeyi başarıp

başaramayacağımı bilmiyordum.

Tek yapabildiğim, gidişimizi bir sonraki güne ertelemek oldu... Mösyö Stepark'ı görmeli, Spremberg polisiyle ilgili tavsiyeler istemeli, sonra da bizimle gelmeye can atacak olan Yüzbaşı Haralan'a haber vermeliydim.

Saat yediye doğru Teğmen Armgard'la Yüzbaşı Haralan köşke geldiler. Vali, benim gibi, Myra'nın, Hermann'ın gözetiminde Ragz civarında olduğunu düşünüyordu ve araştırmalara hemen buradan başlanacağı konusunda onlara güvence vermişti.

Doktor Roderich hâlâ Madam Roderich'in yanındaydı. Salonda yalnızca iki subay, kardeşim ve ben vardık.

Panjurlar kapalıydı, hizmetçi bir lamba getirerek konsollardan birinin üstüne koydu. Doktor aşağıya inmeden yemek salonuna geçmemeliydik.

Saat daha yeni yedi buçuğu gösteriyordu.

Yüzbaşı Haralan'ın yanında oturmuş, ona tam Spremberg yolculuğundan söz edecekken galerinin kapısı sert bir şekilde açıldı.

Kuşkusuz bahçeden gelen hava akımının etkisiyle açılmıştı bu kapı, çünkü kimseyi görmedim ve daha akıl almaz olanı, ardından kendi kendine kapandı...

O halde -hayır! Bu sahneyi asla unutmayacağım!

Bir ses duyuldu... nişan gecesindeki gibi değil... şu Kin Şarkısı'yla bize hakaret eden sert ses değil, ama duru ve neşeli bir ses, en çok sevilen ses! Myra'nın sesi!...

"Marc... sevgili Marc," dedi, "ve siz Mösyö Henry... ve sen kardeşim?... Hadi, yemek saati!... Anneme ve babama haber verdin mi?... Haralan... git çağır onları da masaya oturalım.. Açlıktan ölüyorum!... Bizimle misiniz bu akşam Mösyö Armgard?"

Bu Myra'ydı... ta kendisi... Bilincine kavuşmuş olan Myra... iyileşmiş olan Myra! Sanki her zamanki gibi odasından iniyordu! Myra bizi görüyordu ama biz onu göremiyorduk!... Myra görünmez durumdaydı!...

Şaşkınlıktan koltuklarımıza çivilenmiş, ne kıpırdamaya, ne konuşmaya ne de bu sesin geldiği yöne gitmeye cesaret edebiliyorduk...

Oysa Myra capcanlı bir şekilde buradaydı, bunu biliyorduk, görünmezdi ama dokunulabilirdi!...

Nereden geliyordu öyleyse?... Kendisini kaçırmanın onu götürdüğü evden mi?... Ama demek ki kaçabilmiş, Hermann'ı atlatabilmiş, şehri geçip, kimse tarafından fark edilmeden köşke dönebilmişti, öyle mi?... Ama köşkün kapıları kapalıydı ve kimse bu kapıları ona açamazdı.

Hayır ve varlığının nedenini anlamakta gecikmedik... Myra Wilhelm Storitz'in, onu görünmez yaparak bıraktığı odasından iniyordu... Biz onu köşk dışında sanırken o yatağından çıkmamıştı... bu yirmi dört saat boyunca hareketsiz, hep sessiz ve bilinçsizce yatmıştı!... Burada olacağı kimsenin aklına gelmemişti ve aslında bunu düşünmeliydik!

Wilhelm Storitz onu hemen kaçırmadıysa demek ki bir şey ona engel olmuştu; ama o sabah Yüzbaşı Haralan tarafından öldürülmemiş olsaydı işini bitirmek için geri gelecekti!...

Belki de onu görünmez kılan şu likörün etkisiyle bilinci yerine gelmiş olan Myra aramızdaydı, bir haftadır olanlardan habersiz, Myra bu salondaydı, bizimle konuşuyor, bizi görüyordu, karanlıkta odasından inerken kendisinin görünmez olduğunun farkında değildi!...

Marc ayağa kalkmıştı, kollarını Myra'yı sarmak ister gibi açmıştı...

Myra yeniden konuşmaya başladı:

"Ama neyiniz var sizin böyle dostlarım?... Size soruyorum... ve siz yanıt vermiyorsunuz, öyle mi?... Beni gördüğünüze şaşırdınız mı?... Neler oluyor?... Annem niye burada değil?... Yoksa rahatsız mı?..."

Cümlesini bitirmedi. Kapı yeniden açıldı ve içeriye Doktor Roderich girdi.

Myra ona doğru atıldı -en azından öyle tahmin ediyorduk çünkü- şöyle haykırdı:

"Ah! babacığım!... Neler oluyor?... Ya annem, nerede?... Hasta mı?... Odasına çıkacağım..."

Eşikte duran doktor anlamıştı...

Bu sırada Myra onun yanındaydı ve onu öperek yineliyordu:

"Annem... annem!..."

"Hasta değil!..." diye kekeledi doktor. "İnecek... Bekle çocuğum, bekle!"

O anda Marc Myra'nın elini bulmuştu ve onu yavaşça sanki bir körü yönlendiriyormuş gibi götürdü...

Oysa Myra kör değildi, yalnızca onu göremeyenler kördüler!

Sonra kardeşim onu yanına oturttu...

Varlığının aramızda yarattığı bu tuhaf etkiye şaşırmış, artık konuşmuyordu ve Marc, titrek bir sesle, muhakkak ki Myra'nın hiçbir şey anlamadığı şu sözcükleri mırıldandı:

"Myra... sevgili Myra'ın!... Evet!... bu sensin... seni burada hissediyorum... yanı başımda!... Oh!... sana yalvarıyorum... sevgilim... gitme..."

"Sevgili Marc... bu altüst olmuş haliniz... Hepiniz... beni korkutuyorsunuz... babacığım... söyle bana!... Üzücü bir şey mi var?... Annem... annem!..."

Marc Myra'nın ayağa kalktığını hissetti ve onu tuttu... yavaşça...

"Myra... sevgili Myra'ın... konuş... yine konuş!... sesini duyayım... sen... sen... karım!... sevgilim Myra!..."

Hepimiz, onun yemden görünmesini sağlayacak kişinin sırrını da beraberinde götürerek öldüğünü düşünerek dehşete kapılmış bir şekilde kalakalmıştık!

Elimizi kolumuzu bağlayan bu durum, mutlu bir sona ulaşabilecek miydi?... Kim bunu umut edebilirdi?... Myra'nın görünür dünyada belki de asla var olamayacağı düşünülürken umutsuzluğa düşmemek mümkün müydü?... Bu yüzden ona kavuşmuş olmanın büyük sevincine, onu, tüm iyilik ve güzelliğiyle karşımızda görememenin derin üzüntüsü karışıyordu!

Bu koşullarda, Roderich ailesinin ne halde olduğunu tahmin edersiniz!

Myra öncelikle, salonda, hepimizin önünde umutsuzca bir çığlık attı... Kendini görmeye çalışmış ama görememişti... Şöminenin camına doğru hızla gitti, yansımasını göremedi... Konsolun üstüne konan lambanın yanından geçtiğinde arkasında gölgesinin olmadığını fark etti!...

Ona her şeyi anlatmak gerekti, derin hıçkırıklarını işitiyorduk, bu sırada Marc Myra'nın oturduğu koltuğun yanında diz çökmüş acısını dindirmeye çalışıyordu. Onu görünürken sevmiştii, görünmezken de sevmeyi sürdürecekti. Bu sahne kalbimizi parçalıyordu.

Doktor, Myra'nın, annesinin odasına çıkmasını istedi. Madam Roderich'in kızının yanında olduğunu bilmesi ve onu konuşurken duyması daha iyi olacaktı...

Birkaç gün geçti! Myra artık durumunu kabullenmişti. Sahip olduğu ruh gücü sayesinde, sanki köşkte normal yaşam geri gelmiş gibiydi. Myra, içimizden biriyle konuşarak ya da soru sorarak varlığını haber veriyordu. Şu söyledikleri hâlâ kulaklarımda:

"Dostlarım, buradayım... Bir şeye ihtiyacınız var mı? Size getireyim!... Sevgili Henry, ne arıyorsunuz?... Masanın üstüne koyduğunuz kitap işte burada!... Gazeteniz mi? hemen yanınıza düşmüş!... Babacığım... işte sizi her zaman öptüğüm saat!... Ve sen kardeşim, neden bana bu kadar üzgün gözlerle bakıyorsun?... Yüzümün güldüğünden emin olabilirsin!... Neden bu kadar üzülüyorsun!... Ya siz... siz sevgili Marc, işte ellerim... tutun onları... Bahçeye gelmek ister misiniz?... Birlikte dolaşırız... Kolunuzu verin bana Henry, binlerce şey konuşuruz!"

Bu tapılası ve iyi insan, aile yaşamında bir değişikliğe yol açmak istememişti. Marc'la birlikte uzun saatler geçiriyorlardı. Marc onun elini tutarken Myra ona sürekli cesaret verici sözler söylüyordu... Geleceğe güvendiğini, bu görünmezliğin bir gün sona ereceğini söyleyerek Marc'ı teselli etmeye çalışıyordu... Ama gerçekten umudu var mıydı Myra'nın?

Bu sırada, bir istisna, yalnızca bir tek değişiklik oldu, Myra bu koşullarda varlığının ne kadar acı verici olduğunu anlayarak bizimle yemek masasına oturmuyordu. Ama yemek bittiğinde yeniden salona iniyordu, kapının açılıp kapanma sesini duyuyorduk ve şöyle diyordu:

"İşte dostlarım, buradayım!"

İyi akşamlar dileyip odasına çıkacağı saate kadar da bizden ayrılmıyordu.

Söylemem gereksiz, Myra'nın yok oluşu şehirde ne kadar büyük bir etki yarattıysa, yeniden ortaya çıkışı, -kullanmam gereken sözcük bu olmamalı! daha da büyüğünü yaratmıştı! Köşke her taraftan ziyaretçiler geliyor ve en içten sevgilerini sunuyorlardı. Zaten, Myra Ragz sokaklarında yürüyüş yapmayı bırakmıştı. Yalnızca babası, annesi, Marc ve Yüzbaşı Haralan'ın eşliğinde arabayla çıkıyordu, böylece kimi zaman yüreğine işleyen sevgi dolu sözler duyabiliyordu. Ama genelde

sevdiği tüm insanlarla birlikte bahçede oturmayı yeğliyor, en azından manevi anlamda, tümüyle bu insanlara teslim ediyordu kendini!

Hatırlarsanız, Wilhelm Storitz'in ölümünden sonra, Ragz Valisi Hermann'ı bulmak için araştırmalar başlatmıştı. O zaman, Myra'nın götürüldüğü yerin bulunması amaçlanıyordu, çünkü mantıklı olarak, Wilhelm Storitz'in yardımcısı tarafından gözetim altında tutuluyor olması gerektiği düşünülüyordu.

Yine de, bu araştırmalar sürecekti, çünkü her şey, Hermann'ın efendisinin sırdaşı olduğunu ve sırlarının bir bölümünü elinde bulundurduğunu düşündürüyordu ve onun, Myra'ya, kayıp görüntüsünü yeniden kazandırabileceği konusunda en ufak bir kuşku duyulmamaktaydı.

Gerçekten de, Wilhelm Storitz kesinlikle, isteğine göre görünür ya da görünmez olabiliyordu ve onun yapabildiğini Hermann da yapabilmeliydi. Bir kez ele geçirildikten sonra, ister oldukça yüksek bir ödeme yapılacağı konusunda söz verilerek ister efendisinin işlediği suçun sorumluluğunu sırtına yüklemekle tehdit edilerek -çünkü en kötü suçlardan biri değil miydi bu? sırrı, ondan alınırdı.

Bu konuda oldukça hızlı davranıldı. Üstelik olay büyük yankı uyandırmıştı. Gazeteler olanları tüm ayrıntılarıyla yazmışlardı ve tüm dünya kamuoyunu haberdar etmeyi de sürdürüyorlardı. Myra Roderich'e büyük ilgi duyuluyordu! Alman kimyacının buluşu, toplumun güvenliği açısından doğurduğu kötü sonuçları, büyük bir olasılıkla bu formülü bilen tek kişinin bu sırrı açıklamamış olmasındaki çıkarı tartışılıyordu...

Büyük bir olasılıkla diyorum, çünkü eğer bu sırrı başkaları da biliyorduyorsa, yalnızca Roderich ailesinin değil Eski ve Yeni Dünya polislerinin de sunduğu ödüllerin çekiciliğine karşı koyamazlardı.

Oysa, hiç kimse bir açıklama yapmak için ortaya çıkmadı ve dolayısıyla Wilhelm Storitz'in yardımcısının, bu sırrı bilen tek kişi olduğu sonucuna varıldı.

Öte yandan, Spremberg'de yapılan araştırmalar hiçbir sonuç vermedi. Oysaki yetkililer araştırmaya yardım etmişlerdi ve Prusya polisinin Avrupa'nın en iyilerinden olduğu bilinir. Hermann'ın ne Spremberg'de ne de başka bir yerde saklandığını yeri bulmak mümkün olmadı.

Yazık! Çok geçmeden bu araştırmaların bir sonuç vermeyeceği kesinleşti.

Ragz Belediyesi bu üzücü olayın tümüyle unutulması için Teleki Bulvarı'ndaki evin yıkıntılarının ortadan kaldırılması kararını verdi. Molozlar yok edilecek, duvar kalıntıları yıkılacak ve bulvarın ara sokağındaki yalıtılmış bu evden geriye hiçbir şey kalmayacaktı.

Oysa 2 Haziran sabahı, işçiler ortalığı temizlemek için Storitz Malikânesi'ne geldiklerinde bahçenin dibinde uzanan bir ceset buldular. Bu Hermann'ın cesediydi, hemen tanımışlardı. Eğer yaşlı yardımcı buraya görünmez olarak geldiyse ölüm, tıpkı efendisi gibi, onu da görünür kılmıştı. Zaten bir kalp krizi geçirdiği anlaşılmıştı.

Böylece, son umut da yok olmuş ve Wilhelm Storitz'in sırrı onunla birlikte gitmişti.

Belediye Sarayı'na götürülmüş olan kâğıtlarda, titiz bir inceleme sonucu, röntgen ışınları ve elektriğin ikili müdahalesiyle ilgili olduğunu sandığımız belirsiz formüller, fizik ve kimya simgeleri bulunmuştu yalnızca. Ama, bunlardan, anında görünür ya da görünmez olmayı sağlayan şu maddenin oluşumuyla ilgili, işe yarar bir şey çıkarılması mümkün olmamıştı!...

Şimdi, zavallı Myra ancak hayatı sona erdiğinde ve ölüm yatağına uzandığında mı görünecekti bize?...

5 Haziran'daydık. Sabahleyin kardeşim geldi. Nispeten daha sakin görünüyordu ve şöyle dedi:

"Sevgili Henry, ilk önce senin bilmeni istediğim bir karara vardım. Sanırım onaylayacaksın ve

üstelik, diğerleri de onaylayacak."

İtiraf edeceğim ki, -niye etmeyeyim- Marc'ın nereye varmak istediğini hissediyordum.

"Dostum," diye yanıtladım, "bana sonuna kadar güvenebilirsin!... Yalnızca mantığının sesini dinleyeceğimi biliyorum..."

"Mantığın ve aşkın Henry! Myra yasalar önünde benim karım.. Yalnızca evliliğimizde dini kutsama eksik, istediğim de bu kutsama... ve onu elde etme arzusundayım..."

Kardeşime sarıldım ve şöyle dedim:

"Seni anlıyorum Marc ve düğününe engel oluşturacak hiçbir şey görmüyorum..."

"Engel yalnızca Myra'dan gelebilirdi," diye yanıtladı Marc, "ve Myra da sunağın önünde, yanı başımda diz çökmeye hazır! Papaz onu görmese de duyacaktır, en azından benim onu karım olarak kabul ettiğim gibi onun da beni kocası olarak kabul ettiğini söylediğini duyacaktır!... Kilise yetkililerinin buna güçlük çıkaracağını sanmıyorum, zaten..."

"Hayır sevgili Marc, hayır, ayrıca tüm işlemlerle ilgileneceğim..."

Öncelikle, katedralin papazına, eşi görülmemiş bir saygısızlıkla bölünen ayini yöneten başrahibe gittim. Saygıdeğer yaşlı, durumun önceden incelendiğini, Ragz başpiskoposunun Roma erkânına danıştıktan sonra, iyi bir çözüm sunduğunu söyledi.

Kısaca, tören tarihi 12 Haziran olarak belirlendi.

Bir gün öncesinde, Myra, daha evvel de bir kez söylediği gibi şöyle dedi bana:

"Yarma kardeşim!... Unutmayın!..."

Düğün, Saint-Michel Katedralinde, dini kurallara uygun olarak, aynı koşullarda, aynı şahitlerle, Roderich ailesinin aynı dostları ve davetlileriyle, halkın aynı şekilde katılımıyla gerçekleşecekti.

Bu düğünün daha büyük ilgi uyandırdığını söylemeliyim ve bu anlaşılabilir bir şeydi! Kuşkusuz, insanlarda hâlâ bir korku vardı ve bu da yalnızca zamanla geçecekti! Evet! Wilhelm Storitz ölmüştü, evet! yardımcısı Hermann lanetli evin bahçesinde ölü bulunmuştu... Yine de, birçok kişi, bu ikinci düğün töreninin de ilki gibi bölünüp bölünmeyeceğini merak ediyordu... yeni olayların, düğün törenini bozup bozmayacağını...işte evli çift katedralin koro yerindeydiler. Myra'nın koltuğu boş görünüyordu. Ama o, kendisi gibi görünmez olan bembeyaz gelinliğiyle buradaydı...

Marc ona doğru dönmüş ayakta duruyordu. Onu göremiyor ama yanında olduğunu biliyor, sunağın önündeki varlığından emin olmak için elini tutuyordu.

Arkada şahitler bulunmaktaydı, Hakim Neuman, Yüzbaşı Haralan, Teğmen Armgard ve ben, -sonra Mösyö ve Madam Roderich, zavallı anne, diz çökmüş, Tanrı'dan kızı için bir mucize diliyordu!... belki de Tanrı'nın kutsal yerinde bunun gerçekleşeceğini umut etmekteydi. Büyük nef dahil; etrafı dostlar, şehrin ileri gelenleri, yan sahneleri ise halk doldurmuş durumdaydı.

Çanlar var güçleriyle çalıyor, orglarsa güçlü tınılar yayıyordu.

Başrahip ve yardımcıları geldiler. Ayin başladı, tören çocuk korosunun şarkıları eşliğinde sürdü ve adak kabulü sırasında Myra'yı sunağın ilk basamağına doğru yönlendiren Marc görüldü... Adağını diyakozun elindeki keseye koyunca onu geri getirdi.

Sonunda, zilin üç kez çalmışından sonra, mayasız ekmek göğe kaldırıldı ve bu kez kutsama, inananların derin sessizliği içerisinde gerçekleşti!...

Ayin sona erdiğinde, yaşlı rahip davetlilere doğru döndü. Marc ve Myra birbirine yaklaştılar ve rahip şöyle dedi:

"Burada mısınız Myra Roderich?... "Buradayım," diye yanıtladı Myra. Ardından, Marc'a doğru dönerek: "Marc Vidal, şu an burada hazır bulunan Myra Roderich'i kutsal kilisemizin kurallarına uygun olarak karınız olarak kabul ediyor musunuz?"

"Ediyorum," diye yanıtladı Marc.

"Myra Roderich, şu an burada hazır bulunan Marc Vidal'i kutsal kilisemizin kurallarına uygun olarak kocanız olarak kabul ediyor musunuz?"

"Ediyorum," diye yanıtladı Myra, herkes tarafından duyulabilecek bir sesle.

"Marc Vidal," diye sürdürdü başrahip, "Tanrı'nın emrine göre, sadık bir kocanın karısına davranması gerektiği gibi, karınıza her konuda sadık kalacağınıza söz verir misiniz?"

"Evet... söz veririm."

"Myra Roderich, Tanrı'nın emrine göre sadık bir kocanın kocasına davranması gerektiği gibi, kocanıza her konuda sadık kalacağınıza söz verir misiniz?"

"Evet... söz veririm."

Böylece Marc ve Myra dini nikâhla birleşmiş oldular.

Tören sona erince, evli çift, şahitleri, dostları, kalabalığın içinden güçlükle geçerek ayin eşyalarının bulunduğu yere gittiler.

Orada, kilise kayıtlarına, Marc Vidal adının yanına, görünmeyen bir elle yazılan bir başka ad eklendi... Myra Roderich'in adı!

Bu hikâye, belki de daha mutlu bir sona ulaşması beklenirken, böyle sonuçlandı.

Yeni çiftin önceki planlarını değiştirdiklerini söylemeye gerek duymuyorum. Fransa'ya bir yolculuk söz konusu olamazdı artık. Hatta kardeşimin bile nadiren Paris'e geleceğini ve Ragz'a yerleşeceğini önceden biliyordum. Katlanmam gereken büyük bir üzüntüydü bu benim için.

Sonuçta, en iyisi, karısı ve kendisinin eski köşkte, Mösyö ve Madam Roderich'le birlikte yaşamasıydı. Zaten bu duruma alışılacaktı ve Myra, yineliyorum, nazik ve güler yüzlü haliyle karşımızdaydı sanki... varlığını, sözleriyle ya da yanındaki elini tutarak belli ediyordu! Nerede olduğu ve ne yaptığı hep biliniyordu. O, evin ruhuydu -ruh gibi görünmezdi!

Sonra, Marc'ın yaptığı şu harika portresi vardı. Myra bu tablonun yanında oturmayı seviyordu ve herkese güç veren sesiyle şöyle diyordu:

"Görüyorsunuz işte... Bu benim... buradayım... yeniden görünür oldum... ve tıpkı benim kendimi gördüğüm gibi, siz de beni görüyorsunuz!"

İznimi uzattıktan sonra Ragz'da, başına onca felaket gelen ve benden sıcak dostluklarını asla esirgemeyen Roderich ailesinin köşkünde birkaç hafta daha kaldım ve yola çıkacağım günün yaklaştığını düşündükçe, üzülmeden edemiyordum.

Bazen kendi kendime, bu genç kadını somut haliyle bir daha asla göremeyecek olmaktan dolayı umutsuzluğa kapılmanın gerekip gerekmediğini, bir fizyolojik olayın gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini ya da zaman etkili olmazsa, kaybolan görüntüsünü kimlerin geri getireceğini, nihayet bir gün Myra'nın yeniden, gençliği, güzelliği ve sevecenliğiyle ıslık ıslık gözlerimizin önünde olup olmayacağını soruyordum?...

Belki gelecekte olur, ama yine de Tanrı görünmezlik sırrının bir daha bulunmamasını sağlasın ve bu sır Otto'yla Wilhelm Storitz'in mezarında sonsuza kadar gömülü kalsın!

-SON-

Jules Verne Kitaplığı'ndan yayımlanan kitaplarımız:

- 1** - Doktor Ox'un Deneyi - Çeviren: Alev Üzgüner Kardeş
- 2** - *Madenin Esrarı* - Çeviren: Kerem Eksen
- 3** - *Dünya'dan Ay'a* - Çeviren: Z. Zühre İlkelen
- 4** - *Karpatlar Şatosu* - Çeviren: Işık Ergüden
- 5** - *Ay'ın Çevresinde Seyahat* - Çeviren: Aysen Altınel
- 6** - *Dünya'nın Merkezine Seyahat* - Çeviren: Mehveş Omay
- 7** - *Kaptan Crant'in Çocukları 1. Cilt* - Çeviren: Işık Ergüden
- 8** - *Dünya'nın Ucundaki Fener* - Çeviren: Alev Özgüner Kardeş
- 9** - *Kaptan Crant'in Çocukları 2. Cilt* - Çeviren: Işık Ergüden
- 10** - *Altın Volkanı* - Çeviren: İdil Gürbüz
- 11** - *Wilhelm Storitz'in Sırrı* - Çeviren: Pınar Güzelyürek